

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju danes

ZBORNİK POVZETKOV

2. nacionalna znanstvena konferenca

Ljubljana, 25. september 2017

Pedagoški inštitut in Slovensko društvo raziskovalcev na
področju edukacije (SLODRE)

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju danes

Zbornik povzetkov 2. nacionalne znanstvene konference

Uredili:	dr. Mitja Sardoč, dr. Igor Ž. Žagar, mag. Ana Mlekuž
Oblikovanje in prelom:	mag. Ana Mlekuž
Izdajatelj/založnik:	Pedagoški inštitut
Zanj:	Igor Žnidaršič Žagar
Tisk:	Grafika 3000 d. o. o.
Naklada:	170 izvodov

© 2017 Pedagoški inštitut, Ljubljana

ISBN 978-961-270-262-5

PEDAGOŠKI INŠTITUT

SLODRE

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.01(082)

RAZISKOVANJE v vzgoji in izobraževanju danes : zbornik povzetkov : 2. nacionalna znanstvena konferenca, Ljubljana, 25. september 2017 / [organizatorja] Pedagoški inštitut in Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije (SLODRE) ; [uredili Mitja Sardoč, Igor Ž. Žagar, Ana Mlekuž]. - Ljubljana : Pedagoški inštitut, 2017

ISBN 978-961-270-262-5

1. Sardoč, Mitja 2. Pedagoški inštitut (Ljubljana) 3. Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije
291616256

KAZALO VSEBINE

PROGRAM KONFERENCE	6
Program konference po sekcijah	7
Program konference po predavalnicah	13
Posterji	18
PLENARNI PREDAVANJI	19
PREDSTAVITVE REFERATOV IN POSTERJEV	20
Šola in družba	20
Izobraževalne politike	26
Evalvacija in zagotavljanje kakovosti	29
Profesionalni razvoj pedagoških delavcev	33
Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli	40
Znanje in učna (ne)uspešnost	50
Inovativni pristopi k učenju in poučevanju	55
Posterji	68
ZAPISKI	75

Programski in recenzentski odbor:

dr. Mitja Sardoč, Pedagoški inštitut, predsednik programskega odbora

- **dr. Gašper Cankar**, Državni izpitni center
- **dr. Mara Cotič**, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem
- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **dr. Milena Ivanuš Grmek**, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Marina Lukšič-Hacin**, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU
- **dr. Damijan Štefanc**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
- **dr. Valerija Vendramin**, Pedagoški inštitut
- **dr. Pavel Zgaga**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani; SLODRE
- **dr. Igor Ž. Žagar**, Pedagoški inštitut

Organizacijski odbor:

- **dr. Alenka Gril**, Pedagoški inštitut
- **mag. Ana Mlekuž**, Pedagoški inštitut
- **dr. Jerneja Jager**, Pedagoški inštitut
- **dr. Mitja Sardoč**, Pedagoški inštitut
- **dr. Pavel Zgaga**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani; SLODRE
- **dr. Igor Ž. Žagar**, Pedagoški inštitut

Spoštovane udeleženke, spoštovani udeleženci!

Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju [kot tudi raziskovanje nasploh] je v zadnjih nekaj desetletjih postalo osrednji katalizator sprememb in vir najpomembnejši inovacij. Kot redni spremljevalec šolskih reform ter ostalih sistemskih sprememb na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja, ostaja raziskovanje [tako v Sloveniji kakor tudi ostalih razvitih državah] ključen dejavnik procesa zagotavljanja kakovosti. Vse večja vpetost raziskovanja t.i. 'šolskega polja' v mednarodni prostor hkrati potrjuje teoretično upravičenost in praktično nujnost sistematičnega in kontinuiranega raziskovanja, ki presega okvire posameznih znanstvenih disciplin.

Sočasno z njegovo osrednjo 'sistemsko' vlogo tako v procesu vzgoje in izobraževanja kot tudi v družbi nasploh, je posebna pozornost snovalcev politik ter širše strokovne javnosti in samih raziskovalcev namenjena tudi problematiki etične ozaveščenosti. Povečana senzibilnost za družbeno odgovornost znanosti ter s tem povezana prizadevanja, so v ospredje postavila [tudi] etično razsežnost raziskovanja. Horizont mišljenja (in razumevanja) problematike raziskovanja v vzgoji in izobraževanju tako ni več ujet v diskurz politične korektnosti, ki nekatere izmed temeljnih problemov, izzivov in dilem – tudi zaradi svoje enoznačne retorike – v veliki meri zaobide.

V ta namen Pedagoški inštitut ter Slovensko društvo raziskovalcev na področju edukacije tudi letos organizirata nacionalno konferenco z naslovom 'Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju'. Poleg diseminacije rezultatov raziskav ter izmenjave izkušenj ima letošnja nacionalna konferenca kot svoj osnovni cilj identifikacijo ključnih problemov, izzivov in ovir v vzgoji in izobraževanju ter spodbujanje in razvoj raziskovanja nasploh.

dr. Mitja Sardoč, Pedagoški inštitut
predsednik programskega odbora

PROGRAM KONFERENCE

8.30 – 9.00	registracija
9.00 – 9.30	pozdravni nagovori
9.30 – 10.15	plenarno predavanje: prof. Harvey Siegel (<i>Ed.D., Harvard University</i>): <i>Should Teachers Aim for Student Belief?: The Case of Evolution</i> (predavanje bo potekalo v angleščini)
10.15 – 10.45	<i>odmor in predstavitve posterjev</i>
10.45 – 12.45	predstavitev referatov v 5 predavalnicah
12.45 – 13.45	<i>kosilo</i>
13.45 – 14.30	plenarno predavanje: red. prof. dr. Mirjana Ule (<i>Fakulteta za družbene vede</i>): <i>Izobraževanje je kot spakirati nahrbtnik in se odpraviti na pot – Razmerja med učitelji, starši in otroci in njihov vpliv na izobraževalne poteke in izbire v Sloveniji</i>
14.35 – 15.55	predstavitev referatov v 5 predavalnicah
15.55 – 16.15	<i>odmor</i>
16.15 – 17.55	predstavitev referatov v 5 predavalnicah
18.00 – 18.30	Podelitev priznanj in zaključek konference

PROGRAM KONFERENCE PO SEKCIJAH

SEKCIJA: ŠOLA IN DRUŽBA

Predavalnica: Prešernova dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Valerija Vendramin, <i>Pedagoški inštitut</i>	Feministična "ponovna branja": oblikovanje knjižnega kanona in njegovo umeščanje v kurikulum	Šola in družba
11:05-11:25	Mitja Sardoč, <i>Pedagoški inštitut</i>	Talenti, naravna loterija in družbena (ne)enakost	Šola in družba
11:25-11:45	Ksenija Šabec, <i>Fakulteta za družbene vede</i>	Patriotizem v izobraževanju med etnocentrizmom in medkulturno občutljivostjo	Šola in družba
11:45-12:05	Sabina Autor, <i>Pedagoški inštitut</i>	Šola med brezbrizno nevednostjo in šibo sreče	Šola in družba
12:05-12:25	Damir Josipovič, <i>Inštitut za narodnostna vprašanja</i>	Vloga staršev šoloobveznih otrok in njihova pričakovanja od izobraževalnega sistema v Sloveniji	Šola in družba
12:25-12:45	Karmen Klavžar, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Med Galilejem in Kopernikom pedagogike	Šola in družba

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
16:15 - 16:35	Majda Cencič in Barbara Horvat, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Pogledi študentov na fizični ali grajeni učni prostor šole	Šola in družba

Predavalnica: Mala dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
14:35 - 14:55	Valerija Vendramin, <i>Pedagoški inštitut</i>	Neoliberalni prevzem feminističnega opolnomočenja: "globalna" dekleta in retroseksizem	Šola in družba
14:55 - 15:15	Veronika Tašner, Živa Kos in Slavko Gaber, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Prihodnost šole onkraj neoliberalne racionalnosti	Šola in družba
15:15 - 15:35	Ana Kozina, <i>Pedagoški inštitut</i> , in Mojca Štraus, <i>Pedagoški inštitut in MIZŠ</i>	Povezanost nekaterih pokazateljev blagostanja in matematičnih dosežkov v mednarodni raziskavi PISA 2015: preliminarne ugotovitve	Šola in družba
15:35 - 15:55	Ana Mladenović, <i>Pedagoški inštitut</i>	Protislovnost zahtev in oblikovanje spolnih identitet v neoliberalnem šolskem kontekstu	Šola in družba

SEKCIJA: IZOBRAŽEVALNE POLITIKE

Predavalnica: Sejna soba 1

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
14:35 - 14:55	Maruša Komotar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Internacionalizacija zagotavljanja kakovosti in zagotavljanje kakovosti internacionalizacije slovenskega visokega šolstva	Izobraževalne politike
14:55 - 15:15	Lidija Goljat Prelogar, <i>Šola za ravnatelje</i>	Ugotavljanje tveganj pri delovanju javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja	Izobraževalne politike
15:15 - 15:35	Marko Radovan, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Dejavniki razvoja spretnosti in kompetenc odraslih	Izobraževalne politike
15:35 - 15:55	Simona Tancig, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Edukacijska nevroznanost in spodbujanje razvoja kompetenc 21. stoletja - raziskave, spoznanja in izzivi	Izobraževalne politike

SEKCIJA: EVALVACIJA IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Predavalnica: Sejna soba 1

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
16:15 - 16:35	Sonja Bezjak in Janez Štebe, <i>Arhiv družboslovnih podatkov, Fakulteta za družbene vede</i>	Dostop do raziskovalnih podatkov s področja vzgoje in izobraževanja	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
16:35 - 16:55	Tina Vršnik Perše, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Pedagoški inštitut, Katja Košir in Marta Licardo, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Kako razredniki gledajo na Izvajanje dodatne strokovne pomoči za učence in dijake s posebnimi potrebami	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
16:55 - 17:15	Mojca Juriševič, <i>Univerza v Ljubljani</i> , Justina Erčulj, <i>Šola za ravnatelje</i> , in Janez Vogrinc, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Premislek o raziskovanju: Kako raziskovanje zaznavajo zaposleni v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
17:15 - 17:35	Petra Javrh, <i>Andragoški center Slovenije</i>	Analitični potencial mednarodne raziskave PIAAC	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
17:35 - 17:55	Gašper Cankar, <i>Državni izpitni center</i>	Vključevanje podatkov o socialno-ekonomskih značilnostih učenčevega okolja v šolski sistem	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

SEKCIJA: PROFESIONALNI RAZVOJ PEDAGOŠKIH DELAVCEV

Predavalnica: Mala dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Jolanda Bikić, <i>Osnovna šola Kungota</i>	Vpliv dejavnikov na profesionalni razvoj učitelja razrednika	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:05-11:25	Tina Vrhovnik, <i>Osnovna šola Jela Janežiča Škofja Loka</i> , Miha Marič, <i>Fakulteta za organizacijske vede Kranj</i> , Univerza v Mariboru, in Gašper Jordan, <i>neodvisni raziskovalec</i>	Vpliv učiteljeve zaznave dodelitve pristojnosti na psihološko opolnomočenje: primer slovenskih osnovnošolskih učiteljev	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:25-11:45	Mojca Jurišević in Urška Žerak, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Stališča učiteljev do raziskovanja: izsledki pilotne študije med študenti in profesorji razrednega pouka o njihovem odnosu do raziskovalnih spoznanj v kontekstu poučevanja	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:45-12:05	Marta Licardo, Metka Purgaj in Polona Kangler, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Usposobljenost strokovnih delavcev v predšolski vzgoji glede metod za spodbujanje socialno emocionalnega razvoj otrok	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
12:05-12:25	Urška Slapšak in Andreja Lenc, <i>CMEPIUS</i>	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev skozi mednarodne aktivnosti	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
12:25-12:45	Katica Pevec Semec, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Večjezičnost in medkulturnost kot nov izziv za profesionalni razvoj pedagoškega kadra	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
16:15 - 16:35	Tatjana Hodnik Čadež in Marija Kavkler, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Učenje in poučevanje matematike- izziv za učitelje	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
16:35 - 16:55	Tatjana Verbnik Dobnikar, <i>Osnovna šola n.h. Maksa Pečarja</i>	Procesi svetovalnega dela v osnovni šoli	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
16:55 - 17:15	Danijela Makovec Radovan, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	O vlogah učitelja v gimnazijskem izobraževanju	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
17:15 - 17:35	Aljaž Rogelj, <i>Šolski center Kranj</i>	Razvoj učiteljev v projektu Dviga poklicnih kompetenc	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
17:35 - 17:55	Miran Muhič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Predmetno-specifične kompetence vzgojiteljev za izvajanje gibalnih/športnih vsebin v vrtcu	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

SEKCIJA: UČENJE, POUČEVANJE IN SOCIALNI ODNOSI V ŠOLI

Predavalnica: Atrij

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Marija Blažič, <i>Osnovna šola Dobje</i>	Šolski prostor vzgaja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:05-11:25	Zdenka Roškarič Duh, <i>Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju</i>	Razvijanje razredne klime	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:25-11:45	Anica Maček Intihar, <i>Osnovna šola Log - Dragomer</i>	Šola kot prostor socialnih odnosov	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:45-12:05	Ana Kozina, Maša Vidmar, Urška Štremfel, Manja Veldin, Tina Vršnik Perše, Tina Rutar Leban, Ana Mlekuž, Mojca Štraus in Suzana Geržina, <i>Pedagoški inštitut</i>	Vloga socialno-emocionalnih in medkulturnih spretnosti za izgradnjo vključujočih skupnosti: celosten šolski pristop	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
12:05-12:25	Tatjana Hodnik Čadež, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Reševanje problemov v teoriji in praksi pri nas	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
12:25-12:45	Sonja Rutar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoški inštitut</i>	Mnenja in doživljanja učencev priseljencev kot izhodišče zagotavljanja inkluzivnih šol	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
14:35 - 14:55	Katja Jeznik, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i> , in Metka Kuhar, <i>Fakulteta za družbene vede</i>	Osnovnošolski učitelji o svojem vzgojno-disciplinskem ravnanju	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
14:55 - 15:15	Amalija Žakelj in Mara Cotič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Mnenja učiteljev o dejavnih kakovostnega vzgojno-izobraževalnega dela	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
15:15 - 15:35	Alenka Gril, <i>Pedagoški inštitut</i>	Odnos do znanja dijakov - razlike med dvema generacijama	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
15:35 - 15:55	Franc Vrbančič, <i>samostojni raziskovalec</i>	Razvoj identitete nadarjenega dijaka skozi redni vzgojno-izobraževalni proces	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:15 - 16:35	Marina Vrčko, <i>Osnovna šola Koseze</i>	Present Perfect – napake pri tvorbi angleških povedi kljub obstoječemu pojmu »perfecta« v slovenščini	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:35 - 16:55	Anja Janežič, <i>Osnovna šola Martina Krpana</i>	Izgradnja globljega razumevanja pojma polovica	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:55 - 17:15	Martina Mejak, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Šolski literarni kanon ali kaj smo brali	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
17:15 - 17:35	Nina Kokol, <i>Šolski center Ptuj</i>	Prostovoljski projekt učne pomoči dijakom	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
17:35 - 17:55	Suzana Belušič, <i>Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor</i>	Razvoj likovnega izražanja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

SEKCIJA: ZNANJE IN UČNA (NE)USPEŠNOST

Predavalnica: Prešernova dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
14:35 - 14:55	Karmen Svetlik in Barbara Japelj Pavešič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Pogledi šol na dosežke učencev v raziskavi TIMSS 2015	Znanje in učna (ne)uspešnost
14:55 - 15:15	Tamara Malešević, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Samoregulacija učenja in izvršilne spretnosti gimnazijcev v povezavi z učnim uspehom in glede na njihovo identificirano nadarjenost	Znanje in učna (ne)uspešnost
15:15 - 15:35	Klaudija Šterman Ivančič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Motivacijski dejavniki naravoslovnih dosežkov v raziskavi PISA 2015: razlike po spolu in izobraževalnem	Znanje in učna (ne)uspešnost
15:35 - 15:55	Barbara Japelj Pavešič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Motivacija za učenje matematike in naravoslovja v osnovni šoli	Znanje in učna (ne)uspešnost
16:35 - 16:55	Jasmina Ferme, <i>Pedagoška fakulteta in Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Univerza v Mariboru</i> , in Alenka Lipovec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Ustreznost ocenjevanja ploščin	Znanje in učna (ne)uspešnost
16:55 - 17:15	Mirjam Bon Klanjšček, <i>Državni zbor RS</i> , Darjo Felda in Jurka Lepičnik Vodopivec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Od znanja obdelave podatkov do statistične pismenosti	Znanje in učna (ne)uspešnost
17:15 - 17:35	Vida Manfreda Kolar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Raziskave o razumevanju pojma ulomek na različnih stopnjah šolanja	Znanje in učna (ne)uspešnost
17:35 - 17:55	Petja Pompe Kreže, <i>Osnovna šola Log-Dragomer</i>	Ko abstraktno postane razumljivo in zanimivo	Znanje in učna (ne)uspešnost

SEKCIJA: INOVATIVNI PRISTOPI K UČENJU IN POUČEVANJU

Predavalnica: Sejna soba 1

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Špela Godec, <i>University College London</i>	Naravoslovni kapital in družbeno pravično poučevanje naravoslovja	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:05-11:25	Sanela Mešinović, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Oblikovanje prostorskih predstav pri učencih v osnovni šoli	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:25-11:45	Lea Janežič, <i>Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad - Ljubljana</i>	Izdelava dišav v šolskem laboratoriju	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:45-12:05	Lea Janežič, <i>Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad - Ljubljana</i>	Učenje o polimerih skozi poznavanje kemijske sestave deodoranta in antiperspiranta	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:05-12:25	Nastja Cotič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Mnenje učencev o pouku naravoslovja in tehnike	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:25-12:45	Lea Kozel, <i>Osnovna šola Antona Ukmarja Koper</i>	Preusmeritev od poučevanja k učenju matematike z uporabo aktivnih metod dela	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Predavalnica: Sejna soba 2

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Darko Štrajn, Sabina Autor, <i>Pedagoški inštitut</i> , in Tina Šešerko, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Pouk zgodovine in medijska družba v projektu E-Story	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:05-11:25	Katarina Grom, <i>Osnovna šola Vižmarje Brod</i>	Učinki integrativne metode na področju pisanja – študija primera	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:25-11:45	Simona Kocbek, <i>Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju</i>	Zgodnje poučevanje angleščine v osnovni šoli tako in drugače	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:45-12:05	Monika Lotrič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Igra vlog pri pouku podjetništva	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:05-12:25	Igor Lipovšek, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Raziskovanje učencev in dijakov – popestritev, posebnost ali načrtna dejavnost	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:25-12:45	Manja Podgoršek in Alenka Lipovec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Besedilne naloge v obrnjeni vlogi	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
14:35 - 14:55	Vid Lenard, <i>Vrtec Šentvid</i>	Razvoj modela učenja skozi umetnost	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
14:55 - 15:15	Marjan Prevodnik, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Prepričanja učiteljev predmeta likovna umetnost o strokovni kompetentnosti za določeno likovno nalogo s področja prostorskega oblikovanja in vpliv teh prepričanj na motivacijo za nadaljnje poučevanje	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
15:15 - 15:35	Bogdana Borota, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Raziskava o pedagoški dokumentaciji pri doživljajskem poslušanju glasbe	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
15:35 - 15:55	Milena Mileva Blažič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Evald Flisarjeva Alica v nori deželi in Slavoj Žižek	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:15 - 16:35	Miha Povšič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Inovativni pristop k poučevanju pri predmetu komunikacija s pomočjo aplikacije Powtown	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:35 - 16:55	Nataša Kne, <i>Gimnazija Kranj</i>	Kaj mladostnika resnično osrečuje	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:55 - 17:15	Miha Povšič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Uporaba aplikacije Kahoot pri utrjevanju znanja iz obtočil	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
17:15 - 17:35	Tanja Pavlič, <i>Osnovna šola Elvire Vatovec Prade</i>	Izobraževanje učiteljev o družinski tematiki	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
17:35 - 17:55	Erika Golob, <i>Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha</i>	Kako poučujemo učence z disleksijo	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

PROGRAM KONFERENCE PO PREDAVALNICAH

Predavalnica: Atrij

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Marija Blažič, <i>Osnovna šola Dobje</i>	Šolski prostor vzgaja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:05-11:25	Zdenka Roškarič Duh, <i>Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju</i>	Razvijanje razredne klime	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:25-11:45	Anica Maček Intihar, <i>Osnovna šola Log - Dragomer</i>	Šola kot prostor socialnih odnosov	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
11:45-12:05	Ana Kozina, Maša Vidmar, Urška Štremfel, Manja Veldin, Tina Vršnik Perše, Tina Rutar Leban, Ana Mlekuž, Mojca Štraus in Suzana Geržina, <i>Pedagoški inštitut</i>	Vloga socialno-emocionalnih in medkulturnih spretnosti za izgradnjo vključujočih skupnosti: celosten šolski pristop	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
12:05-12:25	Tatjana Hodnik Čadež, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Reševanje problemov v teoriji in praksi pri nas	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
12:25-12:45	Sonja Rutar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoški inštitut</i>	Mnenja in doživljanja učencev priseljencev kot izhodišče zagotavljanja inkluzivnih šol	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
14:35 - 14:55	Katja Jeznik, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i> , in Metka Kuhar, <i>Fakulteta za družbene vede</i>	Osnovnošolski učitelji o svojem vzgojno-disciplinskem ravnanju	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
14:55 - 15:15	Amalija Žakelj in Mara Cotič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Mnenja učiteljev o dejavnih kakovostnega vzgojno-izobraževalnega dela	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
15:15 - 15:35	Alenka Gril, <i>Pedagoški inštitut</i>	Odnos do znanja dijakov - razlike med dvema generacijama	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
15:35 - 15:55	Franc Vrbančič, <i>samostojni raziskovalec</i>	Razvoj identitete nadarjenega dijaka skozi redni vzgojno-izobraževalni proces	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:15 - 16:35	Marina Vrčko, <i>Osnovna šola Koseze</i>	Present Perfect – napake pri tvorbi angleških povedi kljub obstoječemu pojmu »perfecta« v slovenščini	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:35 - 16:55	Anja Janežič, <i>Osnovna šola Martina Krpana</i>	Izgradnja globljega razumevanja pojma polovica	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
16:55 - 17:15	Martina Mejak, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Šolski literarni kanon ali kaj smo brali	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
17:15 - 17:35	Nina Kokol, <i>Šolski center Ptuj</i>	Prostovoljski projekt učne pomoči dijaku	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
17:35 - 17:55	Suzana Belušič, <i>Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor</i>	Razvoj likovnega izražanja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Predavalnica: Prešernova dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Valerija Vendramin, <i>Pedagoški inštitut</i>	Feministična "ponovna branja": oblikovanje knjižnega kanona in njegovo umeščanje v kurikulum	Šola in družba
11:05-11:25	Mitja Sardoč, <i>Pedagoški inštitut</i>	Talenti, naravna loterija in družbena (ne)enakost	Šola in družba
11:25-11:45	Ksenija Šabec, <i>Fakulteta za družbene vede</i>	Patriotizem v izobraževanju med etnocentrizmom in medkulturno občutljivostjo	Šola in družba
11:45-12:05	Sabina Autor, <i>Pedagoški inštitut</i>	Šola med brezbrizno nevednostjo in šibo sreče	Šola in družba
12:05-12:25	Damir Josipovič, <i>Inštitut za narodnostna vprašanja</i>	Vloga staršev šoloobveznih otrok in njihova pričakovanja od izobraževalnega sistema v Sloveniji	Šola in družba
12:25-12:45	Karmen Klavžar, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Med Galilejem in Kopernikom pedagogike	Šola in družba
14:35 - 14:55	Karmen Svetlik in Barbara Japelj Pavešič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Pogledi šol na dosežke učencev v raziskavi TIMSS 2015	Znanje in učna (ne)uspešnost
14:55 - 15:15	Tamara Malešević, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Samoregulacija učenja in izvršilne spretnosti gimnazijcev v povezavi z učnim uspehom in glede na njihovo identificirano nadarjenost	Znanje in učna (ne)uspešnost
15:15 - 15:35	Klaudija Šterman Ivančič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Motivacijski dejavniki naravoslovnih dosežkov v raziskavi PISA 2015: razlike po spolu in izobraževalnem programu	Znanje in učna (ne)uspešnost
15:35 - 15:55	Barbara Japelj Pavešič, <i>Pedagoški inštitut</i>	Motivacija za učenje matematike in naravoslovja v osnovni šoli	Znanje in učna (ne)uspešnost
16:15 - 16:35	Majda Cencič in Barbara Horvat, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Pogledi študentov na fizični ali grajeni učni prostor šole	Šola in družba
16:35 - 16:55	Jasmina Ferme, <i>Pedagoška fakulteta in Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Univerza v Mariboru</i> , in Alenka Lipovec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Ustreznost ocenjevanja ploščin	Znanje in učna (ne)uspešnost
16:55 - 17:15	Mirjam Bon Klanjšček, <i>Državni zbor RS</i> , Darjo Felda in Jurka Lepičnik Vodopivec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Od znanja obdelave podatkov do statistične pismenosti	Znanje in učna (ne)uspešnost
17:15 - 17:35	Vida Manfredda Kolar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Raziskave o razumevanju pojma ulomek na različnih stopnjah šolanja	Znanje in učna (ne)uspešnost
17:35 - 17:55	Petja Pompe Kreže, <i>Osnovna šola Log-Dragomer</i>	Ko abstraktno postane razumljivo in zanimivo	Znanje in učna (ne)uspešnost

Predavalnica: Mala dvorana

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Jolanda Bikić, <i>Osnovna šola Kungota</i>	Vpliv dejavnikov na profesionalni razvoj učitelja razrednika	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:05-11:25	Tina Vrhovnik, <i>Osnovna šola Jela Janežiča Škofja Loka</i> , Miha Marič, <i>Fakulteta za organizacijske vede Kranj</i> , <i>Univerza v Mariboru</i> , in Gašper Jordan, <i>neodvisni raziskovalec</i>	Vpliv učiteljeve zaznave dodelitve pristojnosti na psihološko opolnomočenje: primer slovenskih osnovnošolskih učiteljev	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:25-11:45	Mojca Juriševič in Urška Žerak, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Stališča učiteljev do raziskovanja: izsledki pilotne študije med študenti in profesorji razrednega pouka o njihovem odnosu do raziskovalnih spoznanj v kontekstu poučevanja	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
11:45-12:05	Marta Licardo, Metka Purgaj in Polona Kangler, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Usposobljenost strokovnih delavcev v predšolski vzgoji glede metod za spodbujanje socialno emocionalnega razvoj otrok	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
12:05-12:25	Urška Slapšak in Andreja Lenc, <i>CMEPIUS</i>	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev skozi mednarodne aktivnosti	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
12:25-12:45	Katica Pevec Semec, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Večejezičnost in medkulturnost kot nov izziv za profesionalni razvoj pedagoškega kadra	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
14:35 - 14:55	Valerija Vendramin, <i>Pedagoški inštitut</i>	Neoliberalni prevzem feminističnega opolnomočenja: "globalna" dekleta in retroseksizem	Šola in družba
14:55 - 15:15	Veronika Tašner, Živa Kos in Slavko Gaber, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Prihodnost šole onkraj neoliberalne racionalnosti	Šola in družba
15:15 - 15:35	Ana Kozina, <i>Pedagoški inštitut</i> , in Mojca Štraus, <i>Pedagoški inštitut in MIZŠ</i>	Povezanost nekaterih pokazateljev blagostanja in matematičnih dosežkov v mednarodni raziskavi PISA 2015: preliminarne ugotovitve	Šola in družba
15:35 - 15:55	Ana Mladenović, <i>Pedagoški inštitut</i>	Protislovnost zahtev in oblikovanje spolnih identitet v neoliberalnem šolskem kontekstu	Šola in družba
16:15 - 16:35	Tatjana Hodnik Čadež in Marija Kavkler, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Učenje in poučevanje matematike- izziv za učitelje	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
16:35 - 16:55	Tatjana Verbnik Dobnikar, <i>Osnovna šola n.h. Maksa Pečarja</i>	Procesi svetovalnega dela v osnovni šoli	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
16:55 - 17:15	Danijela Makovec Radovan, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	O vlogah učitelja v gimnazijskem izobraževanju	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
17:15 - 17:35	Aljaž Rogelj, <i>Šolski center Kranj</i>	Razvoj učiteljev v projektu Dviga poklicnih kompetenc	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
17:35 - 17:55	Miran Muhič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Predmetno-specifične kompetence vzgojiteljev za izvajanje gibalnih/športnih vsebin v vrtcu	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

Predavalnica: Sejna soba 1

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Špela Godec, <i>University College London</i>	Naravoslovni kapital in družbeno pravično poučevanje naravoslovja	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:05-11:25	Sanela Mešinovič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Oblikovanje prostorskih predstav pri učencih v osnovni šoli	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:25-11:45	Lea Janežič, <i>Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad - Ljubljana</i>	Izdelava dišav v šolskem laboratoriju	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:45-12:05	Lea Janežič, <i>Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad - Ljubljana</i>	Učenje o polimerih skozi poznavanje kemijske sestave deodoranta in antiperspiranta	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:05-12:25	Nastja Cotič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Mnenje učencev o pouku naravoslovja in tehnike	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:25-12:45	Lea Kozel, <i>Osnovna šola Antona Ukmarja Koper</i>	Preusmeritev od poučevanja k učenju matematike z uporabo aktivnih metod dela	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
14:35 - 14:55	Maruša Komotar, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Internacionalizacija zagotavljanja kakovosti in zagotavljanje kakovosti internacionalizacije slovenskega visokega šolstva	Izobraževalne politike
14:55 - 15:15	Lidija Goljat Prelogar, <i>Šola za ravnateljce</i>	Ugotavljanje tveganj pri delovanju javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja	Izobraževalne politike
15:15 - 15:35	Marko Radovan, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Dejavniki razvoja spretnosti in kompetenc odraslih	Izobraževalne politike
15:35 - 15:55	Simona Tancig, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Edukacijska nevroznanost in spodbujanje razvoja kompetenc 21. stoletja - raziskave, spoznanja in izzivi	Izobraževalne politike
16:15 - 16:35	Sonja Bezjak in Janez Štebe, <i>Arhiv družboslovnih podatkov, Fakulteta za družbene vede</i>	Dostop do raziskovalnih podatkov s področja vzgoje in izobraževanja	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
16:35 - 16:55	Tina Vršnik Perše, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Pedagoški inštitut, Katja Košir in Marta Licardo, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Kako razredniki gledajo na Izvajanje dodatne strokovne pomoči za učence in dijake s posebnimi potrebami	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
16:55 - 17:15	Mojca Juriševič, <i>Univerza v Ljubljani</i> , Justina Erčulj, <i>Šola za ravnateljce</i> , in Janez Vogrinc, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Premislek o raziskovanju: Kako raziskovanje zaznavajo zaposleni v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
17:15 - 17:35	Petra Javrh, <i>Andragoški center Slovenije</i>	Analitični potencial mednarodne raziskave PIAAC	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti
17:35 - 17:55	Gašper Cankar, <i>Državni izpitni center</i>	Vključevanje podatkov o socialno-ekonomskih značilnostih učenčevega okolja v šolski sistem	Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Predavalnica: Sejna soba 2

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:45-11:05	Darko Štrajn, Sabina Autor, <i>Pedagoški inštitut</i> , in Tina Sešerko, <i>Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Pouk zgodovine in medijska družba v projektu E-Story	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:05-11:25	Katarina Grom, <i>Osnovna šola Vižmarje Brod</i>	Učinki integrativne metode na področju pisanja – študija primera	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:25-11:45	Simona Kocbek, <i>Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju</i>	Zgodnje poučevanje angleščine v osnovni šoli tako in drugače	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
11:45-12:05	Monika Lotrič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Igra vlog pri pouku podjetništva	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:05-12:25	Igor Lipovšek, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Raziskovanje učencev in dijakov – popestritev, posebnost ali načrtna dejavnost	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
12:25-12:45	Manja Podgoršek in Alenka Lipovec, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru</i>	Besedilne naloge v obrnjeni vlogi	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
14:35 - 14:55	Vid Lenard, <i>Vrtec Šentvid</i>	Razvoj modela učenja skozi umetnost	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
14:55 - 15:15	Marjan Prevodnik, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Prepričanja učiteljev predmeta likovna umetnost o strokovni kompetentnosti za določeno likovno nalogo s področja prostorskega oblikovanja in vpliv teh prepričanj na motivacijo za nadaljnje poučevanje	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
15:15 - 15:35	Bogdana Borota, <i>Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem</i>	Raziskava o pedagoški dokumentaciji pri doživljajskem poslušanju glasbe	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
15:35 - 15:55	Milena Mileva Blažič, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Evald Flisarjeva Alica v nori deželi in Slavoj Žižek	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:15 - 16:35	Miha Povšič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Inovativni pristop k poučevanju pri predmetu komunikacija s pomočjo aplikacije Powtown	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:35 - 16:55	Nataša Kne, <i>Gimnazija Kranj</i>	Kaj mladostnika resnično osrečuje	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
16:55 - 17:15	Miha Povšič, <i>Srednja šola Jesenice</i>	Uporaba aplikacije Kahoot pri utrjevanju znanja iz obtočil	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
17:15 - 17:35	Tanja Pavlič, <i>Osnovna šola Elvire Vatovec Prade</i>	Izobraževanje učiteljev o družinski tematiki	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
17:35 - 17:55	Erika Golob, <i>Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha</i>	Kako poučujemo učence z disleksijo	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

POSTERJI

Atrij

Ura	Avtor(ji)	Naslov prispevka	Sekcija
10:15 - 10:45	Vanja Jovičević, <i>Osnovna šola Nove Fužine</i>	Novi pristopi k spodbujanju otrokove sposobnosti širitve znananja s pomočjo orodij po de Bonu	Inovativni pristopi k učenju in poučevanju
10:15 - 10:45	Urška Štremfel, <i>Pedagoški inštitut</i>	O (ne)učinkovitosti in (ne)pravičnosti izobraževalnih politik in praks	Izobraževalne politike
10:15 - 10:45	Jerneja Jager, <i>Pedagoški inštitut</i>	Izvajanje predšolskih programov za ogrožene otroke: ali sploh, zakaj in kako?	Izobraževalne politike
10:15 - 10:45	Dimitrij Beuermann, <i>Zavod RS za šolstvo</i>	Celostna šola	Izobraževalne politike
10:15 - 10:45	Renata Lük, <i>Vrtec Otona Župančiča Maribor</i>	Profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vrtcu	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
10:15 - 10:45	Barbara Ercigoj, <i>Osnovna šola Elvire Vatovec Prade</i>	Refleksija - gibalo učiteljeve poklicne rasti	Profesionalni razvoj pedagoških delavcev
10:15 - 10:45	Milanka Munda, <i>Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor</i>	Počutje romskih učencev v osnovni šoli v Mariboru	Šola in družba
10:15 - 10:45	Stojan Kostanjevec, Francka Lovšin Kozina in Martina Erjavšek, <i>Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani</i>	Izzivi gospodinjskega opismenjevanja v osnovnošolskem izobraževanju	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
10:15 - 10:45	Jože Korošec, <i>Šolski Center Ljubljana</i>	Učitelj kot idejni vodja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
10:15 - 10:45	Zvonka Kladnik, <i>JVIZ Mozirje OE OŠ Rečica ob Savinji</i>	Naravoslovje - izziv za preučevanje poučevanja in učenja	Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli
10:15 - 10:45	Ana Mlekuž in Ana Kozina, <i>Pedagoški inštitut</i>	Dosežek finančne pismenosti v raziskavi PISA 2012 ter napovedna moč atribucijskih stilov	Znanje in učna (ne)uspešnost

PLENARNI PREDAVANJI

Ali naj si učitelji prizadevajo, da prepričajo učence? Primer evolucije

prof. Harvey Siegel (Ed.D., Harvard University), Univerza v Miamiu

Predavalnica: Atrij

9:30 - 10:15

Polemika med evolucijo in kreacionizmom že skoraj dve stoletji muči javno šolsko naravoslovno izobraževanje v Združenih državah Amerike. Glede na znanstvene dosežke bi moralo biti to vprašanje treba vprašanje že dolgo rešeno. Dejstvo, da ni, kaže na to, da je na kocki več, kot le nasprotujoči si znanstveni dosežki. V tem predavanju bo avtor na kratko pregledal zgodovino, predstavil pogled, da je spor najbolj viden ne le v znanstvenem, ampak tudi v širšem kulturnem smislu, in da je vprašanje na področju izobraževanja najbolje rešiti s poudarkom na prepričanju študentov: kaj natančno naj učitelji naravoslovja pričakujejo od svojih učencev, da verjamejo? Ob tem bo avtor obravnaval tudi splošnejša vprašanja o ciljih izobraževanja.

Should Teachers Aim for Student Belief?: The Case of Evolution

The Evolution/Creationism-Intelligent Design controversy has bedeviled public school science education in the United States for nearly two centuries. On the scientific merits, the issue should have been resolved long ago. The fact that it hasn't suggests that more is at stake than the scientific merits of the opposing views. In this talk I briefly review the history, argue that the controversy is best seen not just in scientific but also in broadly cultural terms, and that the educational issue is best resolved by focusing on student belief: what exactly should science teachers expect their students to believe? Along the way more general questions about the aims of education will be addressed.

* Predavanje bo potekalo v angleščini.

Izobraževanje je kot spakirati nahrbtnik in se odpraviti na pot – Razmerja med učitelji, starši in otroci in njihov vpliv na izobraževalne poteke in izbire v Sloveniji

red. prof. dr. Mirjana Ule, Fakulteta za družbene vede

Predavalnica: Atrij

13:45 - 14:30

Na osnovi rezultatov evropskega projekta GOETE (Governance of Educational Trajectories in Europe. Access, coping and relevance for young people in European knowledge societies in comparative perspective) bomo analizirali vlogo in razmerja med bistvenimi akterji izobraževalnega procesa (učenci, učitelji, starši, eksperti) v Sloveniji. Izhodiščna teza predavanja bo, da se v Sloveniji srečujemo z dvema ideološkima diskurzoma v izobraževalnem poteku: diskurzom enakih možnosti in socialne integracije na eni ter diskurzom individualizacije in osebne odgovornosti za izobraževalne poteke na drugi strani. Medtem ko je prvi diskurz predvsem del uradne šolske politike, je drugi del prikritega učnega načrta, ki pa je prisoten predvsem v zavesti staršev in učencev pa tudi učiteljev in ekspertov. Protislovje med tema dvema diskurzoma ustvarja nesporazume in težave v interakcijah med različnimi akterji in zmanjšuje avtonomijo šole in avtoriteto učiteljev.

SEKCIJA: Šola in družba

Feministična "ponovna branja": oblikovanje knjižnega kanona in njegovo umeščanje v kurikulum

Valerija Vendramin, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 10:45-11:05

Književni kanon je definiran na različne načine (v prispevku so nekateri kritično ovrednoteni), temeljno izhodišče pa so feministična »ponovna branja« književnega kanona v povezavi z njegovo umestitvijo v kurikule. Pri tem je izpostavljena zlasti odsotnost avtoric oz. prevlada avtorjev, kar v slovenskem prostoru (še) ni dovolj izpostavljeno. Tradicionalno velja kanon za zbirko znanih, reprezentativnih in obče pomembnih del, ki so se nekako kar sama izvila iz kopice ostalih »produktov« zaradi svoje notranje vrednosti in kvalitete. Izhodišče v prispevku pa je, da so zapisi zgodovine nepopolni in pristranski: kurikularna vsebina ni nevtralen izbor iz kulture, ampak rezultat procesov, v katerih so izobraževanje in oblastna razmerja del nerazdružljive dvojice (M. Apple). Umetnost sicer ima relativno avtonomijo v družbi, a to ne pomeni, da je od družbe neodvisna, niti da se estetske sodbe odvijajo v območju brez ideologije in zgodovine (R. Felski).

Kot se izkaže, bi bilo kanon treba ponovno premisliti v dveh smereh: faktografski (kateri podatki) in konceptualni (kateri pojmi in kaj sploh pomenijo). Potencial se v navezavi na prakso poučevanja književnosti skriva v senzibilizaciji »pedagoške zavesti« na ideološke prakse. Izpostavljenih bo nekaj slovenskih primerov predstavitve kanona v učnih načrtih in širše.

Ključne besede: književni kanon, kurikulum, avtorice, feministična literarna veda, spol

Talenti, naravna loterija in družbena (ne)enakost

Mitja Sardoč, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 11:05 - 11:25

V 'idealni' teoriji distributivne pravičnosti – vsaj tisti liberalno egalitarne provenience – veljajo talenti posameznika za stvar [nekakšnega] naključja: posedovanje določenega talenta je namreč stvar t.i. 'loterije rojstva' oz. 'naravne loterije', ki je iz moralnega vidika arbitrarna. Na podlagi tega zagovorniki egalitarizma izpeljejo sklep, da si posamezniki rezultatov 'naravne loterije' oz. 'loterije rojstva' ne zaslužijo. Pričujoči prispevek analizira nekatere izmed zapostavljenih ali celo spregledanih razsežnosti talentov (ter s tem povezano problematiko nadarjenosti). Uvodni del predstavi 'standardni' horizont mišljenja razprave o problematiki talentov ter s tem povezana vprašanja in probleme, ki jih odpirajo 'naravne' razlike posameznikov. Sledi identifikacija posameznih razsežnosti talentov kot osnovni predpostavki načela 'odprtosti vseh družbenih položajev talentom'. Tretji del problematizira moralno ekvivalenco med 'naravno' in 'družbeno' neenakostjo, ki predstavlja izhodišče egalitarnega pojmovanja distributivne pravičnosti. Sklepni del prispevka izpostavi dva izmed temeljnih problemov, ki postavljata pod vprašaj koherentnost egalitarnega pojmovanja družbene (ne)enakosti.

Ključne besede: talenti, naravna loterija, družbena (ne)enakost, egalitarizem, izobraževanje nadarjenih

SEKCIJA: Šola in družba

Patriotizem v izobraževanju med etnocentrizmom in medkulturno občutljivostjo

Ksenija Šabec, *Fakulteta za družbene vede*

Predavalnica: Prešernova dvorana 11:25-11:45

Prispevek bo izhajal iz vprašanja, kakšno je razmerje med patriotizmom ne glede ali prav zavoljo njegove problematične konceptualizacije (pozitivne vs. negativne opredelitve, kompleksni in protislovni odnosi med subjektom in objektom patriotizma, različni motivacijski dejavniki in raznovrstnost kritičnih ugovorov) in na eni strani etnocentrizmom, ki je po mnenju avtorice pogosto še vedno prevladujoč mehanizem sodobnih demokratičnih, a etnično ne-nevtralnih nacionalnih držav, in na drugi strani medkulturne občutljivosti za druge kulture/etnijske/nacije, ki izhaja iz etnorelativne etične pozicije in je postala s svojimi številnimi različicami (medkulturne kompetence/komuniciranje/dialog) skorajšnja ultimativna zapoved sodobnih izobraževalnih sistemov. Omenjeno razmerje patriotizem-etnocentrizem-medkulturna občutljivost bo v nadaljevanju raziskano na primeru slovenskih osnovnošolskih in/ali srednješolskih učnih načrtov pri izbranih predmetih z namenom ugotoviti, koliko medkulturne občutljivosti – če sploh - koncept patriotizma lahko prenese.

Ključne besede: patriotizem, izobraževanje, etnocentrizem, medkulturna občutljivost, učni načrti

Šola med brezbrizno nevednostjo in šibo sreče

Sabina Autor, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 11:45-12:05

V prispevku bomo poskušali orisati temeljne paradigmatične spremembe v družbi, ki so se zgodile v zadnjih petdesetih letih in so še posebej vplivale na izobraževanje. Poskušali bomo locirati in nameniti posebno pozornost tistim pogojem oziroma momentom, ki se kažejo kot ključni za spremembe na področju izobraževanja oziroma šole. Osrednja nit prispevka bo tako vprašanje kako v današnjem času kulture narcisizma, prevlade privatnosti in mnenja misliti šolo. Torej, kako (in če sploh še) lahko mislimo šolo kot mesto vednosti ter kakšno je danes mesto učitelja in kakšno učenca v njej?

Ključne besede: znanje, (ne)vednost, brezbriznost, razsvetljenstvo, šola

Vloga staršev šoloobveznih otrok in njihova pričakovanja od izobraževalnega sistema v Sloveniji

Damir Josipovič, *Inštitut za narodnostna vprašanja*

Predavalnica: Prešernova dvorana 12:05-12:25

V zadnjih desetletjih se je šolski sistem v Sloveniji korenito spremenil. Spremembe šolske zakonodaje pa so prinesle tudi drugačno vlogo staršev v šolskem sistemu. Ti so se pričeli združevati v aktivne ter povezovati v zveze. Vsekakor so starši, zlasti preko otrok, po eni strani deležniki sistema, na kar napotuje že dejstvo, da morajo starši ali skrbniki svoje otroke na zaupanje za manj ali več ur na dan prepustiti šolam. Po drugi strani pa ostaja odprto vprašanje njihove stvarne pristojnosti, kljub temu, da beležimo porast »vstopa staršev v šolo«. Temeljno raziskovalno vprašanje, ki se pri tem zastavlja, se glasi: kako je mogoče, da po eni strani starši deklarativno v nacionalnih raziskavah šoli zaupajo,

SEKCIJA: Šola in družba

po drugi strani pa ni bilo nikdar v zgodovini toliko pritožb o delu šol kot prav s strani starševske publike danes. Prispevek analizira pričakovanja staršev zbranih s pomočjo različnih vprašalnikov v okviru starševskih povezav. Na osnovi opravljenih razprav z drugimi deležniki v šolstvu (ravnatelji, učitelji) prispevek predstavlja tudi nekaj temeljnih skupnih izhodišč za nujno potrebne spremembe v prihodnosti. Med njimi velja izpostaviti reformulacijo oz. revizijo »avtonomije šole in učitelja«, ki naprej izhaja iz potrebe po zagotavljanju pedagoškega miru. Prav ta je po poročanju šol najbolj na udaru, v zvezi s čimer bodo predstavljeni tudi primeri dobrih praks posameznih šol.

Ključne besede: spremembe šolskega sistema, vloga staršev v šolstvu, deležniki v šolstvu, šola v prihodnosti, šolstvo v Sloveniji

Med Galilejem in Kopernikom pedagogike

Karmen Klavžar, *Zavod RS za šolstvo*,

Predavalnica: Prešernova dvorana

12:25-12:45

V prispevku z zgoraj navedenim naslovom bomo poskušali predstaviti razmislek o t.i. vzajemnih učinkih, ki jih izum digitalizacije besedil in postavljanje učenca v središče šolskega vesolja vnaša na šolsko polje in na področje pedagogike ter z njo povezanih reči.

Kot izhodišče za navedeni razmislek nam bodo služili trije izbrani problemski sklopi iz dela Jana Amosa Komenskega (1592-1670), ki je zaradi svoje koncepcije šolstva v literaturi poimenovan tudi kot »Galilej pedagogike«. Komenski, sodobnik Galileja Galileja, je v svojem delu 'Didactica Magna' poskušal predstaviti takšno metodo, po kateri bi bilo možno 'poučevati vsakogar vse'. Njegov koncept štiristopenjskega izobraževanja mladine je v praksi v bolj ali manj vseh vzgojno-izobraževalnih sistemih v veljavi še danes (po skoraj 400 letih), prav tako je v praksi zaživel (in preživel) njegov predlog o strukturiranju šolskega časa. Za izhodišče analize nekaterih novosti, ki se v sodobni pedagoški praksi že uveljavljajo bomo primerjali njegovo poglavje 'O natančni in splošni ureditvi šol', ki govori o tem kako spremeniti in reformirati šole ter tekst iz obdobja, ko je znanstvena paradigma heliocentrizma počasi spodrivala geocentrično sliko sveta in človeka v njem, s poskusi spremeniti pedagoško prakso danes in ob tej primerjavi poskušali definirati, na podlagi kakšne oz. katere znanstvene paradigme se ti poskusi implementirajo.

Na opisani podlagi analize dveh besedil in njune primerjave bomo poskušali reflektirati katero od možnih konsekvenc napovedi bodoče pedagoške prihodnosti, ki središče poučevanja v pedagoškem vesolju prestavlja od učitelja na učenca in obenem s knjige kot stoletja univerzalnega vira in nosilca informacij na razsrediščeno digitalizirano vesolje.

Ključne besede: Jan Amos Komenski, pedagogika, kopernikanski obrat, filozofija pedagogike, pedagoške dileme

Neoliberalni prevzem feminističnega opolnomočenja: "globalna" dekleta in retroseksizem

Valerija Vendramin, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Mala dvorana

14:35 - 14:55

Avtorica si za osnovno izhodišče vzame neoliberalne diskurze odličnosti v izobraževalnih kontekstih, kjer je zaznano, da pristope vse bolj določajo/vodijo politični in ekonomski imperativi ter neoliberalna terminologija (npr. »na znanju temelječe gospodarstvo«, »stroškovna učinkovitost«, »vseživljenjsko

SEKCIJA: Šola in družba

učenje« ipd.). Zdi se, da je vse tisto, kar se ne podreja politika trga (marketizaciji), neustrezno. Dodaten moment motivira globalizacija, ki na novo strukturira izobraževalne sisteme, jih homogenizira in uveljavlja nove lestvice vrednot. Ustvarjajo se transnacionalni prostori, kjer so trgi in potrošništvo kar najbolj pomembni. Ta vidik analize avtorica dopolni s postfeminističnim kontekstom, kjer je feminizem razumljen kot nepotreben, določene feministične ideje pa so že vstopile v zdrav razum. V tej (medijski/medializirani) pokrajini so dekleta predstavljena kot privlačne heroine, ki brez težav parirajo moškimi vrstnikom, čakajo pa jih najboljše univerze in uspeh. S tem neoliberalnim prevzemom je koncept feminističnega opolnomočenja radikalno modificiran – vezan je na logiko individualne odgovornosti za (ne)uspeh v sistemu domnevno neomejenih možnosti.

Avtorica razišče, kako s pomočjo pojmov, kot so »backlash« (S. Faludi), »retro-seksizem« (I. Whelehan) in »postfeminizem« razbirati pomene v sodobnih medijskih reprezentacijah (R. Gill). Teza je, da sta neoliberalizem in postfeminizem diskurza, ki se vzajemno krepita, da je neoliberalizem »ospoljen«, saj so ženske v večji meri kot moški vključene v dinamiko sprememb, transformacij in samo-regulacij (J. Ringrose).

Ključne besede: spol, globalizacija, postfeminizem, retroseksizem, opolnomočenje

Prihodnost šole onkraj neoliberalne racionalnosti

Veronika Tašner, Živa Kos in Slavko Gaber, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Mala dvorana 14:55 - 15:15

Avtorici in avtor bomo v prispevku predstavili zamike racionalnosti sodobnih družb in na tem ozadju preiščali mogoče in potrebne zamike vloge vrtcev in šol. V besedilu bomo posebno pozornost namenili možnosti, da bi šole ob dosedanji vlogi prenašalk vednosti, znanj, spretnosti in vrednot, ob tem, ko se bo v prihodnosti del vzgojnih in izobraževalnih nalog lahko ponovno opravil tudi v družinah, ki bodo manj časa namenile mezdnemu delu, del svojih moči in potencialov namenile vzpostavljanju sebe kot stičišč/središč skupnosti.

Pregled mednarodnih in nacionalnih diskurzov in regulativ sicer kaže, da je vloga šole še vedno močno prežeta s tradicionalno, na profit in mezдно delo vezano logiko. Takšno razumevanje lahko razumemo kot znak, da instrumentalna racionalnost tržne ekonomije ostaja dominantna racionalnost sodobnih družb. Hkrati pa so zaradi razvoja tehnologij, robotizacije in meja planeta, ob katere trkamo, glasna opozorila, da postaja mezдно delo strukturno vse bolj ogroženo in se že izteka v masovno pomanjkanje delovnih mest. Zato je za začetek, potreben resen razmislek o mestu šole onkraj racionalnosti tržnih menjav in profita. Danes je celo na ravni komunikacij Evropske komisije, že mogoče zaznati zavedanje nastopanja novih vrst ekonomij – npr. delitvenih, sodelovalnih, samooskrbnih in preiščanja vloge šole. Ob pregledu dogajanja v slovenskih šolah se pokaže, da le-te znotraj strukturnih meja že iščejo načine zamikanja praks svojega delovanja v smeri novih racionalnostih. Zato bomo v nadaljevanju prispevka, ob krajšem pregledu mogočih pristopov h koncipiranju vrtcev in šol kot stičišč skupnosti, začetno predstavili predlog izhodišč mogočega modela vrtcev in šol v Sloveniji. Če bi se vrtci in šole vzpostavili kot središča skupnosti, bi lahko predstavljali pomembno sidrišče praks, načinov življenja, racionalnosti, ki bi segli onstran danes prevladujoče neo-liberalne logike obče komodifikacije naših življenj.

Ključne besede: vzgoja in izobraževanje, racionalnosti, šole kot stičišča/središča skupnosti, hibridne ekonomije

SEKCIJA: Šola in družba

Povezanost nekaterih pokazateljev blagostanja in matematičnih dosežkov v mednarodni raziskavi PISA 2015: preliminarne ugotovitve

Ana Kozina, *Pedagoški inštitut*, in Mojca Štraus, *Pedagoški inštitut in MIZŠ*

Predavalnica: Mala dvorana 15:15 - 15:35

Načelo enakosti izobraževalnih politik zagovarja pomembnost celostnega razvoja posameznika ter razvijanja in uveljavljanja politik in praks, ki vsem posameznikom omogočajo doseganje svojih potencialov ter optimalnih ravni razvoja (tako na kognitivnem področju kot tudi na nekognitivnih področjih). V prispevku analiziramo povezanost kognitivnih (matematični učni dosežek kot merjen v raziskavi PISA 2015) ter nekognitivnih (blagostanje in dejavniki blagostanja) dejavnikov razvoja. Pri tem izhajamo iz predpostavke, da sta obe področji pozitivno povezani in da lahko z razvijanjem socialno-emocionalnih kompetenc spodbujamo obe področji ter s tem zagotavljamo uresničevanje načela enakosti v izobraževanju. V prispevku bomo predstavili prve preliminarne rezultate raziskave blagostanja (druga študija primera temeljnega raziskovalnega projekta: Neoliberalizem v evropskem izobraževalnem prostoru: med učinkovitostjo in pravičnostjo slovenskih izobraževalnih politik in praks), ki je bila v letu 2016 izvedena na vzorcu dijakinj in dijakov, ki so bili vključeni v raziskavo PISA 2015. V raziskavi je sodelovalo 3969 dijakinj in dijakov, od tega 1977 dijakinj (povprečna starost: 15 let). Dijakinje in dijaki so rešili Vprašalnik blagostanja (Wellbeing Questionnaire), ki je sestavljen iz dveh že obstoječih in uveljavljenih mer blagostanja: EPOCH (Engagement, Perseverance, Optimism, Connectedness, and Happiness) (Kern et al., 2004) in MDI (Middle Years Inventory) (ShonertReichl et al., 2013) in meri naslednja področja blagostanja: socialni in čustveni razvoj (npr. optimizem, empatija, sreča, samozavest...); povezanost (doma, v šoli, med vsrtniki...); izkušnje v šoli (pripadnost, šolska klima...); izpostavljenost agresivnemu vedenju (npr. telesnemu, besednemu...); zdravje in telesno blagostanje (npr. spanje, zdrava prehrana...). V prispevku bomo odgovorili na raziskovalno vprašanje: Ali sta blagostanje in učni dosežek pomembno povezana ter katera področja blagostanja se z učnim dosežkom v večji meri in katera v manjši meri povezujejo.

Ključne besede: blagostanje, PISA, dosežek, enakost, učinkovitost

Protislovnost zahtev in oblikovanje spolnih identitet v neoliberalnem šolskem kontekstu

Ana Mladenović, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Mala dvorana 15:35 - 15:55

V prispevku se bomo osredotočili na konstrukcije spolnih identitet v edukacijskem okolju. Izhajajoč iz razmisleka o dualizmih, ki so prevladujoča logika zahodnega mišljenja, bomo analizirali družbene zahteve in vsakdanje pritiske, ki vplivajo (in so vplivali) na oblikovanje različnih moškosti in ženskosti v edukacijskem okolju. Pri tem nas bo zanimalo, kako se v procese oblikovanja spolnih identitet učencev in učenk vpenja neoliberalistična logika, ki prežema današnji edukacijski sistem. Neoliberalizem je osnovan na prepričanju o pomembnosti svobode trga, pri čemer je ključna šibka vloga države. To ima več posledic, med pomembnejšimi je zmanjšanje javnega financiranja dobrin, denimo izobraževanja, kar je z vidika pravičnosti zaskrbljujoče (gl. Kodelja, 2005). Neoliberalne težnje se na področju edukacije kažejo v sprejemanju družbene neenakosti in slabšanju kakovosti življenja skozi zanemarjanje pomena vzgojne in politične razsežnosti šole kot prenašalke znanja in vrednot (gl. Laval, 2005). Neoliberalizem (pre)oblikuje vrednote, spodbuja tekmovalnost, individualizem, tržno

SEKCIJA: Šola in družba

logiko in svobodo izbire, hkrati pa postavlja visoka pričakovanja in zahteve – po individualni odgovornosti, uspehu in doseganju najvišjih standardov (gl. Apple, 2001). Če so bila še do nedavnega pravila o tem, kaj konstruira tradicionalno in hegemonsko moškost in ženskost, jasna in strogo začrtana, danes, v času naraščajoče negotovosti temu ni več tako. Prihaja namreč do transformacije dualistične logike, katere glavna funkcija je bila poenostavljanje družbene realnosti z delitvijo na dva, diametralno nasprotna pola z različnima vrednotnima predznakoma. V neoliberalnih edukacijskih okoljih so učenci in učenke podvrženi vedno več pritiskom, zahtevam, ki so pogosto celo protislovne. Tako morajo biti denimo dekleta hkrati pametna in lepa, fantje pa se trudijo z usklajevanjem uporništv in dobrih dosežkov. V prispevku bomo analizirali konstrukcije moškosti in ženskosti v učilnicah, s posebnim poudarkom na protislovnosti družbenih zahtev, ki jih postavlja neoliberalno edukacijsko okolje.

Ključne besede: konstrukcija spolnih identitet, moškost, ženskost, edukacija, neoliberalizem

Pogledi študentov na fizični ali grajeni učni prostor šole

Majda Cencič in Barbara Horvat, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Prešernova dvorana

16:15 - 16:35

Prispevek se osredotoči na fizični ali grajeni učni prostor šole z vidika teoretske umeščenosti v pedagoško stroko in sledi tezi, da je učni prostor šole, tako zunanji kot notranji, dejavnik učenja in inkluzije kot sodobne civilizacijske in antropološke norme družbe. Izhaja iz predpostavke, da je poleg učitelja, učenca in učne snovi kot treh temeljnih dejavnikov pouka in vzgoje po obči pedagogiki in didaktiki, tudi fizični ali grajeni prostor dejavnik pouka, posredno pa vzgoje. Poskuša predstaviti vlogo prostora šole za uresničevanje inkluzije. Odgovarja na vprašanje, kako naj ga mislimo in ga v praksi oblikujemo ali prilagajmo za različne potrebe vseh učencev, da bo na izhodišču etike pravičnosti in skrbi do drugih za učence na eni strani varno in zanesljivo učno okolje, na drugi pa izzivalno oz. zanje drzno za celostno učenje in razvijanje razvojnih zmožnosti, ter nakazuje, kako se lahko na tem ozadju fizičnega ali grajenega učnega prostora dosega presežki v vzgoji po odgovornosti do drugih in do sožitja med njimi.

V prispevku bomo predstavili, kako študenti prvega letnika študijskega programa Razredni pouk ene od pedagoških fakultet v Sloveniji zaznavajo fizični ali grajeni učni prostor šole. Podatki bodo predstavljeni v obliki frekvenčnih tabel na osnovi vsebinske analize in kategorizacije odgovorov, ki smo jih dobili od študentov preko delno strukturiranih opazovalnih shem. Rezultati bodo pokazali, kako glede na pogoje in možnosti za zagotavljanje razvojnih zmožnosti in pomoči vsem učencem, študenti zaznavajo učni prostor šole z vidika fleksibilnega prilagajanja učnega prostora različnim potrebam učencem in katere inovativne rešitve zaznavajo v učnem prostoru.

Ključne besede: fizični ali grajeni učni prostor, osnovna šola, učenje, inkluzija, študenti

SEKCIJA: Izobraževalne politike

Internacionalizacija zagotavljanja kakovosti in zagotavljanje kakovosti internacionalizacije slovenskega visokega šolstva

Maruša Komotar, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Sejna soba 1 14:35 - 14:55

Internacionalizacija in zagotavljanje kakovosti veljata za ključni področji, ki sooblikujeta razvoj visokega šolstva na institucionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Vendar pa se prevladujoče razprave še vedno pogosto osredotočajo na ločeno obravnavo obeh konceptov, ki pa je postala zaradi vse bolj mednarodno naravnane okolja visokošolskega izobraževanja precej pomanjkljiva. Zdi se skoraj nepredstavljivo, da v razpravi o zagotavljanju kakovosti visokega šolstva ne bi upoštevali mednarodne razsežnosti tega področja oziroma da se v obravnavi internacionalizacije ne bi posvetili tudi vprašanju njene kakovosti. V zadnjem desetletju in pol so se uveljavile tudi različne pobude, namenjene internacionalizaciji zagotavljanja kakovosti in zagotavljanju kakovosti internacionalizacije visokega šolstva, ki so soodvisnost njune medsebojne povezave še bolj okrepile. S tem se je povečala tudi potreba po proučitvi odzivov na tovrstna prizadevanja s strani posameznih visokošolskih sistemov, kot je npr. slovenski, ki je le redko v središču pozornosti visokošolskih diskusij.

Ker lahko povezavo med obema področjema utemeljimo kot razširitev obeh posamičnih konceptov, prispevek v uvodnem delu obravnava konceptualno vprašanje, kaj internacionalizacija in zagotavljanje kakovosti visokega šolstva pravzaprav pomenita. Gre za nujen predpogoj za razumevanje nadaljnjih vsebin, ki najprej pojasnjujejo pomen soodvisne povezave med obema konceptoma in se za tem osredotočajo na analizo različnih pobud, ki so se na evropskih tleh uveljavile v kontekstu internacionalizacije zunanjega in notranjega zagotavljanja kakovosti oziroma v okviru instrumentov, ki na različne načine vključujejo vprašanje zagotavljanja kakovosti v postopke ocenjevanja in merjenja internacionalizacije visokega šolstva. Temu sledi proučitev nacionalnih in institucionalnih odzivov slovenskega visokega šolstva na razvoj nadnacionalnih prizadevanj, v zaključnem delu pa prispevek izpostavlja primer Nizozemske kot države, ki z načrtnim spodbujanjem tovrstnih pobud sooblikuje njihov razvoj na ravni evropskega visokošolskega prostora in s tem obenem izpostavlja potrebo po upoštevanju raznolikih nacionalnih, institucionalnih in disciplinskih kontekstov.

Ključne besede: internacionalizacija, zagotavljanje kakovosti, internacionalizacija zagotavljanja kakovosti, zagotavljanje kakovosti internacionalizacije, Slovenija

Ugotavljanje tveganj pri delovanju javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja

Lidija Goljat Prelogar, *Šola za ravnateljce*

Predavalnica: Sejna soba 1 14:55 - 15:15

Prispevek obravnava tveganja pri delovanju svetov javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja. Decentralizacija in šolska avtonomija sta povzročili, da so sveti šol in vrtcev dobili številne pomembne pristojnosti in v Sloveniji predstavljajo najvišji organ upravljanja vzgojno-izobraževalnih zavodov.

Študije OECD (2008) kažejo, da je delovanje svetov šol in vrtcev oslABLJENO s pomanjkanjem profesionalizma, z nejasnostjo vloge sveta in članov, s slabo pripravljenostjo članov na sejah sveta kot tudi s pomanjkanjem zmožnosti za opravljanje pomembnih nalog, ki so jim bile naložene. V Sloveniji

SEKCIJA: Izobraževalne politike

je svet javnega zavoda na področju šolstva v praksi, kot tudi glede na zakonsko opredeljene pristojnosti, hkrati upravljalec, posvetovalni organ, nadzorni organ, normodajalec in pritožbeni organ. Četudi sveti šol nosijo velik delež odgovornosti za to, da vzgojno-izobraževalne institucije dobro delujejo, pa še vedno ugotavljamo, da člani sveta pogosto nimajo zadostne podpore iz okolja, ki jih imenuje v svet šole. Tako je vedno težje dobiti člane svetov šol, saj je članstvo ponavadi volontersko, tistih, ki bi bili pripravljeni sprejeti takšno odgovornost, pa je posledično vedno manj. Zaradi slabe razmejitve vlog in dolžnosti članov sveta se pojavljajo napetosti med sveti šol in ravnatelji, značilna pa tudi je visoka stopnja odsotnosti članov na sejah sveta, kot tudi pomanjkanje znanja in strokovne usposobljenosti za opravljanje odgovornih nalog v svetu zavoda.

V prispevku predstavljamo mednarodne izkušnje pri delovanju svetov šol, lastno študijo primera v slovenskem prostoru in spoznanja delovnega srečanja ključnih deležnikov v svetih šol in vrtcev (predstavnikov strokovnih delavcev, ustanovitelja, staršev in dijakov), s čimer smo uspeli narediti posnetek stanja in pridobiti pomembne informacije o delovanju svetov šol in vrtcev v našem šolskem sistemu.

Ključne besede: svet šole, upravljanje, vzgojno-izobraževalni zavodi, odgovornost, deležniki

Dejavniki razvoja spretnosti in kompetenc odraslih

Marko Radovan, *Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Sejna soba 1 15:15 - 15:35

V prispevku bomo analizirali glavne dejavnike razvoja spretnosti odraslih (bralne in matematične spretnost ter spretnosti reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih). Predstavili bomo vlogo vseživljenjskega učenja pri razvoju spretnosti in glavne dokumente, ki le-te opredeljujejo. Posebna pozornost bo namenjena proučevanju pomena neformalnega izobraževanja za razvoj spretnosti - značilnosti, trajanje, namen, metode in oblike izobraževanja. V empiričnem delu bomo poskušali odgovoriti predvsem na dve raziskovalni vprašanji, ki ju bomo analizirali s pomočjo podatkovne baze mednarodne raziskave PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences): (1) kakšen je pomen formalnega in neformalnega izobraževanja na razvoj spretnosti odraslih in kakšno vlogo ima ob primerjavi s starostjo, stopnjo izobrazbe ter poklicem, ki ga oseba opravlja in (2) kako se dosežene spretnosti odraslih in njihovi dejavniki razlikujejo od ostalih držav, ki so sodelovale v omenjeni raziskavi. Odgovore na ti dve vprašanji bomo interpretirali v luči sprememb aktualne zakonodaje na področju izobraževanja odraslih in težišč izobraževalne politike na sploh.

Ključne besede: Izobraževanje odraslih; spretnosti odraslih; kompetence; neformalno izobraževanje; PIAAC

Edukacijska nevroznanost in spodbujanje razvoja kompetenc 21. stoletja - raziskave, spoznanja in izzivi

Simona Tancig, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Sejna soba 1 15:35 - 15:55

Pomembno vprašanje današnjega časa je, kako učencem omogočiti uspešno aktivno udeležbo v družbi, ki jo označujejo eksplozija informacij, izjemno hiter razvoj računalniške in komunikacijske tehnologije ter pomembne spremembe družbenih položajev in vlog. Uspešno delovanje v današnjem

SEKCIJA: Izobraževalne politike

nenehno spreminjajočem se svetu zahtevajo široko področje novih znanj in spretnosti, ki presegajo tradicionalna znanja, ki se preverjajo s standardnimi in standardiziranimi testi.

Pri kompetencah 21. stoletja je poudarek na višjenivojskem znanju in strategijah učenja. Vanje uvrščamo zmožnost selekcionirati in povezovati ter integrirati informacije iz različnih virov v poglobljeno znanje in modrost; presojati in se odločati na osnovi dejstev in kritičnega mišljenja, ki ga vodijo empatija in etična načela; socialne kompetence (inkluzivnost, sodelovanje, timsko delo ipd.); digitalna in medijska pismenost; ter kot najbolj pomembne, izvršilne funkcije in samoregulacija, na katerih slonijo spretnosti in znanja 21. stoletja. Izvršilne funkcije, ki so ključnega pomena za uspešnost v izobraževanju in življenju, imajo dobro raziskan nevrološki korelat v možganih.

V raziskavah edukacijske nevroznanosti so prišli do pomembnih ugotovitev o učenju in poučevanju omenjenih kompetenc, pomembnih za vzgojno-izobraževalni prostor. Raziskave in implementacija njihovih dognanj v edukacijsko prakso podpirajo številne mednarodne organizacije, npr. OECD, Mednarodna organizacija za raziskovanje možganov (IBRO) in njeno partnerstvo z Mednarodnim uradom za edukacijo (IBE) pri organizaciji UNESCO, Mednarodno združenje um, možgani in edukacija (IMBES), ki skrbijo za izobraževanje in povezovanje znanstvenikov v mednarodnem prostoru pri soočanju z izzivi sodobnega časa v načrtovanju edukacije prihodnosti.

Relevantne so tudi razprave Pasi Sahlberga, najpomembnejšega finskega raziskovalca edukacijskih sistemov in svetovnega eksperta na področju edukacijskih politik, v katerih pojasnjuje, kako so ugotovitve edukacijske nevroznanosti (MBE) vplivale na odločitev uspešne finske edukacijske politike.

Ključne besede: edukacijska nevroznanost, kompetence 21. stoletja, izvršilne funkcije in samoregulacija, načrtovanje edukacije

SEKCIJA: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Dostop do raziskovalnih podatkov s področja vzgoje in izobraževanja

Sonja Bezjak in Janez Štebe, *Arhiv družboslovnih podatkov, Fakulteta za družbene vede*

Predavalnica: Sejna soba 1

16:15 - 16:35

Eden od pogojev transparentnosti raziskovanja in uresničevanja raziskovalne etike je zagotavljanje dostopa do podatkov, na katerih temeljijo znanstvena spoznanja. Čeprav gre za izpolnjevanje enega od temeljnih načel znanosti, se prakse zagotavljanja/uresničevanja dostopa med raziskovalci šele uveljavljajo. Pomembno spodbudo za osveščanje v mednarodnem prostoru predstavlja zahteva Evropske komisije o pripravi načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki za prijave, ki kandidirajo za evropska sredstva. Dostop do podatkov je posebej utemeljen, kadar so le-ti financirani z javnimi sredstvi, saj je s tem zagotovljen večji izkoristek. Vse več je tudi znanstvenih revij, ki zahtevajo dostop do podatkov že ob objavi članka, saj tako zagotovijo možnost preverjanja znanstvenih rezultatov osnovanih na podatkih. Področna podatkovna središča, kakršno je tudi Arhiv družboslovnih podatkov, so eden od načinov izpolnitve zahtev po dostopu do podatkov. Podatki objavljeni oz. dostopni v tovrstnih središčih so namenjeni možnosti ponovitve analize in za namene sekundarnih analiz. V družboslovju opažamo potrebo po usposabljanju vseh deležnikov izobraževalnega in raziskovalnega procesa, tako glede priprave podatkov za odprti dostop, kot tudi glede sekundarne rabe dostopnih podatkov.

Podatkovna središča predstavljajo vse pomembnejši vir tudi v izobraževalnem procesu, v katerem so študentom in predavateljem preko spleta na voljo podatki in dokumentacija kakovostnih družboslovnih raziskav.

V prispevku pa bomo odprli še en vidik razprave. Med drugim bomo predstavili, kako je z dostopom do podatkov s področja vzgoje in izobraževanja v Arhivu družboslovnih podatkov in njemu sorodnih podatkovnih središčih. Kakšni podatkovni viri so raziskovalcem s tega področja dostopni že danes. Poleg tega pa bomo skušali odgovoriti na vprašanje, kako dopolniti obstoječe podatkovne zbirke s kakovostnimi viri in kako posledično izboljšati dostop do kakovostnih podatkov.

Ključne besede: odprti podatki, raziskave s področja vzgoje in izobraževanja, podatkovne storitve, arhivi, Arhiv družboslovnih podatkov

Kako razredniki gledajo na Izvajanje dodatne strokovne pomoči za učence in dijake s posebnimi potrebami

Tina Vršnik Perše, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Pedagoški inštitut*, Katja Košir in Marta Licardo, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Predavalnica: Sejna soba 1

16:35 - 16:55

V okviru nacionalne evalvacijske študije Evalvacija različnih oblik dodatne strokovne pomoči, ki je otrokom dodeljena v skladu z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami je bila (med drugimi) izvedena analiza, kako na izvajanje dodatne strokovne pomoči ter njeno učinkovitost gledajo učitelji razredniki v osnovnih in v srednjih šolah v Sloveniji. Posebej nas je zanimalo, kako pri tem vidijo svojo vlogo. Ugotovili smo, da so tako na ravni osnovnošolskega kot tudi na ravni srednješolskega izobraževanja razredniki tisti strokovni delavci, ki so redno vključeni v obravnavo učencev in dijakov s posebnimi potrebami še preden je zanje izdana odločba o usmerjanju kot tudi po pridobitvi odločbe za posameznega učenca oz. dijaka. Zato so ključnega pomena njihova znanja na

SEKCIJA: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

tem področju, kakor tudi stališča in mnenja, ki jih imajo o poučevanju učencev in dijakov s posebnimi potrebami. Rezultati kažejo, da se na teh področjih odražajo statistično značilne razlike med osnovnošolsko in srednješolsko ravno, ki so nam ponudile številne možnosti za razmisleke o odpravljanju teh razlik. Podobnosti in razlike smo ugotavljali tudi pri ocenjevanju učinkovitosti dodatne strokovne pomoči, kjer smo na podlagi analize odgovorov razrednikov podrobneje ugotavljali ozadja dobljenih rezultatov. Vpogled v te rezultate pa nam je omogočil tudi oblikovanje smernic za sistemsko spreminjanje področja izvajanja dodatne strokovne pomoči v osnovnih in v srednjih šolah.

Ključne besede: dodatna strokovna pomoč, učenci in dijaki s posebnimi potrebami, razredniki, osnovna šola, srednja šola

Premislek o raziskovanju: Kako raziskovanje zaznavajo zaposleni v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah

Mojca Juriševič, *Univerza v Ljubljani*, Justina Erčulj, *Šola za ravnatelje*, in Janez Vogrinc, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Sejna soba 1

16:55 - 17:15

Komplementarno partnerstvo med raziskovalnimi in izobraževalnimi inštitucijami je predpogoj za korektno izvajanje raziskovalnih dejavnosti, ki vodijo do veljavnih empiričnih izsledkov, boljšega razumevanja učenja in poučevanja, značilnosti učencev in učiteljev ter interakcij med njimi ter do kakovostnega razvoja izobraževalnih praks. Namen prispevka je osvetliti manj raziskani vidik empiričnega proučevanja vzgojno-izobraževalne prakse, in sicer, kako raziskovalno delo zaznavajo zaposleni v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah, ki pogosto sodelujejo zlasti v postopku zbiranja podatkov, ter predstaviti učinke raziskovalnih dejavnosti, kakor jih zaznavajo zaposleni v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v katerih poteka izvedba različnih empiričnih raziskav s področja vzgoje in izobraževanja. Zanima nas, kakšen je odnos vodstvenih delavcev do raziskovanja stroke ter do raziskovanja v stroki (Je potrebno? Je pomembno?) in njihove izkušnje z izvajanjem raziskovalnih dejavnosti znotraj posamezne inštitucije. Slednje nas zanimajo z vidika notranjih potreb, tj. z vidika potreb posamezne vzgojno-izobraževalne inštitucije ali zaposlenih, v smislu njihovih različnih strokovnih in/ali študijskih obveznosti, in zunanjih potreb, bodisi v obliki povabil raziskovalnih inštitucij za sodelovanje v raziskavah nacionalnega ali drugega pomena bodisi v obliki individualnih prošenj študentov, za namene njihovega diplomskega ali podiplomskega študija. V predstavitvi raziskovalnih ugotovitev, ki bodo temeljile na kvantitativni metodi pedagoškega raziskovanja, bodo analizirani izbrani kvantitativni in kvalitativni pokazatelji stališč ravnateljev ter prednosti in težave, s katerimi se vzgojno-izobraževalne inštitucije srečujejo na tem področju partnerstva z raziskovalnimi inštitucijami.

Ključne besede: Stališča do raziskovanja, izkušnje z raziskovanjem, ravnatelji, partnerstvo z raziskovalnimi inštitucijami, raziskovalno delo

SEKCIJA: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

Analitični potencial mednarodne raziskave PIAAC

Petra Javrh, *Andragoški center Slovenije*

Predavalnica: Sejna soba 1

17:15 - 17:35

Mednarodna Raziskava spretnosti – PIAAC je trenutno ena najsodobnejših družboslovnih mednarodnih svetovnih raziskav, ki teče pod okriljem OECD. Slovenija je sodelovala v drugem krogu raziskave (2012-2016) in prva zaključila zbiranje podatkov. Pooblaščen strokovni delavci so na domovih obiskali devet tisoč ljudi in jih 5165 pridobili za polno sodelovanje pri merjenju spretnosti. Terenska raziskava PIAAC je bila časovno obsežna in je vključevala tudi vrsto inovativnih pristopov – na primer testiranje kompetenc s pomočjo računalnika – za kar je bilo potrebno izvesti posebna usposabljanja strokovnih delavcev in strokovnjakov tako na nacionalnem kot na lokalnem nivoju. Zahtevna metodološko zasnovana raziskava je omogočila vpogled v razvitost spretnosti v celotni populaciji od 15 leta do 65 leta starosti. Javnosti so bili osnovni rezultati o spretnostih odraslih predstavljeni v maju 2016.

V prispevku bomo predstavili ustroj slovenskega projekta Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje usposobljenosti izobraževalcev odraslih 2013 – 2015, ki je bil izviren v tem, da je bil sestavljen iz dveh ključnih delov: raziskovalno-empiričnega in analitično-aplikativnega dela. Raziskovalno-empirični del je obsegal terensko raziskavo PIAAC. V okviru analitično-aplikativnega dela, pa je potekalo več tematskih, problemsko usmerjenih študij, na primer: razvoj spretnosti za trg dela, sovplivanje razvitosti spretnosti na socialne in ekonomske dosežke, v kolikšni meri izobraževalni sistem zagotavlja pridobivanje spretnosti in kakšne dejansko so spretnosti ranljivih skupin. Prispevek bo usmerjen v predstavitev nekaterih rezultatov teh študij, še posebej pa v predstavitev analitičnega potenciala raziskave, za katerega menimo, da je in bo aktualen vsaj še v obdobju naslednjih petih let.

Predstavili bomo tudi sodelovanje z University of East Anglia, Norwich, saj smo ob raziskavi v sodelovanju z njihovim strokovnjakom izvedli kvalitativno raziskavo o vplivu anketarjev na rezultate PIAAC. Kot posebno dodano vrednost projekta razumemo usklajevanje in inoviranje strokovne terminologije, ki je teklo med raziskovalci in strokovnjaki z različnih področij, ki med seboj redkeje sodelujejo.

Ključne besede: mednarodna raziskava PIAAC, analitični potencial, vpliv anketarja na raziskovalne podatke

Vključevanje podatkov o socialno-ekonomskih značilnostih učenčevega okolja v šolski sistem

Gašper Cankar, *Državni izpitni center*

Predavalnica: Sejna soba 1

17:35 - 17:55

Tako za ugotavljanje kakovosti kakor za izpeljavo izboljšav v izobraževanju je pomembno graditi na kakovostnih podatkih, ki nudijo podlago za 'evidence based decision making' (Slavin, 2002). Ti podatki morajo vključevati tako rezultate izobraževanja kot tudi značilnosti konteksta, v katerem izobraževanje poteka. Če želimo v interpretacijah iz rezultatov izluščiti relevantne informacije o učinkih izobraževanja moramo tako nujno zajeti tudi podatke o kontekstu v katerem šola deluje – o značilnostih, ki imajo na rezultate vpliv, obenem pa niso pod neposrednim vplivom šole. Socialno-ekonomske značilnosti učenčevega okolja so zagotovo eden tovrstnih dejavnikov, ki ga je za natančno

SEKCIJA: Evalvacija in zagotavljanje kakovosti

in učinkovito izboljševanje šolske prakse potrebno spremljati in upoštevati (Hégeland, T., Kirkebren, 2008). Kljub zavedanju, da je to vprašanje pomembno, se zdi, da so v Sloveniji ti podatki nedosegljivi. V prispevku bodo prikazane ugotovitve raziskave, opravljene na podatkih Državnega izpitnega centra in Statističnega Urada RS, ki odgovarjajo na naslednja raziskovalna vprašanja:

Ali lahko do veljavnih in praktično uporabnih podatkov pridemo iz administrativnih baz podatkov(SURS)?

Koliko variance v dosežkih učencev na zunanjih preizkusih znanja (NPZ, matura) lahko razložimo s podatki o socialno-ekonomskih značilnostih učenčevega okolja?

Kakšne so značilnosti socialno-ekonomskega okolja učencev v Sloveniji?

Rezultati kažejo, da: a) administrativne baze podatkov omogočajo zelo veljavne in zanesljive podatke o socialno ekonomskem statusu učenčevega okolja, b) spremenljivke socialno ekonomskega okolja podobno kot v mednarodni literaturi razložijo do 16 % variance (korelacije se gibljejo med 0,30 in 0,40) in c) razlike med značilnostmi socialno ekonomskega okolja posameznih učencev niso zanemarljive. Ugotovitve omogočajo razmislek o uporabi teh podatkov in spodbujajo razpravo, kako jih koristno in varno umestiti v šolski sistem.

Ključne besede: socialno-ekonomski status, dosežki učencev, kakovost, NPZ, matura

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

Vpliv dejavnikov na profesionalni razvoj učitelja razrednika

Jolanda Bikić, *Osnovna šola Kungota*

Predavalnica: Mala dvorana 10:45-11:05

Odgovori na vprašanja v zvezi s profesionalnim razvojem učitelja kot razrednika so ključnega pomena za stroko kakor tudi za izvajanje praktičnega dela znotraj šol in vključevanje širše skupnosti v dejavnosti šole. Opravljanje vloge učitelja razrednika predstavlja kompetence, pri kateri učitelji doživljajo številne izzive. Prav tako je izjemno pomembna dinamika profesionalnega razvoja učitelja in njegovega vključevanja v pedagoške procese kot razrednika. Raziskave kažejo, da gre za kompetenco, ki kažejo na precejšen razkorak med učiteljevo dejansko in zaželeno usposobljenostjo. Mlad učitelj med študijem pridobi znanje, ki je potrebno za izvajanje pedagoškega procesa, medtem ko med študijem ni v zadostni meri zajeta problematika priprave na prevzem vloge učitelja kot razrednika. Osrednji del prispevka pojasnjuje naloge razrednika ter faze in dejavnike profesionalnega razvoja učitelja., z opredelitvijo vloge in zakonske podlage za delo razrednika. Posebna pozornost je namenjena dejavnikom, ki vplivajo na profesionalni razvoj razrednika. Raziskava ugotavlja, kako se učitelji profesionalno razvijajo in kateri dejavniki vplivajo na njihov razvoj. Vzorec raziskave zajema razredne učitelje od 1. do 5. razreda, kjer je s kvalitativno in kvantitativno raziskavo proučen njihov profesionalni razvoj. Namen raziskave je ugotoviti, kako učitelji osnovne šole presojujejo dejavnike lastnega profesionalnega razvoja v vlogi razrednika. Pridobljeni rezultati raziskave omogočajo vpogled v dejavnike, ki vplivajo na njihov profesionalni razvoj. Pridobljeni rezultati so osnova za nadaljnje izboljšave in podporo učiteljem v vlogi razrednika, še zlasti začetnikom. Rezultate raziskav lahko uporabijo učitelji, ki se prvič srečujejo z razredništvom, saj so podrobno predstavljeni dejavniki, ki vplivajo na profesionalno rast razrednika.

Ključne besede: profesionalni razvoj, dejavniki profesionalnega razvoja, razrednik, vloge razrednika

Vpliv učiteljeve zaznave dodelitve pristojnosti na psihološko opolnomočenje: primer slovenskih osnovnošolskih učiteljev

Tina Vrhovnik, *Osnovna šola Jela Janežiča Škofja Loka*, Miha Marič, *Fakulteta za organizacijske vede Kranj*, *Univerza v Mariboru*, in Gašper Jordan, *neodvisni raziskovalec*

Predavalnica: Mala dvorana 11:05-11:25

Ravnatelj s svojim vedenjem na različne načine vpliva na učitelje. Ravnatelj, ki ga učitelji zaznajo kot vodjo, ki jih opolnomoči, je sposoben ustvariti delovne pogoje, ki vplivajo na povečanje učiteljevega psihološkega opolnomočenja. V raziskavi nas je zanimalo, kako učiteljeva zaznava dodelitve pristojnosti kot dimenzije ravnateljevih vedenj, ki opolnomočijo, vpliva na psihološko opolnomočenje učiteljev. Raziskavo smo izvedli med 525 učitelji v slovenskih osnovnih šolah. Glavni cilj naše raziskave je bil empirično preveriti razmerje med zaznano dodelitvijo pristojnosti kot dimenzijo ravnateljevih vedenj, ki opolnomočijo ter psihološkim opolnomočenjem učiteljev. S pomočjo strukturnega modeliranja (SEM) smo testirali postavljeno hipotezo v enem strukturnem modelu. Podatke za raziskavo smo zbrali s pomočjo spletne ankete, ki je bila izvedena med slovenskimi učitelji, zaposlenimi v osnovnih šolah. Rezultati raziskave kažejo, da učiteljeva zaznava dodelitve pristojnosti kot dimenzije ravnateljevih vedenj, ki opolnomočijo, pozitivno in statistično značilno vpliva na psihološko opolnomočenje učiteljev. Raziskava kaže na pozitiven vpliv, ki ga ima zaznana

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

dodelitev pristojnosti na psihološko opolnomočenje učiteljev in s tem posledično na pomen ravnateljevega vedenja in načina vodenja. Zato je ključno, da ravnatelji ozavestijo svoje vodenje in s povečanjem dodelitve pristojnosti učiteljem, ustvarijo delovno okolje, ki bo učitelje še bolj opolnomočilo. Omenjeno področje je še neraziskano, zato je opravljena raziskava prispevala nova spoznanja na področju vodenja v vzgoji in izobraževanju ter področju psihologije dela.

Ključne besede: Dodelitev pristojnosti, psihološko opolnomočenje, SEM, vodenje, HRM.

Stališča učiteljev do raziskovanja: izsledki pilotne študije med študenti in profesorji razrednega pouka o njihovem odnosu do raziskovalnih spoznanj v kontekstu poučevanja

Mojca Juriševič in Urška Žerak, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Mala dvorana

11:25-11:45

Za razvoj izobraževalnih praks je ključnega pomena, da so podprte z empiričnimi izsledki, ki zagotavljajo ustrezno strokovno raven kakovosti poučevanja, ki presega intuitivne in/ali prevzete tradicionalne prakse. Raziskovalno delo učitelju omogoča širše polje strokovnih premislekov in sprejemanja odločitev, narekuje vsebine interakcij z učenci, analizo specifičnih pedagoških situacij ter sprotno preverjanje učinkovitosti uporabljenih učnih metod oziroma pedagoških pristopov.

Pretekle raziskave kažejo, da imajo stališča učitelja pomemben vpliv na njegovo pedagoško delo v razredu. Pomen stališč lahko razumemo v smislu predpostavke, da poučevanje temelji na empiričnih dokazih, čeprav je le malo znanega o stališčih učiteljev do uporabe raziskovalnih izsledkov pri delu v razredu. Namen pričujoče študije je zato ugotoviti, kakšna so stališča študentov razrednega pouka ter profesorjev razrednega pouka do raziskovanja pri pedagoškem delu učitelja v razredu ter potencialne razlike med njimi v teh stališčih glede na obseg njihovih strokovnih izkušenj. V raziskavi so sodelovali študenti drugega letnika razrednega pouka ($N = 72$) ter z njihovi mentorji s pedagoške prakse – profesorji razrednega pouka ($N = 72$). Uporabili sva anketni vprašalnik za ocenjevanje stališč do raziskovanja na področju izobraževanja. Vprašalnik je obsegal tri področja stališč: potreba po raziskovanju, vrednost raziskav in uporabnost raziskav na področju izobraževanja. Rezultati deskriptivne analize so pokazali, da imajo tako študenti razrednega pouka kot tudi profesorji razrednega pouka z večletnimi izkušnjami poučevanja pretežno pozitivna stališča do raziskovanja, glede na obseg pedagoških izkušenj pa diferencialna analiza ni pokazala statistično pomembnih razlik med raziskovanima skupinama.

Ključne besede: raziskovanje, učitelji, stališča do raziskovanja, izobraževanje učiteljev

Usposobljenost strokovnih delavcev v predšolski vzgoji glede metod za spodbujanje socialno emocionalnega razvoj otrok

Marta Licardo, Metka Purgaj in Polona Kangler, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Predavalnica: Mala dvorana

11:45-12:05

Usposobljenost strokovnih delavcev v predšolski vzgoji je izjemno pomembna, saj otroci v tem obdobju pridobivajo temeljna znanja in veščine za vstop v šolo. Ob vseh ključnih področjih razvoja otrok je pomembno načrtno in sistematično spodbujati tudi razvoj socialno-emocionalnih veščin. Otroci, ki imajo primanjkljaje v socialno-emocionalnih veščinah v predšolskem obdobju, imajo v kasnejših obdobjih pogosteje težave z vključevanjem med vrstnike, vedenjske težave, nižji šolski

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

uspeh in se težje prilagajajo na zahteve okolja. Reprezentativni podatki, iz katerih bi bilo mogoče razbrati, kako dobro so usposobljeni strokovni delavci v vrtcih glede uporabe metod za spodbujanje socialno-emocionalnega razvoja in kakšna je raven izkazovanja tovrstnih veščin otrok ob vstopu v šolo, so zelo redki oz. jih ni, niti v državah, kjer je raziskovanje za predšolsko obdobje veliko bolj razvito kot pri nas. Socialno-emocionalni razvoj otrok je pomemben, vendar pogosto spregledan dejavnik pri delu strokovnih delavcev v predšolskem obdobju, zlasti z vidika raziskovanja uporabljenih metod za spodbujanje socialno-emocionalnega razvoja ter z vidika spremljanja in raziskovanja o tem, kakšna je profesionalna usposobljenost strokovnih delavcev v predšolski vzgoji za to področje. V raziskavi bomo predstavili, ali uporaba različnih metod za socialno-emocionalni razvoj otrok pri strokovnih delavcih v vrtcih narašča glede na delovne izkušnje, izobrazbo, starost in število otrok v skupini. Raziskali bomo tudi, ali obstajajo razlike med vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev v uporabi metod za socialno-emocionalni razvoj, katere od metod se uporabljajo najpogosteje ter ali obstajajo razlike pri uporabi metod v skupini otrok iz prvega in drugega starostnega obdobja. Osvetliti bomo nekatere ključne dejavnike pri uporabi metod za socialno-emocionalni razvoj in predlagali izboljšave glede profesionalnega razvoja in kompetenc vzgojiteljev na tem področju.

Ključne besede: socialno emocionalni razvoj, metode, vzgojitelji, predšolska vzgoja

Profesionalni razvoj pedagoških delavcev skozi mednarodne aktivnosti

Urška Slapšak in Andreja Lenc, CMEPIUS

Predavalnica: Mala dvorana

12:05-12:25

Za zagotavljanje kakovosti vzgojno izobraževalnega procesa je ključen profesionalni in osebni razvoj pedagoškega osebja (Krek idr. 2011). Številni teoretiki poudarjajo nujnost vseživljenjskega učenja učiteljev (Marentič Požarnik 2000, Valencič Zuljan 2001), študije in analize (Sentočnik 2013) pa kažejo pozitivne učinke učiteljevega usposabljanja tudi skozi mednarodne aktivnosti. Na podlagi opravljene analize vključevanja pedagoških delavcev v mednarodne aktivnosti ugotavljamo, da število vključenih pedagoških delavcev v ta proces narašča. Na rezultatih študije bomo pokazali, da se učinki tovrstnih aktivnosti kažejo predvsem na razvoju lastnega pedagoškega dela (vključevanje novih in raznolikih metod dela v pouk, uporaba novih materialov in vsebin, izvajanje medpredmetnega povezovanja) kot tudi na razvoju splošnih kompetenc (znanje tujih jezikov, IKT, motivacija, socialne kompetence). Na podlagi spremljanj, intervjujev in poročil o izvajanju mednarodne aktivnosti s strani šol ugotavljamo, da se vključeno pedagoško osebje še vedno premalo zaveda v tujini pridobljenih znanj, kompetenc ter veščin in v predstavitvenih (diseminacijskih) aktivnostih večinoma izpostavljajo aktivnost v tujini, ne pa tudi konkretne učne izide in njihovo implementacijo v praksi. Na podlagi navedenih analiz in študij si CMEPIUS postavlja naslednje tri izzive pri delu s pedagoškim osebjem: ozavestiti pridobljeno znanje, kompetence in veščine pridobljene v mednarodnih aktivnostih; spodbuditi k implementaciji pridobljenih znanj v pedagoško prakso ter diseminacija kakovostnih pedagoških praks med učitelji na šoli in širše.

Ključne besede: osnovne in srednje šole, mednarodne aktivnosti, učinki, profesionalni razvoj učiteljev

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

Večjezičnost in medkulturnost kot nov izziv za profesionalni razvoj pedagoškega kadra

Katica Pevec Semec, *Zavod RS za šolstvo*

Predavalnica: Mala dvorana

12:25-12:45

Učenje in raba jezikov sta temeljna pogoja za sobivanje in sožitje v skupnem evropskem prostoru, še posebej v tistih okoljih, kjer jeziki in kulture sobivajo že stoletja. V Sloveniji imamo po eni strani dolgo tradicijo prisotnosti jezikov sosedskih držav na manjšinskih področjih Prekmurja in Istre. Po drugi strani pa lahko trdimo, da so ti in drugi jeziki sosednjih držav (hrvaščina in nemščina) prisotni v prostoru tudi širše, kot jih določa državna meja, tam kjer gre za urbano bližino med sosednjimi državami. Prispevek se nanaša na nekatere ugotovitve pri izvajanju medregionalne vzgojno-izobraževalne prakse, ki je potekala v nekaterih vrtcih in šolah, ki mejijo na tromeji med Slovenijo, Avstrijo in Italijo v obdobju med 2010-2013.

Te ugotovitve kažejo, da se je izvajanje večjezične in medkulturne prakse, ki so jo tedensko peljali učitelji iz sosednjih držav, t.i. mobilni učitelji, izoblikovalo v edinstveno pedagoško izkušnjo, ki je učitelje spodbudila k večji profesionalni rasti. Poleg jezika in kulture sosednje države so mobilni učitelji prinašali v vrte in šole tudi drugačne vzgojne in učne pristope, kot so jih bili do takrat učenci navajeni. Predstavljena obmejna mobilnost učiteljev je hkrati prispevala k obogatitvi vzgojno-izobraževalne prakse v različnih obmejnih vrtcih in šolah hkrati. Pri učiteljih je izvajanje čezmejne mobilnosti okrepilo zavedanje pomena kompetentnosti na področju večjezičnosti in medkulturnosti, kot pomembnega dejavnika njihovega profesionalnega razvoja.

V prispevku bodo analizirana nekatera spoznanja in izkušnje strokovnih delavcev vključenih v mobilnosti, v katerih se izkazuje nova dimenzija profesionalnosti, in potreba po razvoju večjezičnosti in medkulturnosti, ki smo jih raziskovali v doktorski disertaciji.

Predstavljene izkušnje bodo podprte s predlogom modela izobraževanja učiteljev na obmejnih šolah, s katerim želimo podkrepiti čezmejno sodelovanje. Model izobraževanja vključuje namen, dodano vrednost mobilnosti, kompetence mobilnih učiteljev, opredelitev obmejne mobilnosti, strokovno podporo pred in med izvajanjem mobilnosti ter predlog izvedbe usposabljanja.

Ključne besede: večjezičnost in večkulturnost, profesionalni razvoj, mobilni učitelji, model izobraževanja.

Učenje in poučevanje matematike- izziv za učitelje

Tatjana Hodnik Čadež in Marija Kavkler, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Mala dvorana

16:15 - 16:35

Na osnovi rezultatov mednarodnih raziskav pismenosti PISA in TIMSS lahko ugotovimo kako raznolika je danes v šolah populacija učencev osnovnih in dijakov srednjih šol v državah udeleženkah. Iz podatkov mednarodnih raziskav, predvsem TIMSS-a (2015), so pri slovenskih učencih razvidne velike razlike v znanju matematike, poleg tega pa tudi o pomenu vpliva domače izobraževalne podpore, občutka pripadnosti šoli, samozavesti pri matematiki, skrbi šole za izobraževalno uspešnost in drugih dejavnikov, ki vplivajo na matematične dosežke posameznika. Tudi podatki Nacionalnih preverjanj znanja matematike nas opozarjajo na velike razlike med učenci, med katerimi najslabše rezultate dosegajo učenci s primanjkljaji na področju učenja matematike.

Učitelj je ključna oseba, ki mora v procesu poučevanja prilagoditi zahteve raznoliki populaciji učencev

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

v razredu. Pomemben vpliv na dosežke učencev pri matematiki v procesu poučevanja ima dobra poučevalna praksa, v okviru katere učitelj izvaja tudi posamezne prilagoditve za učence z nizkimi dosežki pri matematiki. Ko želimo opredeliti dobro poučevalno prakso, moramo v prvi vrsti razmišljati o tistem, ki se matematiko uči. Zanimati nas mora, kako učenec pridobiva znanje, poznati moramo izsledke raziskav kognitivnega razvoja in didaktike matematike ter predvideti težave, s katerimi se učenec pri učenju matematike sooča. Matematični pojmi se pri učencih razvijajo ob skrbno načrtovanem poučevanju, ki učencu omogoča grajenje matematične miselne sheme. Ta se prične graditi z aktivnostmi, s katerimi se učenci dnevno soočajo, poučevanje pa se mora osrediniti na tiste elemente, ki so bistveni za izgradnjo matematične strukture in podpirajo učenčevo učenje matematičnih pojmov (predvsem izbira ustreznih reprezentacij in omogočanje prehajanja med njimi). V raziskavah je vse bolj poudarjena k miselni shemi usmerjena poučevalna praksa, kjer je ključno povezovanje semantične sheme (vključuje pojme, povezane z vsakdanjim življenjem) in strukturirane sheme (vključuje matematične pojme). Načrtovanje in izvajanje kakovostne poučevalne prakse v razredu pa je velik izziv za raziskovalce in številne učitelje, ki poučujejo matematiko.

Ključne besede: dosežki pri matematiki, dobra poučevalna praksa, semantična, strukturirana miselna shema, reprezentacije matematičnih pojmov

Procesi svetovalnega dela v osnovni šoli

Tatjana Verbnik Dobnikar, *Osnovna šola n.h. Maksa Pečarja*

Predavalnica: Mala dvorana

16:35 - 16:55

V prispevku predstavim povzetke ugotovitev iz treh različnih študij primera: svetovalno delo z učencem, svetovalno delo s strokovnim timom in svetovanje učiteljici. Predstavim, kako si z vidika gestalt pristopa in sinergetičnih generičnih načel kot praktiki lahko odgovorimo na tri vprašanja: Kako 'misliti' sistem, kako 'misliti' posameznika znotraj sistema in kako 'misliti' sebe v vlogi svetovalca. V vseh primerih pokažem, da je ključen sistemski pogled in fenomenološka metoda, ki pomeni, delati s tem, kar je v trenutku prisotno, brez sodb in interpretacij in z zavedanjem, da smo mi tisti, ki pripisujemo pomene situacijam. Pomeni tudi, da kot svetovalci razlikujemo med domnevami in opaženim in ostajamo v 'tu in zdaj' ter vzdržujemo dialog med vpletenimi.

V teh primerih so ključne kompetence svetovalca poleg vzpostavitve in ohranjanja kontakta s svetovanci, sledenje majhnim korakom in pričakovanje sprememb ter vztrajanje v negotovosti, dokler se po paradoksalni teoriji spremembe le-ta ne zgodi. Eno temeljnih izhodišč je ohranjanje stanja 'nevednosti', ostajanje in vztrajanje v smeri od resnice k zaupanju (Kordeš, 2014). Poleg usmerjenosti na sedanjost in na vire moči, je pomembno tudi ohranjanje zaupanja v proces in samoregulacijsko sposobnost posameznika in sistemov. Samoorganizacija se zgodi, ko zagotovimo osnovne pogoje za to.

Ugotavljam, da bi izobraževanje učiteljev in svetovalcev moralo nuditi razvijanje kvalitet, kot so: samozavedanje, čuječa prisotnost, pristnost in neposrednost, sposobnost vodenja dialoga, znanje jezika nenasilne komunikacije, obvladovanje mediacijskih veščin in asertivnosti.

Ključne besede: kompetence, gestalt pristop, sinergetika, dialog, fenomenološka metoda

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

O vlogah učitelja v gimnazijskem izobraževanju

Danijela Makovec Radovan, *Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Mala dvorana

16:55 - 17:15

V prispevku obravnavamo pojmovanje vloge učitelja v gimnazijskem izobraževanju. Teza, da učitelj pri svojem delu opravlja več kot le eno vlogo, je splošno znana. Pri poglobljenem pogledu na omenjeno tematiko pa pogosto naletimo na različna izhodišča, katere so tiste vloge, ki jih učitelj pri svojem delu v oddelku opravlja. Sodobnejši pogledi na vlogo učitelja gredo v smer, da težko govorimo o neki univerzalni vlogi, ki bi jo brez modifikacij lahko uporabljali znotraj različnih kulturnih geografskih in družbenih okolij, kar pomeni, da na vlogo učitelja pomembno vplivajo tudi ti dejavniki. Danes v večji meri govorimo o notranjih in zunanjih dejavnikih, ki vplivajo na vlogo učitelja. Vloga učitelja ni nekaj univerzalnega, prav tako pa vloga učitelja tudi ni nekaj trajnega, saj se lahko tekom učiteljevega profesionalnega razvoja tudi spreminja (glej Day idr. 2006). Večplastnost in večdimenzionalnost učiteljeve vloge pa dokazujejo tudi druge raziskave (mdr. Beijaard 1995, 2004, Pang 2012, Poom-Valickis idr. 2012, 2013, Zlatković idr. 2012 ...), v katerih so proučevali vlogo učitelja.

Sami smo v okviru raziskave, opravljene na 16 slovenskih gimnazijah, opredelili tri osnovne vloge učitelja: učiteljeva strokovna odličnost, učiteljeva didaktična odličnost in učiteljeva pedagoška odličnost. Osrednje raziskovalno vprašanje pa je bilo, kako se identificirane tri vloge učitelja konkretno udejanjajo v razredih izbranih slovenskih gimnazij – ali katera od omenjenih vlog učitelja pomembno odstopa od ostalih dveh, ali so vloge med seboj kakor koli prepletene, odvisne oz. povezane. Prav tako smo se v raziskavi ukvarjali z vprašanjem, v kolikšni meri se učitelji sploh čutijo usposobljene za opravljanje posameznih vlog ter ali na pojmovanje vloge učitelja vplivajo dejavniki, kot so spol, leta delovne dobe, posamezna predmetna področja, znotraj katerih poučujejo v raziskavo vključeni učitelji.

Ključne besede: pojmovanje vlog učitelja, gimnazijsko izobraževanje, učiteljeva strokovna odličnost, učiteljeva didaktična odličnost, učiteljeva pedagoška odličnost

Razvoj učiteljev v projektu Dviga poklicnih kompetenc

Aljaž Rogelj, *Šolski center Kranj*

Predavalnica: Mala dvorana

17:15 - 17:35

Kompetentnost učiteljev strokovno-teoretičnih predmetov postaja vse bolj aktualna tema v šolskem sistemu. Učitelji takšnih predmetov bi morali zaradi hitrega razvoja strokovnih in računalniških znanosti obdržati stik z realno proizvodnjo in nadgrajevati strokovno znanje. V nasprotnem primeru v nekaj letih postanejo nekompetentni za učenje strokovnih modulov in to neuporabno industrijsko znanje prenašajo na mlajšo populacijo. Mladi tako ne izkazujejo ustreznega znanja pri vstopu v industrijsko okolje. Posledica takšnega izobraževanja v povezavi z drugimi okoliščinami ustvarja izobražen kader, ki ni kompetenten in zaradi njihovega slabega predznanja ne mora vstopiti na trg delovne sile. Kako kompleksen je problem postane jasno šele, ko številni npr.: strojni inženirji ne dobijo zaposlitve, kljub temu pa ostajajo najbolj iskan kader v industriji?

Takšen problem je potrebno reševati znotraj šolskega sistema in projekt dviga poklicnih kompetenc učiteljev je nujno potreben na vseh področjih šolstva. V projektu se izvede izmenjava učitelja, ki za

SEKCIJA: Profesionalni razvoj pedagoških delavcev

dvo- ali štiri-mesečno obdobje vstopi v realno industrijsko okolje. V omenjenem obdobju opravlja vsakdanje industrijske naloge in osvaja poklicne kompetence, ki jih je zaradi izvajanja pedagoških obveznosti izgubil. Takšen učitelj ostaja v stiku s proizvodnjo in je najboljša zagotovitev, da predava realno strokovno znanje katerega lahko podkrepi z aktualnimi industrijskimi problemi, katere je srečal v industrijskem okolju.

Ključne besede: strokovna kompetentnost, razvoj učitelja, industrijsko okolje, stroka

Predmetno-specifične kompetence vzgojiteljev za izvajanje gibalnih/športnih vsebin v vrtcu

Miran Muhič, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Predavalnica: Mala dvorana 17:35 - 17:55

Namen raziskave je bil preveriti, kakšno pomembnost pripisujejo študenti posameznim predmetno-specifičnim kompetencam na področju gibanja/športa; za katere kompetence na študenti menijo, da so na koncu visokošolskega izobraževanja usposobljeni; katere kompetence želijo študenti izboljšati. Uporabljena je kavzalna-neeeksperimentalna metoda raziskovanja. Neslučajnostni vzorec iz konkretne populacije predstavlja 112 študentov zaključnega letnika študijskega programa *Predšolska vzgoja* na Pedagoških fakultetah Maribor in Koper. Merski instrument predstavlja *Vprašalnik o pridobljenih in želenih kompetencah na področju gibanja v vrtcu*. S pomočjo factorske analize so bili na osnovi 11 spremenljivk za vsako skupino predmetno-specifičnih kompetenc pridobljeni po trije faktorji, ki skupaj pojasnjujejo več kot 65 % variance prostora specifičnih kompetenc na področju gibanja/športa. Za kompetence, ki jim študenti pripisujejo pomembnost, so bili pridobljeni faktorji (71,6 % variance): prvi faktor opredeljuje *analiza stanja in načrtovanje gibalnih/športnih dejavnosti*; drugega *preverjanje gibalnih sposobnosti*; tretjega *urednotenje lastnega dela*. Za kompetence, za katere študenti menijo, da so na koncu visokošolskega izobraževanja usposobljeni, so bili pridobljeni faktorji (65,7 % variance): prvi faktor opredeljuje *načrtovanje gibalnih/športnih dejavnosti glede na analizo stanja*; drugega *organizacija gibalnih/športnih dejavnosti*; tretjega *usposobljenost za izdelavo analize stanja, ki je podlaga za načrtovanje gibalnih/športnih vsebin*. Za kompetence, ki jih želijo študenti še izboljšati, so bili pridobljeni faktorji (74,2 % variance): prvi faktor opredeljuje *poznavanje telesnega in gibalnega razvoja otrok*; drugega *organizacija gibalnih/športnih dejavnosti*; tretjega *načrtovanje gibalnih/športnih dejavnosti na osnovi analize stanja*. Ugotovitve raziskave so lahko v pomoč pri pripravi vsebin študijskega programa *predšolska vzgoja* in pri pripravi programov stalnega strokovnega spopolnjevanja vzgojiteljev predšolskih otrok na področju gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu.

Ključne besede: vzgojitelji predšolskih otrok, predmetno-specifične kompetence, gibanje, gibalne/športne dejavnosti, študijski programi

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Šolski prostor vzgaja

Marija Blažič, *Osnovna šola Dobje*

Predavalnica: Atrij

10:45-11:05

»Od vseh projektov, ki jih arhitekt lahko dobi, noben ne more biti bolj zanimiv in večji izziv, kot je šola, ker se v njej odvija najpomembnejša od vseh človeških dejavnosti – vzgoja in razvoj naših otrok.«

Bryan Lawson

Prostor je pomemben element v življenju ljudi. Prostor nam nudi zavetje pred vremenskimi nepravilnostmi. Prostor je več kot samo to. Ljudje strmimo k prostoru v katerem se bomo dobro počutili, si zagotovili udobje in ugodje. Želimo si prostor, ki bo služil svojemu namenu.

Dokazano je tudi, da barve v prostor vplivajo na počutje in delo ljudi. Glede na to je zelo pomembno, da opremimo šolski prostor tako, da bo pozitivno vplival na počutje učiteljev in otrok.

Vedno bolj se zavedamo tudi vpliva naravnih materialov v človeških bivališčih in kako pomembna je izbira barv. Naravni materiali ugodno vplivajo na bivalno počutje ljudi. Barve v prostoru pa je pomembno prilagoditi dejavnosti, ki se izvaja v določenem prostoru in tudi starostni strukturi prebivalcev.

Šola in šolski prostor je okolje, kjer človek v mladosti preživi večino svojega časa. Šolski prostor – učno okolje učencem daje različna sporočila in jih hkrati vzgaja, vse to z nebesedno komunikacijo, z barvami, materiali, oblikami, opremo, estetiko. Prvine šolskega prostora nam sporočajo, kaj je pomembno in kaj ne, kakšen odnos imamo do naravnih materialov, do okolja.

Šolski prostor dojemamo kot prostor učenja in poučevanja. Pri tem pa zanemarjamo vpliv prostora na počutje učencev, na motivacijo učencev, dosežke, disciplino v prostorih, da je to prostor domišljije, ustvarjalnosti, medsebojnega sodelovanja in komunikacije. Pozabljamo, da imajo močan vpliv na naše počutje, delo, motiviranost, prav prostori, v katerih se nahajamo. Pomembna je naravna svetloba, kakovost zraka, barve, izbira pohištva.

Strmeti moramo k novemu prostoru izobraževanja, ki poudarja razvoj posameznika, njegove ustvarjalnosti, inteligence in učne sposobnosti. Zato morata arhitekturna načrtovalska in oblikovalska praksa temeljiti na zavedanju, da moramo učno okolje oblikovati ali spremeniti tako, da bo spodbujalo in omogočalo takšen razvoj.

Kako lahko učitelj in učenec vplivata na spremembo prostora, kaj lahko sama naredita. Kako lahko vključimo učence v prenovo prostora? Kako tovrstna dejavnost vpliva na njih in na odnose med učenci, ter odnos med učiteljem in učenci?

Ključne besede: znanje, prostor, material, barve, razvoj

Razvijanje razredne klime

Zdenka Roškarič Duh, *Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju*

Predavalnica: Atrij

11:05-11:25

Aktualna družbena situacija s krizo vrednot vedno bolj vodi v nestrpnost, zavračanje in nasilje. Pojavljanje takšnih odnosnih oblik lahko preprečimo le z izobraževanjem, učenjem.

Na Osnovni šoli Miklavž na Dravskem polju smo z načrtovanim projektnim delom Razvijanje razredne klime, v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju (8. razred) izvajali aktivnosti, s katerimi smo pri

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

učencih spodbujali razmišljanje o sebi, o drugih, zavedanje o pozitivnih lastnostih in medsebojnih odnosih.

Učenci so, z izkustvenim učenjem, spoznavali različne oblike drugačnosti, prepoznavali predsodke in tabuje, se učili sprejemati in spoštovati sebe in druge ter se učili ustreznih socialnih spretnosti za vključevanje v razredno skupnost. Srečanja z učenci, ki so potekala v okviru razrednih ur ter dnevov dejavnosti, so bila strukturirana – uvodni pozdrav, spoznavanje, zblíževanje, osrednje aktivnosti ter zaključevanje – diskusija, pogovor v krogu.

Po zaključenih aktivnostih projekta so učenci izpolnili anketo o odnosu do nekoga s posebnimi potrebami. Anketo so reševali učenci v šolskem letu 2009/2010. Projekt smo izpeljali tudi nekaj let kasneje ter seveda z drugimi različnimi oblikami dela in vsebinami vpeljevali inkluzijo na našo šolo. Učenci so nato tudi v šolskem letu 2015/2016 izpolnjevali anketo o odnosu do nekoga s posebnimi potrebami. Tako smo analizirali primerjavo sprejemanja drugačnosti in vpeljanost inkluzije v naši osnovni šoli v letu 2009/2010 v primerjavi z letom 2015/2016. Primerjava rezultatov med zaključnimi evalvacijami je pokazala, da so izvedene aktivnosti prinesle pozitiven učinek. Učenci so, po zadnji anketi v šolskem letu 2015/2016, pokazali višjo stopnjo razumevanja in poznavanja, kaj je drugačnost in kakšni so drugačni otroci, pokazali so višjo stopnjo strpnosti in sprejemanja drugačnosti ter izboljšali medsebojne odnose v razredni skupnosti. To pomeni, da je na naši šoli, kot posledica izpeljanih aktivnosti, inkluzija in socialna integracija učencev s posebnimi potrebami uspešna, kar izboljša tudi celotno razredno klimo.

Ključne besede: razredna klima, medsebojni odnosi, počutje v razredu, sprejemanje drugačnosti, posebne potrebe

Šola kot prostor socialnih odnosov

Anica Maček Intihar, *Osnovna šola Log – Dragomer*

Predavalnica: Atrij

11:25-11:45

Šola je prostor, kjer učitelj poučuje, učenci pa pridobivajo nova znanja. Je pa tudi prostor, v katerem množica ljudi, različnih glede na spol, starost in izobrazbo, vstopa v medsebojne socialne interakcije. Socialni odnosi se razvijajo med učitelji in učenci, med učitelji in starši, med učenci in med sodelavci in zelo je pomembno, kakšni so. Ustrezni socialni odnosi omogočajo kvaliteto življenja in dobro počutje, pozitivno pa vplivajo tudi na učna prizadevanja učencev.

Premalo se zavedamo, da je vzgojno-socialna vloga šole, zlasti osnovne šole, neprecenljiva. Učenci pridobljeno znanje tekom osebnega izobraževanja večkrat ponavljajo, utrjujejo, ga izgubijo in ponovno osvojijo. Drugače pa je s socialnimi veščinami, kot so spretnosti poslušanja in upoštevanja pravil, sodelovanja, vključevanja, druženja, empatije, sporočanja potreb, idej in odločitev, reševanja sporov, trdoživosti, vzdržljivosti in prožnosti. Mogoče se nam zdi, da se otrok teh veščin nauči spontano. Vendar pa so socialne veščine zapletene in večplastne. Številni otroci potrebujejo navodila, spodbude in podporo odraslih pri osvajanju socialnih spretnosti. Potrebujejo pa tudi veliko socialnih priložnosti, da lahko razvijajo te sposobnosti. Šola nam v tem pogledu nudi ogromno možnosti. Učitelj, ki si vzame čas za učence in jim prisluhne, učence lažje pridobi za uspešno delo pri pouku in za sodelovanje pri raznih obšolskih dejavnostih. Dejavnosti izven pouka pa so pogosto tiste, ki omogočajo bolj pristen odnos med učiteljem in učenci, pa tudi med sovrstniki.

Največji učinek pri pridobivanju socialnih veščin pa ima zgled učitelja. Učenci učitelja opazujejo, ga

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

poslušajo, čutijo, slutijo. Učiteljeva dobra volja, toplina in pozitiven pristop vzgajajo in učijo. Vpliv na učence imajo dobri odnosi s sodelavci in sodelovanje med učitelji. Učenci jih prepoznajo, začutijo in prenašajo na odnose s svojimi sovrstniki. To kaže tudi anketa, ki sem jo izvedla med učenci in učitelji predmetne stopnje. Primanklaj takega sodelovanja na naši šoli negativno občutijo tako učitelji kot učenci. To dokazuje, da je formalno izobraževanje v šoli prazaprov socialni proces.

Ključne besede: odnosi, socialne veščine, šola, učenec, učitelj

Vloga socialno-emocionalnih in medkulturnih spretnosti za izgradnjo vključujočih skupnosti: celosten šolski pristop

Ana Kozina, Maša Vidmar, Urška Štremfel, Manja Veldin, Tina Vršnik Perše, Tina Rutar Leban, Ana Mlekuž, Mojca Štraus, in Suzana Geržina, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij

11:45-12:05

Prispevek se osredinja na pomen socialno-emocionalnih in medkulturnih kompetenc za izgradnjo vključujočih skupnosti ter preprečevanjem diskriminatornega vedenja. Socialno-emocionalne in medkulturne kompetence so povezane s številnimi pozitivnimi izidi na ravni učencev: učenci z bolj razvitimi tovrstnimi kompetencami izkazujejo več prosocialnih oblik vedenja, imajo bolj pozitiven odnos do sebe in do drugih, imajo manj težav na področju pozunanjenja in ponotrnanjenja, so bolj učno učinkoviti ter manj verjetno zgodaj opuščajo šolanje kot tudi na ravni strokovnih delavcev, predvsem učiteljev: učitelji z bolj razvitimi tovrstnimi kompetencami poročajo o večjem zadovoljstvu z delom. V prispevku bomo predstavile teoretske podlage ter metodološko zasnovo mednarodnega projekta *ROKA v ROKI: socialne in čustvene kompetence za nediskriminatorno in vključujočo skupnost (celostni pristop)*. Projekt ROKA v ROKI bo razvil in v mednarodnem sodelovanju (Slovenija, Hrvaška, Nemčija, Švedska, Danska) ter preveril (z uporabo kvaziekperimentalnega načrta s kontrolno skupino) inovativni program za izgradnjo socialno-emocionalnih in medkulturnih kompetenc učencev ter strokovnih delavcev šole (celosten šolski pristop). Program je zasnovan univerzalno, kot podpora vključevanju, prepoznavanju, sprejemanju in delovanju z različnostmi vseh posameznikov, tako na ravni šol kot širše. Do sedaj socialno-emocionalne in medkulturne kompetence niso sistematično vključene v izobraževalne sisteme večine Evropskih držav (OECD, 2015), zato je program ROKA v ROKI zasnovan s premislekom o prenosu na sistemsko raven.

Ključne besede: socialno-emocionalne in medkulturne kompetence, šola

Reševanje problemov v teoriji in praksi pri nas

Tatjana Hodnik Čadež, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Atrij

12:05-12:25

Besedno zvezo reševanje problemov v našem prostoru razumemo na različne načine, največkrat v povezavi z reševanjem besedilnih nalog ali z izzivi, ki jih običajno rešujejo za matematiko uspešnejši učenci. V Učnem načrtu za matematiko so med drugimi opredeljeni tudi cilji, ki se navezujejo na razvijanje kompetenc sklepanja, posploševanja, abstrahiranja in reševanja problemov. Med didaktičnimi priporočili preberemo, da probleme razumemo kot naloge, pri katerih mora učenec pri reševanju razviti lastne strategije. V mednarodnem prostoru je osnovna vloga reševanja problemov pri pouku matematike predvsem razvijanje induktivnega sklepanja in poglobljanje razumevanja

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

matematičnih pojmov. Ključni pojmi, ki jih bomo v prispevku predstavili in podkrepili z izsledki mednarodnih raziskav na področju reševanja problemov so: proceduralni, konceptualni problemi, miselna shema ter posploševanje.

Nadalje želimo v prispevku predstaviti sintezo različnih raziskav, ki smo izvedli v našem prostoru, v obdobju zadnjih petih let, z namenom, da bi boljše razumeli problematiko reševanja problemov. Naše raziskave (npr. Hodnik Čadež, Manfreda Kolar, 2015, 2015a, 2016, 2016a) so vključevale preučevanje naslednjih tem: reševalčeve strategije reševanja problemov, pomen konteksta problema za posploševanje, načine posploševanja, pomen miselne sheme za reševanje problemov in drugo. V raziskave so bili vključeni učenci, učitelji in bodoči učitelji. Izsledki raziskovanja nam ponujajo boljše razumevanje problematike reševanja problemov pri nas in potrjujejo, da je reševanje problemov pomembno z vidika doseganja matematičnih ciljev, da so učenci zanj motivirani in da poleg matematičnih kompetenc učenci pridobivajo tudi generične, ki jih opolnomočijo tudi na drugih področjih delovanja in učenja. Ponujajo pa tudi smernice za nadaljnja razmišljanja o pomenu reševanja problemov pri nas.

Ključne besede: reševanje problemov, matematika, posploševanje, induktivno sklepanje, miselna shema, sinteza raziskav

Mnenja in doživljanja učencev priseljencev kot izhodišče zagotavljanja inkluzivnih šol

Sonja Rutar, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij

12:25-12:45

V slovenskih šolah predstavlja zagotavljanje dobrega počutja in pogojev za doseganje učne uspešnosti učencev priseljencev, velik pedagoški izziv. Predvsem zato, ker je potrebno v procesu začetnega vključevanja in kasnejšega pedagoškega procesa usklajevati potrebe in pričakovanja priseljencev ter pričakovanja novega okolja. V prispevku utemeljujemo, da je uspešno začetno in kasnejše vključevanje otrok priseljencev, z namenom doseganja učne uspešnosti, v povezavi s pozitivnim pripoznanjem otrok in njihovih družin; identitet, predhodnih znanj in izkušenj. Ključen je naklonjen odnos sovrstnikov in učiteljev do učencev priseljencev in njihovih družin; z individualizirano skrbjo in pomočjo učencu pri sporočanju njegovih občutij, spoznanj in idej. V prispevku bodo predstavljena mnenja učencev priseljencev, vključenih v slovenske osnovne šole o ustreznih odnosih, dobri šoli in njihovih potrebah, ter predstave svetovalnih delavk o potrebah in pričakovanjih priseljenih otrok in mladostnikov.

Ključne besede: inkluzija, predhodne izkušnje, priseljenci, šola, učna uspešnost

Osnovnošolski učitelji o svojem vzgojno-disciplinskem ravnanju

Katja Jeznik, *Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani*, in Metka Kuhar, *Fakulteta za družbene vede*

Predavalnica: Atrij

14:35 - 14:55

Iskanje enoznačnih odgovorov na različne vzgojno-disciplinske situacije, do katerih prihaja znotraj osnovnošolskega izobraževanja, je v sodobnosti tako na ravni teorije kot na ravni prakse zamenjala široka paleta možnih odzivov. OŠ od leta 2009 same opredeljujejo svoje vzgojne koncepte (Vzgojni načrt, Pravila šolskega reda in Hišni red), pri tem pa izhajajo iz določil *Zakona o OŠ* (2007) in *Priporočil o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* (2008). *Zakon o OŠ*

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

opredeljuje izreko vzgojnega opomina kot tistega skrajnega sredstva, ki ga šola uporabi takrat, ko so se ostali ukrepi izkazali kot nezadostni. Med ostalimi ukrepi šole posegajo po t.i. alternativnih ukrepih, ki so predlagani v *Priporočilih o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* (2008), kot so svetovalni razgovor, restitucija in mediacija. V teoretskem smislu lahko v ozadju vzgojnih ukrepov ločimo dve penološki teoriji, tradicionalno retributivno in novejšo restorativno teorijo kaznovanja (alternativni vzgojni ukrepi). V raziskavi *Strategije vzgojno-disciplinskega ravnanja učiteljev osnovnih šol*, ki je v šolskem letu 2015/16 potekala na 11. osnovnih šolah, smo identificirali stališča 226 učiteljev predmetne stopnje do vzgojnega ukrepanja. V kontekstu konkretne vzgojno-disciplinske situacije so se učitelji najprej v anketi opredelili do 15 tipičnih načinov ukrepanja. S faktorsko analizo teh odzivov smo potrdili teoretsko predpostavko o dveh prevladujočih teorijah kaznovanja (retributivni in restorativni). Kvalitativni del raziskave je temeljil na analizi 11. razprav (od 7 do 12 učiteljev na skupino), v katerih so učitelji najprej vrednotili disciplinske ukrepe na lastni šoli, potem pa so oblikovali priporočila za vodstvo šole in ostale odločevalce na področju šolstva o tem, kaj bi potrebovali pri svojem delu, da bi lahko bili v vzgojnem smislu bolj uspešni. Ugotavljamo, da avtonomija šol pri opredeljevanju vzgojnega ravnanja rezultira v tem, da lahko nekaj sodelujočih šol označimo kot bolj, nekaj pa kot manj restorativno usmerjenih, vsem pa je skupno to, da v svojih razmišljanjih predpostavljajo nabor raznolikih odzivov na situacijo.

Ključne besede: osnovna šola, vzgojni ukrepi, restorativnost, retributivna teorija kaznovanja

Mnenja učiteljev o dejavnikih kakovostnega vzgojno-izobraževalnega dela

Amalija Žakelj in Mara Cotič, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Atrij

14:55 - 15:15

Vprašanje kakovosti vzgoje in izobraževanja je v kontekstu uresničevanja načel in ciljev kurikula stalno prisotno. Pomen kakovosti se z odzivanjem na spremembe v družbi in na naše lastne izkušnje v času spreminja. Ne glede na to, kdo in kako definira kakovost, pa je pomembno zavedanje, da so šole odgovorne javnosti in da so učitelji vključeni v postavljanje ciljev in politik, ki so usmerjene v spodbujanje in izboljševanje vzgojno-izobraževalnega dela.

V prispevku predstavljamo mnenjsko raziskavo na vzorcu gimnazijskih učiteljev o dejavnikih kakovostnega vzgojno-izobraževalnega dela na šoli. Omejili smo se na pouk ter na nekatere dejavnosti na šoli (projektno delo, delovanje predmetnih aktivov, delovanje šolskega razvojnega tima, nadaljnje usposabljanje učiteljev idr.). Osnovni raziskovalni metodi sta bili deskriptivna in kavzalno-neeksperimentalna metoda pedagoškega raziskovanja. Podatke smo analizirali in interpretirali brez težnje po posploševanju.

Učitelji pripisujejo največji pomen za učinkovito učenje in poučevanje učiteljevi strokovni usposobljenosti predmeta, ki ga poučujejo, didaktično-metodičnemu znanju učitelja ter seznanjanju učencev s cilji učenja. Za učinkovito doseganje ciljev učenja je pomemben tudi problemski način učenja in poučevanja. Večina učiteljev pripisuje najnižji pomen redni uporabi učne tehnologije pri pouku predmeta ter presenetljivo, tudi predznanju učencev.

Ugotovili smo, da anketiranci največji pomen za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo na šoli pripisujejo dodatnim dejavnostim tako za uspešnejše učence kot za učence z učnimi težavami, delovanju predmetnih aktivov na šoli ter sodelovanju šole pri mednarodnih projektih. Pomembne dejavnosti so tudi stalno usposabljanje učiteljev ter sodelovanje šole pri nacionalnih projektih.

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Učitelji pripisuje najnižji pomen delovanju šolskega razvojnega tima. Več kot tretjina učiteljev pa tudi opozarja, da se dobri rezultati projekta ne obdržijo v šolski praksi, ko se projekt izteče.

Ključne besede: kakovost, pouk, projektno delo, predmetni aktivni, šolski razvojni timi, usposabljanje učiteljev

Odnos do znanja dijakov - razlike med dvema generacijama

Alenka Gril, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij

15:15 - 15:35

Kako pomembno je znanje za posameznika, lahko prepoznamo v njegovih prepričanjih in stališčih do znanja in učenja, njegovi pripravljenosti za učenje in v vedenju, usmerjenem na pridobivanje ali uporabo znanja; seveda pa tudi v količini in vsebini njegovega znanja. Skratka, vrednost, ki ga ima znanje za posameznika, se izraža v njegovem odnosu do znanja, in sicer, na kognitivni, čustveni in vedenjski ravni. Odnos do znanja se oblikuje na podlagi osebnih izkušenj z učenjem in izkazovanjem znanja, ki jih otrok presoja glede na učinkovitost doseganja zastavljenih osebnih učnih ciljev in standardov znanja v šoli. Pomembno vlogo pri tem imajo pričakovanja pomembnih drugih v njegovem socialnem okolju (staršev, učiteljev, vrstnikov, vzornikov), ki se (vsaj deloma) prilagajajo splošnih družbenim normam. Le-te so se v Sloveniji, na področju izobraževanja, v zadnjem desetletju bistveno spremenile, vsled sistemskih reform na vseh stopnjah izobraževanja in globalne ekonomske krize. Šolske reforme so bile usmerjene v razvoj »družbe znanja«, pri čemer postaja izobraževanje sredstvo za doseganje ekonomskih ciljev. Izobraževalni programi so sedaj ciljno usmerjeni v razvijanje kompetenc učencev, saj naj bi to izboljšalo njihovo zaposljivost. Obenem se spreminjajo tudi prakse poučevanja in standardi vrednotenja znanja v šoli, pa tudi pričakovanja učiteljev in staršev (prilagojena novim družbenim normam, ki cenijo le uporabno znanje in praktične spretnosti). Vse te spremenjene okoliščine gotovo vplivajo na oblikovanje drugačnega odnosa do znanja pri učencih sedaj kot nekoč.

Odnos do znanja dijakov smo preučevali v dveh študijah, v šolskem letu 2011/2012 in 2014/2015, izvedenih na srednje velikih vzorcih srednješolcev, ki so bili proporcionalno naključno vzorčeni glede na regijo in vrsto srednješolskega izobraževanja. V prvi študiji je sodelovalo 468 dijakov in dijakinj, v drugi pa 867. Pisno so izpolnjevali vprašalnik odnosa do znanja, s katerim smo merili njihovo učno motivacijo, stališča do znanja in stališča do izobraževanja. S faktorsko analizo glavnih osi (PAF) smo analizirali latentno strukturo lestvic stališč do znanja in izobraževanja ter motivacije. Slednje smo vključili v klastersko analizo in izluščili štiri skupine dijakov, ki se medsebojno razlikujejo v značilnem tipu odnosa do znanja: motivirani, nemotivirani, pragmatični in neformalistični. V obeh študijah so se pokazali vsi štirje tipi odnosa do znanja, razlikoval se je le delež dijakov v vsakem od njih. V prispevku bomo podrobneje predstavili razlike med generacijama dijakov v posameznih stališčih do učenja, znanja in izobraževanja ter povezanost odnosa do znanja z vrsto srednješolskega izobraževalnega programa, spolom, učnim uspehom ter izobrazbenimi aspiracijami dijakov.

Ključne besede: odnos do znanja, družba znanja, kompetence, stališča do znanja, stališča do izobraževanja dijaki

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Razvoj identitete nadarjenega dijaka skozi redni vzgojno-izobraževalni proces

Franc Vrbančič, *samostojni raziskovalec*

Predavalnica: Atrij

15:35 - 15:55

Nadarjenost je nedvoumno potencial, a sama po sebi še ne pomeni, da vodi k dosežku nadarjenega, pomembnem za družbo. Možnost dosežka je večja, če se z nadarjenimi načrtno ukvarjamo. V Sloveniji imamo nacionalni program dela z nadarjenimi, a ta v srednjih šolah nekako ne zaživi, tako kot živi v osnovnih šolah. Za delo z nadarjenimi dijaki je namenjenih dodatnih devet ur, kar je premalo. Zato je za učitelje izziv, ure rednega pouka izvesti tako, da imajo vsi dijaki, vključno z nadarjenimi, možnost optimalnega razvoja.

V študiji primera predstavimo prilagoditev rednega pouka, ki je sprejemljiva tako za nadarjene kot za ostale dijake. Spremljali smo nadarjenega dijaka skozi petletno obdobje – zadnja tri leta srednje šole in prvi dve leti fakultete. Napredek dijaka vrednotimo s kriteriji: učni uspeh, zadovoljstvo in samostojnost dijaka, porabljen čas in denar, kvaliteta odnosa dijaka s starši, zadovoljstvo ostalih dijakov in sprejetost dijaka v razredu.

V prispevku obravnavamo še vlogo mentorja v procesu dela z nadarjenim ter morebitne kriterije s katerimi bi sploh lahko zanesljivo izmerili vpliv mentorja na dijaka.

Ključne besede: nadarjen dijak, učitelj-mentor, izobraževanje, študija primera

Present Perfect – napake pri tvorbi angleških povedi kljub obstoječemu pojmu »perfecta« v slovenščini

Marina Vrčko, *Osnovna šola Koseze*

Predavalnica: Atrij

16:15 - 16:35

Present perfect je ena izmed jezikovnih struktur v angleškem jeziku, ki je za slovenske govorce pri tvorbi angleških povedi precej zahtevna. Do težav večinoma prihaja samo v smeri slovenščina > angleščina, kar je zanimivo zaradi dveh dejstev. Prvič, pojem *perfecta* je Slovincem znan. Za razliko od angleščine slovenščina *perfecta* kot posebnega glagolskega časa sicer ne loči (več), kljub temu pa z določenimi jezikovnimi sredstvi zmore izraziti to, kar je osnovna naloga *perfecta* v angleščini. Drugič, kljub temu, da lahko angleške povedi v *present perfectu* v slovenščino prevedemo tako s sedanjikom kot preteklikom, z izbiro načeloma nimamo težav; kadar pa slovenske povedi v pretekliku ali sedanjiku prevajamo v angleščino, pa velikokrat pozabimo na *present perfect*, ki bi bil v določenem sobesedilu edina prava izbira. To se ne dogaja le pri prevajanju, ampak tudi pri samostojni tvorbi angleških povedi. Z raziskavo, izvedeno na dveh ljubljanskih osnovnih šolah med 44 devetošolci, sem poskušala dognati vzrok za težave pri prevajanju v angleščino. Raziskava je bila izvedena s pomočjo analize napak in vprašalnika. Slednji nam ponuja vpogled v (ne)uspešnost pri prevajanju v angleščino na osnovi osebnih dejavnikov. Slovnici del raziskave pa razkrije, kaj določa, da v slovenščini namesto *present perfecta* pri prevajanju v slovenščino včasih uporabimo preteklik in včasih sedanjik; ali prihaja do večjega števila napak pri prevajanju povedi iz slovenskega sedanjika ali iz preteklika; ali sobesedilo pripomore k uspešnejšemu prevajanju v angleščino; ali obstajajo razlike v uspešnosti pri prevajanju različnih pomenov *present perfecta*, in zakaj t. i. skupna lastnost *perfecta* v angleščini in v slovenščini, (ne) pomaga pri prevajanju v angleščino. Izsledki raziskave pripomorejo k smernicam za lažje učenje in poučevanje *present perfecta*.

Ključne besede: present perfect, preteklik in sedanjik, tvorba angleških povedi, analiza napak pri prevajanju, osnovna šola

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Izgradnja globljega razumevanja pojma polovica

Anja Janežič, *Osnovna šola Martina Krpana*

Predavalnica: Atrij

16:35 - 16:55

Razumevanje ulomkov predstavlja za učence precejšen izziv še celo v obdobju srednješolskega izobraževanja. Rezultati raziskav kažejo, da učenci posedujejo zelo šibko razumevanje pojma ulomek, ki se kaže v obliki težav pri računanju z njimi, ter pri računanju z decimalnimi števili in odstotki. Težave niso omejene samo na področje matematike, ampak se manifestirajo tudi na drugih medpredmetnih področjih, na primer pri kemiji in fiziki. V teoretičnem delu prispevka je predstavljen konstruktivistični pristop k poučevanju pojma ulomek, predstavljeni so tako pozitivni vidiki kot tudi morebitni pomisleki omenjenega pristopa. V nadaljevanju je predstavljena pomembnost pojmovnega razumevanja ulomkov v primerjavi z proceduralnim, predstavljeni so različni vidiki pojma ulomek, težave, s katerimi se učenci srečajo ob usvajanju zahtevnega matematičnega pojma ulomek, navedeni so razlogi zanje. V empiričnem delu je predstavljena raziskava o razumevanju pojma polovica pri učencih starih med 8 in 10 let. Ugotovljeno je bilo, da učenci te starosti lahko razumejo, da obstaja neskončno mnogo načinov za razdelitev nekega ploščinskega modela ulomka na polovico, pri čemer pa se ne osredotočajo zgolj na obliko ampak tudi na velikost ploščine osenčenega dela. Učenci so pri prikazovanju polovice iznajdljivi, kreativni, pri reševanju nalog, povezanih s polovico pa uporabijo veliko matematične domišljije, ki temelji na njihovem formalno in neformalno pridobljenem znanju.

Ključne besede: konstruktivizem, globlje razumevanje, pojem ulomek, polovica, reševanje problemov

Šolski literarni kanon ali kaj smo brali

Martina Mejak, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Atrij

16:55 - 17:15

Razprave o literarnem kanonu so v zadnjih desetletjih eno osrednjih zanimanj literarne vede. Kanonski avtorji v literarni vedi so zabeleženi kot tisti avtorji (s svojimi deli), ki tvorijo jedro literarnega kanona. Literarni kanon in šolski literarni kanon se le delno prekrivata, prekrivanje poteka v točki jedra literarnega kanona. Šolski literarni kanon, ki je razumljen širše kot pojem literarni klasiki, saj vključuje tudi sociološki vidik – vlogo institucij in predvsem vzgojno-izobraževalnega sistema, je eden izmed vzvodov za oblikovanje kulturnega spomina in pomembnem družbeno povezovalni element. Na oblikovanje šolskega literarnega kanona vpliva več dejavnikov (spoznanja in vrednotenje literarne kritike in literarne zgodovine, didaktika književnosti, izbor del iz tujih književnosti, recepcija bralcev ter avtorji beril). V pričujoči razpravi bodo predstavljeni avtorji in dela, ki se pojavijo v berilih, ki so jih uporabljali učenci v višjih razredih osnovne šole oz. drugih oblik izobraževanja (meščanska šola, nižja gimnazija), stari do 14 oz. 15 let, v zadnjem razdobju Avstro-Ogrske, Kraljevine SHS oz. Jugoslavije, SFRJ in Republike Slovenije. Obenem bo izpostavljen eden izmed dejavnikov šolske literarne kanonizacije, in sicer avtorji beril, ki bodo predstavljeni glede na izobrazbo in praktične izkušnje v vzgojno-izobraževalnem sistemu.

Ključne besede: literarni kanon, berila, osnovna šola, pouk slovenščine, didaktika književnosti

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

Prostovoljski projekt učne pomoči dijakom

Nina Kokol, Šolski center Ptuj

Predavalnica: Atrij

17:15 - 17:35

Kot preventivni ukrep za preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja smo na šoli v šolskem letu 2015/16 uvedli aktivnost *Dijak dijaku*. Omogočiti želimo, da dijaki drug drugemu pomagajo pri premagovanju raznovrstnih težav, ki se pojavijo v času šolanja in pomoč pri opuščanju misli na prekinitev šolanja. Z medosebno pomočjo želimo motivirati dijake, da ne zapustijo srednješolskih klopi. Dijakom, ki imajo težave, s prostovoljci pokažemo, da na šoli obstajajo tudi njihovi vrstniki, na katere se lahko obrnejo, ko se znajdejo v težkem, mogoče zanje brezizhodnem položaju. Poleg tega pa dijaki s tem pridobivajo splošne vrednote, ki so v življenju vsakega posameznika zelo potrebne: sodelovanje, upoštevanje pravil, občutek pripadnosti in soodvisnosti, tkanje novih prijateljskih vezi, zaupanje, spoštovanje.

Dijak dijaku je namenjena vsem dijakom oz. predvsem tistim, za katere se izkaže, da pomoč potrebujejo. Se izvaja v okviru dijaške skupnosti, v katero so vključeni vsi dijaki šole in vodi jo mentorica dijaške skupnosti.

Tekom vsakega šolskega leta se oblikuje skupina dijakov, neke vrste »tutorjev«, ki so svojimi izkušnjami in znanjem pomagajo drugim dijakom, predvsem v obliki učne pomoči pri posameznih predmetih/modulih. Za tako pomoč so seveda primerni dijaki, ki so pozitivno naravnani, imajo dobro samopodobo, so samozavestni, komunikativni in uspešni pri šolanju. Ti dijaki se tudi udeležijo usposabljanja treningov komunikacije, ki jih prostovoljno izvajajo usposobljeni učitelji. Na delavnicah – treningu komunikacije dijaki spoznajo osnove komunikacije, prepoznajo »dobro« in »slabo«, učinkovito in neučinkovito komunikacijo. Spoznajo orodja, kako se približati sošolcem, empatijo in razbijanje stereotipov.

Na koncu šolskega leta izvedemo zaključno družabno srečanje za vse sodelujoče dijake in učitelje, kjer izmenjamo izkušnje in naredimo izboljšave. *Dijak »tutor«*, ki nudi učno pomoč v obsegu vsaj 20 pedagoških ur, prejme ob koncu pouka šolskega leta pohvalo za prostovoljstvo oziroma je oproščen del izvajanja interesnih dejavnosti. Trudimo se, da aktivnost informiramo oz. spodbujamo s strani dijakov, učiteljev, razrednikov preko razrednih ur, dijaške skupnosti, pedagoških konferenc, govorilnih ur...

Ključne besede: prostovoljstvo, pomoč dijakom, učna pomoč, trening komunikacije, občutek pripadnosti

Razvoj likovnega izražanja

Suzana Belušič, Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor

Predavalnica: Atrij

17:35 - 17:55

Razvoj likovnega izražanja otrok je tesno povezan z otrokovim splošnim razvojem in njegovimi zakonitostmi. Človekov razvoj namreč poteka po fazah, ki jih lahko vnaprej predvidimo in skozi katere gremo v našem splošnem in likovnem razvoju vsi. Posamezne aktivnosti, tudi likovne, pa se pojavijo šele, ko je otrok na, za aktivnost, potrebni stopnji psihofizičnega razvoja.

Osrednja tema raziskave je razvoj likovnega izražanja učencev 1. razreda in se posveča predvsem vprašanju ali je eno leto dovolj dolgo obdobje, da bi bil razvoj likovnega izražanja viden. Odpira tudi

SEKCIJA: Učenje, poučevanje in socialni odnosi v šoli

vprašanja razlik med učenci in razlik med spoloma. V raziskavo je bilo vključenih 15 učencev prvega razreda devetletke, kjer smo ob začetku šolskega leta izvedli prvi del raziskave. Drugi del je bil izveden čez eno leto na istem vzorcu. Učence prvega razreda smo izbrali ker so pri šestih letih še na predoperacionalni stopnji mišljenja, v drugem razredu pa že prehajajo na višjo stopnjo, to je stopnja konkretno logičnih operacij. Seveda je ta prehod viden tudi na področju razvoja likovnega izražanja, kjer otroci prehajajo iz obdobja izražanja s sestavljenimi simboli v obdobje intelektualnega realizma. Vsak učenec je v prvem razredu ustvaril 5 izdelkov z različnimi likovnimi tehnikami in čez eno leto je ponovno realiziral pet podobnih likovnih nalog. Likovna področja in likovne tehnike zajete v raziskavo:

- grafika: odtiskovanje,
- slikanje: slikanje z voščenko, slikanje s tempero, lepljenka,
- risanje: risanje z ogljem.

Na podlagi primerjave teh izdelkov je bil likovni razvoj posameznega učenca na določenem likovnem področju opredeljen in tudi besedno opisan. Rezultati so podani tako, da je viden razvoj posameznega učenca, razvoj učencev na posameznih likovnih področjih, predstavljene so tudi razlike med spoloma. Z raziskavo smo, na vzorcu 15 učencev, ugotovili da je napredek v razvoju likovnega izražanja viden, da sta prisotni tudi stagnacija in nazadovanje, da noben učenec v likovnem izražanju ni izrazilo prehiteval ali zaostajal za likovnim izražanjem sošolcev, da so razlike med spoloma vidne. Napredek se kaže v večji objektivnosti in realnosti upodabljanja figur in objektov, ter odnosov med njimi. Skupna analiza pokaže, da je na vseh likovnih področjih napredovalo 53.33 % učencev in s tem poda odgovor osrednjemu vprašanju ter potrdi cilje raziskave.

Ključne besede: likovna umetnost, razvoj likovnega izražanja, razredna stopnja, 1. vzgojno izobraževalno obdobje

SEKCIJA: Znanje in učna (ne)uspešnost

Pogledi šol na dosežke učencev v raziskavi TIMSS 2015

Karmen Svetlik in Barbara Japelj Pavešič, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 14:35-14:55

Mednarodna raziskava TIMSS 2015 (Trends in International Mathematics and Science Study) meri trende znanja v matematiki in naravoslovju. Raziskava zbere podatke o znanju učencev ter okoliščinah poučevanja in učenja. Poleg zbranih podatkov raziskave so nas v prispevku zanimala okoliščine izvedbe raziskave na šolah in ideje za izboljšanje poučevanja, ki so izvedljive v našem izobraževalnem sistemu. Za ta namen smo zbrali podatke s pomočjo šolskih koordinatorjev, ki so s posredovanim vprašalnikom izpeljali razpravo med učitelji in strokovnimi delavci sodelujočih šol v raziskavi o stališčih šole do rezultatov, reševanju problema motivacije in uporabe IKT pri pouku ter njihovih načrtih za izboljšanje pouka. V prispevku so prikazani rezultati vsebinske in statistične analize razprav, o katerih so poročale šole. Dodani so neposredni navedki s šol, ki najbolj pojasnjuje probleme, stališča in cilje naših šol, kakor jih vidijo učitelji in ravnatelji. Nekatere šole so v raziskavi dosegle boljše in nekatere slabše rezultate, skoraj vse šole pa si želijo izboljšati znanje otrok. Šole so v razpravah razkrile pomembne praktične probleme sodobnega osnovnošolskega matematičnega in naravoslovnega izobraževanja. Odzive na raziskavo TIMSS 2015 in tudi razprave o dosežkih lahko ocenimo kot pozitivne. S tem posebnim nacionalnim projektom TIMSS doseže dodaten cilj: da se šole avtonomno, na osnovi meritev znanja svojih učencev, soočijo s stanjem in načrtujejo strategije za izboljšanje svojega dela.

Ključne besede: TIMSS, matematika, naravoslovje, pouk, šolska praksa

Samoregulacija učenja in izvršilne spretnosti gimnazijcev v povezavi z ucnim uspehom in glede na njihovo identificirano nadarjenost

Tamara Malešević, *Zavod RS za šolstvo*

Predavalnica: Prešernova dvorana 14:55 - 15:15

Samoregulacija je ena izmed najbolj pomembnih kompleksnih izvršilnih funkcij. V raziskavi smo povezave med njimi tudi potrdili. Uporabili smo vprašalnik za samooceno izvršilnih spretnosti (IS) P. Dawson in R. Guareja ter vprašalnik Motivacijskih strategij za učenje (MSLQ), avtorjev P. Pintrich, D. Smith, T. Garcia in W. McKeachie na vzorcu 322 gimnazijcev.

Razloge za učno neuspešnost nekaterih nadarjenih mladostnikov avtorji vidijo prav v elementih izvršilnih funkcij in samoregulacije učenja. V empiričnem delu smo z diskriminantno analizo razlik med identificiranimi (nadarjenimi) in ostalimi dijaki dobili (eno) diskriminantno funkcijo, ki nam pove, da imajo identificirani boljši učni uspeh, izvršilne funkcije in samoregulacijo učenja. Diskriminanto funkcijo pojasnjuje tudi višji ekonomsko-socialno-kulturni status družin identificiranih nadarjenih.

Z modelom hierarhične multiple regresijske analize smo pojasnili slabo tretjino variabilnosti učnega uspeha. Ugotovili smo, da višji učni uspeh dosegajo dijaki, identificirani kot nadarjeni, dijaki, ki so izbrali srednjo šolo zaradi storilnostno-ciljnih razlogov, dijaki, ki v manjši meri pripisujejo vzroke za učni uspeh sreči, ter dijaki, ki imajo višje rezultate na lestvicah IS in MSLQ.

Sklenemo lahko, da izvršilne funkcije in samoregulacija učenja delujejo kot mediacijske variable med nekaterimi dejavniki učnega uspeha in samim uspehom.

Ključne besede: samoregulacija učenja, izvršilne funkcije, učna uspešnost gimnazijcev, nadarjenost

SEKCIJA: Znanje in učna (ne)uspešnost

Motivacijski dejavniki naravoslovnih dosežkov v raziskavi PISA 2015: razlike po spolu in izobraževalnem programu

Klaudija Šterman Ivančič, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 15:15 - 15:35

Rezultati mednarodne raziskave PISA 2015 kažejo, da slovenski 15-letniki v primerjavi z vrstniki iz držav OECD dosegajo nadpovprečne dosežke na testu iz naravoslovja in pri tem izkazujejo podpovprečno motivacijo za učenje. Kot problematična vidika motivacije se kažeta predvsem veselje do učenja in zanimanje za naravoslovne teme, ki ju pojmuje tudi kot t.i. notranjo motivacijo za učenje. Preostala vidika motivacije, ki ju z raziskavo ugotavljamo, instrumentalna motivacija za učenje in zaznana samoučinkovitost v različnih učnih situacijah, sta se za Slovenijo pokazala kot povprečna. V prispevku predstavljam rezultate nadaljnjih analiz, s katerimi želim omenjene rezultate bolje pojasniti, predvsem v nacionalnem kontekstu. Pri tem se osredotočam na razlike v veselju do učenja, zanimanju za naravoslovne teme in zaznani učni samoučinkovitosti slovenskih 15-letnikov glede na spol in izobraževalni program, ki ga dijakinja in dijak obiskujejo. Zanimajo me tudi razlike v dosežkih po spolu znotraj izobraževalnih programov, in sicer po vsebinskih naravoslovnih podlestvicah. Rezultati kažejo na pomembne razlike v učni motivaciji glede na spol, pri čemer dekleta izražajo značilno nižjo motivacijo za učenje naravoslovja kot fantje znotraj vseh izobraževalnih programov. Zanimivi so tudi rezultati, ki kažejo, da fantje znotraj izobraževalnih programov v povprečju dosegajo višje dosežke na testu naravoslovja, predvsem na podlestvici znanstvenega razlaganja pojavov in znanstvenega interpretiranja podatkov in dokazov. Rezultati nadaljnjih analiz so pomembni za razumevanje mednarodnih podatkov v nacionalnem kontekstu in predstavljajo pomemben podatek pri identifikaciji dejavnikov, s pomočjo katerih bi lahko spodbujali dosežke vseh dijakinj in dijakov, ne glede na izobraževalni program, ki ga obiskujejo.

Ključne besede: raziskava PISA 2015, motivacija za učenje, spol, izobraževalni program, podlestvice dosežkov

Motivacija za učenje matematike in naravoslovja v osnovni šoli

Barbara Japelj Pavešič, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Prešernova dvorana 15:35 - 15:55

Raziskava TIMSS 2015 je pokazala negativne trende v motivaciji za učenje med slovenskimi učenci in učenkami, vendar pozitivne trende v znanju. V prispevku bomo pokazali rezultate raziskovanja pomena motivacije za poučevanje matematike in naravoslovja pri nas, njegov nesporen vpliv na znanje, vendar različne vzorce v povezanosti širše zajetih dejavnikov motivacije učencev z dosežki, ki jih merimo z nacionalnimi, notranjimi ali neodvisnimi mednarodnimi preizkusi znanja.

Cilj raziskave so odgovori na raziskovalni vprašanji: Ob izmerjeni nizki povezanosti med znanjem in splošnimi indeksi motivacije, kateri posamični dejavniki motivacije do učenja in predmeta so pri nas povezani z znanjem učencem in kako? Kako so ti dejavniki povezani z ozadjem povratnih informacij o znanju učencev? Za gimnazijsko znanje matematike že vemo, da razlike v znanju med dijaki v pretežni meri napoveduje spol, izbrana raven mature iz matematike, naklonjenost učenju in izbira fizike za maturiteti izbirni predmet. S pomočjo modelov, ki upoštevajo več ravni dejavnikov, otrokovo, učiteljevo in šolsko, bomo pokazali, s čim in v kolikšni meri je mogoče najbolje pojasniti razlike v znanju matematike in naravoslovja ter ocenah v osnovni šoli pri nas.

Ključne besede: Motivacija, znanje matematike in naravoslovja, ocenjevanje, NPZ, HLM modeli

SEKCIJA: Znanje in učna (ne)uspešnost

Ustreznost ocenjevanja ploščin

Jasmina Ferme, *Pedagoška fakulteta in Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Univerza v Mariboru*, in Alenka Lipovec, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Predavalnica: Prešernova dvorana

16:35 - 16:55

Uporabnost matematike se med drugim kaže tudi preko pomembne vloge ocenjevanja količin v vsakdanjem življenju. Oceniti ploščino mnogokrat predstavlja velik izziv, saj gre za kompleksno nalogo, ki zahteva tako razumevanje procesa ocenjevanja količin kot tudi razumevanje koncepta ploščine. Slednje lahko predvsem zaradi dejstva, da gre pri ploščini za dvodimenzionalno količino, katere razumevanje zahteva višji nivo vizualizacije, vodi v težave pri razumevanju omenjenega koncepta in posledično v težave pri učinkovitem ocenjevanju ploščin.

Z namenom preučiti natančnost ocenjevanja ploščin pri otrocih v starosti od 11 do 15 let, smo izvedli raziskavo, v katero smo vključili 714 osnovnošolcev in srednješolcev. Podatke smo pridobili s pomočjo anketnih vprašalnikov, v sklopu katerih so otroci ocenjevali ploščini dveh objektov (list formata A4 in največja ploskev čokolade Milka), s katerima imajo kar nekaj izkušenj.

Ugotovili smo, da je ocenjevanje ploščin pri otrocih v starosti od 11 do 15 let relativno slabo, namreč, le 10 % udeležencev raziskave je podalo ustrezni, kar 67 % pa neustrezni oceni ploščin obeh omenjenih objektov. Poleg tega smo ugotovili, da sta ustreznosti ocen ploščin navedenih objektov odvisni, kar pomeni, da so si učenci pri ocenjevanju ploščine drugega objekta pomagali z oceno ploščine prvega objekta. Slednje v nekaterih primerih nakazuje uporabo strategije referenčne točke ali strategijo primerjanja ploščin dveh objektov.

Poiskali smo tudi nekaj razlogov, ki bi lahko prispevali k relativno nizki stopnji ustreznosti ocen ploščin, med katerimi poleg težav z razumevanjem pojma ploščine in težav z vizualno predstavljenostjo le-te, izpostavljamo tudi pre(pogosto) obravnavo koncepta ploščine le kot produkta dveh linearnih količin.

Na podlagi rezultatov raziskave smo osnovali tudi nekaj priporočil za poučevanje ocenjevanja ploščin, med katerimi izpostavljamo razvijanje učinkovitih strategij, ki so nam lahko pri ocenjevanju v pomoč, uporabo konkretnih ponazoril in spodbujanje razredne diskusije.

Ključne besede: matematika, ocenjevanje količin, ploščina, dvodimenzionalnost, strategije ocenjevanja količin

Od znanja obdelave podatkov do statistične pismenosti

Mirjam Bon Klanjšček, *Državni zbor RS*, Darjo Felda in Jurka Lepičnik Vodopivec, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Prešernova dvorana

16:55 - 17:15

Sodobna družba pričakuje statistično opismenjenega posameznika, ki zna uporabljati statistiko v različnih problemskih situacijah. Po končanem osnovnošolskem matematičnem izobraževanju naj bi učenci obvladali temeljna znanja iz obdelave podatkov. Kljub temu da urejanje, osnovna obdelava in prikazovanje podatkov običajno učencem ne delajo težav, je njihovo znanje in pravo razumevanje statistike pogosto vprašljivo. V prispevku predstavljamo rezultate raziskave, s katero smo želeli ugotoviti, katera znanja po Gagnejevi klasifikaciji izkazujejo učenci, ki so se vpisali v 1. letnik gimnazije. V raziskavo je bilo vključenih 269 dijakov. Dobljeni rezultati so lahko učiteljem

SEKCIJA: Znanje in učna (ne)uspešnost

matematike na gimnaziji osnova za spodbujanje izgradnje statistične pismenosti dijakov, saj lahko dajejo poudarek na pristopih, s katerimi lahko dijaki zapolnijo primanjkljaje znanja in hkrati usvojijo statistično mišljenje in veščine kritičnega mišljenja.

Ključne besede: obdelava podatkov, statistika, statistična pismenost, problemsko učenje, kritično mišljenje

Raziskave o razumevanju pojma ulomek na različnih stopnjah šolanja

Vida Manfreda Kolar, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Prešernova dvorana 17:15 - 17:35

Učenci se v času osnovnošolskega izobraževanja seznanijo z različnimi vidiki obravnave ulomkov: ulomek kot del celote, ulomek kot pozicija na številski osi, ulomek kot operator, ulomek kot razmerje in ulomek kot rezultat deljenja. V prispevku so predstavljeni izsledki treh raziskav, s katerimi smo preverjali razumevanje ulomkov pri različnih starostnih skupinah učencev in študentov ter razumevanje različnih vidikov pojma ulomek.

V raziskavi z učenci 5. razreda osnovne šole smo se osredinili na vidik razumevanja ulomka kor dela celote in vlogo skladnosti ter ploščine pri določanju dela celote. Zanimalo nas je v kolikšni meri učenci enakost delov celote povezujejo s pojmom skladnosti in v kolikšni meri so sposobni postopek reševanja prilagajati različnim zahtevam naloge.

Z raziskavo, ki je vključevala tri različne skupine udeležencev: osmošolce, študente razrednega pouka in študente matematike na PeF, smo analizirali naslednja vidika razumevanja pojma ulomek: pomen fiksne celote pri primerjanju ulomkov ter reprezentacije ulomkov, ki so večji od ena. Primerjava rezultatov med vsemi tremi skupinami udeležencev nam nudi vpogled v napačne predstave pri obravnavani vsebini.

Tretja raziskava pa je primerjalna študija med skupinama študentov razrednega pouka Pedagoška fakultete v Ljubljani in v Prištini. Raziskava preučuje različne dejavnike, ki vplivajo na uspešnost reševanja nalog o ulomkih: tip reprezentacije, ki je lahko podana ploskovno, kot množica objektov ali kot številska os, vlogo oblike ploskovne reprezentacije ter smer reševanja naloge (od dela k celoti ali obratno).

Namen predstavitev pričujočih raziskav je pridobitev vpogleda v omejitve in napačne predstave, s katerimi se srečujejo tako osnovnošolski učenci na eni kot tudi njihovi bodoči učitelji na drugi strani. Ti rezultati lahko predstavljajo izhodišče za nadaljnje delo in usmeritve pri obravnavi te zahtevne matematične vsebine.

Ključne besede: ulomek, reprezentacije ulomkov, del celote, osnovnošolci, študenti razrednega pouka, študenti matematike

Ko abstraktno postane razumljivo in zanimivo

Petja Pompe Kreže, *Osnovna šola Log-Drager*

Predavalnica: Prešernova dvorana 17:35 - 17:55

Genialna odkritja, ki nam olajšujejo delo in nam nudijo več udobja, žal slabo vplivajo na medčloveške odnose in družbene vrednote. Otroci vedno več časa preživijo sami s seboj oz. z raznimi sodobnimi elektronskimi napravami. Živijo v nekem namišljenem svetu, v katerem so lahko popolnoma brez

SEKCIJA: Znanje in učna (ne)uspešnost

truda karkoli si zaželi. Nimajo niti želje, niti potrebe, da bi se trudili v realnem življenju za nekaj, kar je za njihovo skromno predstavo povsem predaleč.

Med mladimi že vrsto let opažam, da je vse več takih, ki jih prav nič ne veseli in ne zanima. Opažam, da je za uspešno poučevanje potrebno vlagati vedno več truda. Zato se učitelji na različne načine trudimo učencem abstraktno in na prvi pogled dolgočasno snov, ki se jim zdi sama sebi namen, narediti smiselno, zanimivo in vsakdanje življenjsko. Z inovativnimi pristopi, medpredmetnim povezovanjem, vključevanjem učencev v razne projekte, sodelovanjem na natečajih in tekmovanjih, s sodelovanjem z zunanjimi institucijami, kot so Inštitut Jožef Štefan, Rog Lab, raznimi muzeji, srednjimi šolami, obiskom Slovenskega znanstvenega festivala,... se trudim čim več učno neuspešnih učencev spremeniti v učno uspešne.

V okviru izbirnega predmeta projekti iz fizike in ekologije smo izpeljali kar nekaj zanimivih projektov. Med uspešnejšimi je bil model sončnih kolektorjev. Z minimalnimi stroški so učenci pridobili precej novih znanj in izkušenj. Veliko smo se pogovarjali tudi o našem odnosu do okolja. Razen črne cevi smo za izdelavo uporabili odpadne materiale. Opazovali in primerjali smo delovanje kolektorjev v senci in na soncu. Preučevali smo, kako vpliva na segrevanje vode v kolektorjih naklon sončnih žarkov, kako se spreminja segrevanje vode tekom dneva in kako preko leta. Ugotovili smo, da nam sončni kolektorji lahko precej zmanjšajo stroške ogrevanja. Najboljši izkoristek imajo poleti, ko so dnevi sončni in dolgi.

Ključne besede: motiviranost, medpredmetno povezovanje, uspešnost, znanje, življenjske situacije

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Naravoslovni kapital in družbeno pravično poučevanje naravoslovja

Špela Godec, *University College London*

Predavalnica: Sejna soba 1

10:45-11:05

V tem prispevku bo predstavljen koncept 'naravoslovnega kapitala' (angl. science capital). Ta koncept je bil razvit na podlagi študije v Angliji z več kot 20.000 vprašalniki, ki je ugotavljala, kaj vpliva na aspiracije mladih, predvsem na področju naravoslovnih and tehničnih predmetov. Naravoslovni kapital pomaga razložiti, zakaj se nekateri mladi odločajo za študij naravoslovja, medtem ko si drugi mislijo, da taka pot ni za njih, tudi ko imajo sicer zanimanje za te smeri. Raziskava je tudi pokazala, da imajo najvišji naravoslovni kapital fantje srednjega družbenega razreda (Archer et al. 2015).

Prispevek bo predstavil, kako so raziskave o naravoslovnem kapitalu in o udejstovanju učencev v naravoslovju (angl. student engagement with science) vodile k razvoju pedagoškega pristopa z namenom dviga naravoslovnega kapitala in razširitvijo polja (angl. field). Raziskave so pokazale, da je udejstvovanje učencev težje v primeru, ko njihove pretekle izkušnje, razmišljanje in vedenje ni v skladu oziroma ima nizko vrednost v okviru izobraževalnega sistema. Pedagoški pristop je bil razvit v sodelovanju s srednješolskimi učitelji v Angliji (starostna skupina 11-16 let). Razprava bo vključevala ugotovitve kvalitativne raziskave razvoja in izkušenj učiteljev in učencev s tem pedagoškim pristopom, predvsem v okviru zmožnosti družbeno pravičnega poučevanja naravoslovja.

Archer, L., et al. (2015). "Science capital": A conceptual, methodological, and empirical argument for extending Bourdieusian notions of capital beyond the arts." *Journal of Research in Science Teaching* 52(7): 922-948.

Ključne besede: kapital, naravoslovje, sociologija, Bourdieu, Anglija

Oblikovanje prostorskih predstav pri učencih v osnovni šoli

Sanela Mešinović, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Sejna soba 1

11:05-11:25

Zmožnost prostorskih predstav ima bistveno vlogo v matematičnem mišljenju in vpliva na uspeh pri vseh matematičnih disciplinah. Pri oblikovanju prostorskih predstav ima osrednje mesto vizualizacija geometrijskih pojmov in konceptov. S pospeševanjem sposobnosti vizualizacije lahko izboljšamo zmožnost prostorskih predstav in tudi zmožnost abstraktno-logičnega mišljenja, ki je izjemnega pomena pri reševanju vsakdanjih problemov. O tem pričajo številni dokazi, ki kažejo, da ustrezne dejavnosti pri pouku geometrije in izkušnje z oblikami, ki jih učenci pridobijo pri pouku, pomembno izboljšajo prostorske zmožnosti otrok (Ben-Chaim idr., 1988; Sowder in Wearne, 2006, v Van de Walle idr., 2013). Vizualizacija kot vsebina pri pouku geometrije vključuje zmožnost ustvariti si miselne slike oblik, jih miselno obračati oz. si jih predstavljati iz različnih zornih kotov ter napovedati rezultat teh transformacij. V slovenskem učnem načrtu ciljev, kot npr. »učenec vizualizira tridimenzionalne objekte iz dvodimenzionalnega pogleda«, ni. Poleg tega, v primerjavi z vsebinami iz aritmetike in algebre je geometriji in merjenju namenjenih veliko manj ur v vseh razredih osnovne šole, in to kljub spremembi učnega načrta. Čeprav geometrija omogoča reprezentacijo pojmov v matematiki, ki niso nujno geometrijski in sami po sebi niso vizualni, je pri pouku matematike na sekundarnem mestu.

V Učnem načrtu iz leta 2011 je dodan sklop Matematični problemi in problemi z življenjskimi

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

situacijami, kjer lahko učenec pogloblja znanje iz geometrije. Zato smo v naši raziskavi izgradili problemski pouk geometrije z uporabo geoplošče, s pomočjo katere so si učenci vizualizirali osnovne geometrijske pojme in reševali geometrijske probleme.

Izkazalo se je, da so učenci, deležni pouka geometrije z uporabo geoplošče, uspešnejši pri poznavanju osnovnih geometrijskih pojmov, pa tudi pri reševanju zahtevnejših geometrijskih problemov kot učenci, deležni klasičnega transmisijskega pouka geometrije ter da pristop poučevanja geometrije, ki učencu omogoča samostojno in s tem aktivno iskanje poti reševanja problemov, pripomore k oblikovanju vizualnih zmožnosti in prostorskih predstav.

Ključne besede: osnovna šola, pouk matematike, geometrija, vizualizacija, geometrijski problemi.

Izdelava dišav v šolskem laboratoriju

Lea Janežič, *Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad – Ljubljana*

Predavalnica: Sejna soba 1 11:25-11:45

Med vsebinami organske kemije so tudi organske kisikove spojine. Alkoholi, ketoni in karboksilne kisline so dijakom znani predstavniki organskih kisikovih spojin, saj njihove predstavnike uporabljajo v vsakdanjem življenju. Po drugi strani, pa estri in etri dijakom predstavljajo večjo težavo. Estre proizvajamo s pomočjo reakcije med alkoholom in organsko kislino v prisotnosti močne kisline, kot je žveplova (VI) kislina, ki je v našem primeru v vlogi katalizatorja. Težave predstavlja že sam zapis reakcije, kaj šele poimenovanje. Za lažje osmišljanje same reakcije, je bila predstavljena sinteza estrov, ki jih pogosto srečujemo kot sestavne dele parfumov, pa tudi kot dodatke hrani, predvsem pecivu, da le-ta lepše diši.

V eksperimentalnem delu so dijaki kontrolne in eksperimentalne skupine najprej ponovili lastnosti estrov, jih nekaj poimenovali in na spletu našli estre in njihove razpoznavne vonje (vonj breskve, banane, maline ...).

Z dijaki eksperimentalne skupine so bili izvedeni demonstracijski eksperimenti sinteze estrov. Dijaki so med učiteljevim delom in čakanjem na rezultat estrifikacije spoznavali različne lastnosti posameznih alkoholov in organskih kislin, uporabljenih za namen eksperimenta. Pripravljeni so bili učni listi in interaktivne naloge v obliki kviza. Dijaki kontrolne skupine so učno snov predelovali v obliki frontalnega pouka, pri čemer je učitelj podajal snov, dijaki pa so si zapisovali v zvezek.

Kljub demonstracijski izvedbi sinteze šestih različnih estrskih vonjev, so dijaki eksperimentalne skupine pokazali veliko zanimanje za razumevanje sinteze estrov, hkrati pa so na testu znanja o organskih kisikovih spojinah dosegli boljše rezultate v primerjavi z dijaki, kjer eksperimenti niso bili izvedeni ampak so bili estri samo poimenovani, zraven pa je so dijaki zapisali, kateri vonj predstavljajo.

Ključne besede: estri, sinteza estrov, laboratorijsko delo, uvodna motivacija

Učenje o polimerih skozi poznavanje kemijske sestave deodoranta in antiperspiranta

Lea Janežič, *Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad - Ljubljana*

Predavalnica: Sejna soba 1 11:45-12:05

Polimeri so del našega vsakdanjika. Kljub temu, pa jih premalo poznamo. Med naravne polimere štejemo škrob, glikogen, hitin, celulozo, med umetnimi polimeri pa je raznovrstnost še večja. Polimere

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

uporabljam v proizvodnje namene, za izdelavo oblačil, posode, pa tudi za izdelavo deodorantov in antiperspirantov. Anorganski polimer v antiperspirantih je aluminijev klorohidrat, katerega uporabo bomo natančneje preučili.

Obstajajo študije, ki govorijo v prid in proti uporabi deodorantov. Resnica pa je, da si življenja brez njih ne moremo predstavljati, zato smo z dijakinjami 3. Letnika raziskovali kemijsko sestavo deodorantov in antiperspirantov in njihov vpliv na organizem, kožo in okolje. Dijakinje so najprej analizirale sestavo svojega najljubšega deodoranta ali antiperspiranta. Sledilo je raziskovanje na svetovnem spletu in primerjanje sestave različnih deodorantov in antiperspirantov. Po končanem raziskovanju so se dijakinje razdelile v dve skupini. Ena skupina je zagovarjala uporabo deodoranta, druga uporabo antiperspiranta. Vsaka skupina je imela svoje argumente. Po končani razpravi so dekleta dobila nalogo, da raziščejo, kako bi naredile svoj deodorant ali antiperspirant. Med samim raziskovanjem so dekleta med seboj sodelovala, izmenjevala mnenja in argumente. Njihov končni izdelek pa je bil izdelan naravni deodorant oziroma antiperspirant.

Primer dobre prakse kaže na smiselnost poučevanja kemijskih vsebin s primeri iz vsakdanjega življenja, saj na ta način tudi zapleteni kemijski mehanizmi dobijo svojo osmislitev v vsakdanjem življenju.

Ključne besede: polimeri, aluminijev klorohidrat, deodorant, antiperspirant, sodelovalno učenje

Mnenje učencev o pouku naravoslovja in tehnike

Nastja Cotič, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Sejna soba 1

12:05-12:25

Pri pouku naravoslovja in tehnika (NIT) sodi izkustveno učenje med pomembnejše strategije učenja in poučevanja. Poleg tega postaja vse bolj pomembno učenje s pomočjo informacijsko – komunikacijske tehnologije (IKT), s katero lahko pouk obogatimo ter učencem še bolj približamo nekatere naravne pojave in procese. Glede na raznolikost pouka naravoslovja in tehnika, nas je v raziskavi zanimalo, kakšen odnos imajo učenci do pouka NIT, kaj imajo radi pri samem pouku ter, kaj jim najbolj pomaga pri razumevanju nekaterih pojavov in procesov. Zanimalo nas je, kaj je tisto, kar pri učencih prevladuje: IKT ali delo s konkretnim materialom. V raziskavo smo vključili 192 učencev 4. razredov slovenskih osnovnih šol, ki so z anketnim vprašalnikom podali svoje mnenje o pouku NIT. Ugotovili smo, da imajo učenci predmet NIT za zanimiv in poučen predmet, med samim poukom imajo najraje gledanje animacij in filmov ter eksperimentiranje. Pri razumevanju pojavov in procesov jim najbolj pomaga delo s konkretnim materialom, raziskovanje v naravi ter tudi filmi in animacije. Učenci v takem starostnem obdobju še vedno radi raziskujejo v naravi ter odkrivajo vse novo, zato je pri pouku NIT potrebno postaviti v ospredje izkustveno učenje ter učenje na prostem ter tudi premišljeno vključevanje IKT.

Ključne besede: Naravoslovje in tehnika, izkustveno učenje, informacijsko-komunikacijska tehnologija, učenci.

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Preusmeritev od poučevanja k učenju matematike z uporabo aktivnih metod dela

Lea Kozel, *Osnovna šola Antona Ukmarja Koper*

Predavalnica: Sejna soba 1

12:25-12:45

Sodobne kurikularne teorije navajajo (Schollaert, 2006), da je posodabljanje kurikula oz. vpeljevanje sprememb v učni proces lahko uspešno le, če razvoj in implementacija potekata skupaj z učitelji in se novosti sproti testirajo v praksi. Pri takem pristopu načrtovalci kurikula v sodelovanju z učitelji razvijajo in postavljajo konceptualne rešitve, vpeljevanje novosti v prakso pa gre po modelu, pri katerem gresta razvoj in implementacija sočasno.

V letu 2006 se je v Sloveniji začela posodobitev kurikula oz. učnih načrtov po celotni vertikali (Smernice, 2007), od osnovne šole do gimnazije kot nadgradnja kurikularne prenove iz leta 1998. Posodobitev je sledila ugotovitvam domačih in mednarodnih raziskav, spremljavi pouka oz. šolski praksi. Analize so pokazale, da je treba med drugim posodobiti tako cilje in vsebine kot tudi didaktične pristope učenja in poučevanja.

Ravno zaradi slabosti, ki preprečujejo preusmeritev od poučevanja k učenju, smo se odločili, izvesti raziskavo, v kateri smo vpeljali spremembo na podlagi akcijskega raziskovanja v obliki eksperimenta. Šlo je za proces, v katerem so učiteljice raziskovale svoja prepričanja, doživljanja in ravnanja v razredu in tako vplivale na razmišljanje, ravnanje in doživljanje učencev, sodelujočih v raziskavi. Akcijsko raziskovanje je vplivalo na profesionalni razvoj in rast učiteljic, saj jih je spodbudil v kritično refleksijo oziroma v ozaveščanje in preverjanje utemeljenosti sistemov prepričanj in vrednot. Na ta način so učiteljice oblikovale ustrežnejše strategije za reševanje nastalih problemov, hkrati pa so sistematično spremljale učinke vpeljanih sprememb, s čimer so dobile trdno podlago za nadaljnje delovanje.

Ključne besede: osnovna šola, 1. triletje, pouk matematike, vpeljava spremembe, aktivne metode dela

Pouk zgodovine in medijska družba v projektu E-Story

Darko Štrajn, Sabina Autor, *Pedagoški inštitut*, in Tina Šešerko, *Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Sejna soba 2

10:45-11:05

Pedagoški inštitut skupaj s predstavniki še šestih držav sodeluje v projektu E-story - Media and History. From cinema to the web. (Mediji in zgodovina. Od filma do spleta.) Projekt v shemi Erasmus+ vodi bolonjski Istituto storico Parri. V času 36 mesecev – dokončanje projekta je predvideno v jeseni 2018 – v projektu razvijamo razumevanje prezentacij zgodovine v medijih, delujemo na področju razvoja medijskih kompetenc učiteljev zgodovine in si, končno, prizadevamo za digitalno dostopnost virov za pouk zgodovine predvsem na ravni srednjih šol. Teoretska spoznanja, na katerih temelji projekt, upoštevajo medijske in spletne kanale tako širjenja vednosti o zgodovini kot tudi spreminjanje dojemanja zgodovinskih dejstev. Posebej pomembno je tudi to, da mediji in splet učinkujejo na percepcijo pri učenkah in učencih. V prispevku prikazujemo poglobljena dognanja in ugotovitve opisov in analize medijskih ter internetnih vsebin, ki se nanašajo na zgodovino ter vizualne medije v Sloveniji. Navajamo pa tudi zanimive podrobnosti v primerjavi z drugimi sodelujoči državami. Ena od zastavljenih nalog projekta je namreč oblikovanje "Observatorija" (E-Story Observatory), ki nudi učiteljem in raziskovalcem indikacije o poglobljenih težnjah prikazovanja

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

zgodovine v multimedijskih jezikih in posebej tudi o spremembah teh prikazovanj v televizijskih programih in na spletu. V prispevku ugotavljamo koliko so teme iz zgodovine navzoče na televizijah sodelujočih evropskih držav in zlasti v Sloveniji. V analizah posameznih oddaj, upošteva medijsko formo, vsebino prispevkov, ideološko in nazorsko obarvanost, ugotavljamo njihovo raznoliko uporabnost za namene pouka zgodovine, pa tudi opozarjamo na različne vidike poskusov sprevračanja zgodovinskih dejstev z medijskimi sredstvi. Taki poskusi so še posebej problematični na spletu.

Ključne besede: Zgodovina, mediji, splet, pouk, percepcija

Učinki integrativne metode na področju pisanja – študija primera

Katarina Grom, *Osnovna šola Vižmarje Brod*

Predavalnica: Sejna soba 2

11:05-11:25

Zadnji rezultati slovenskih učencev na mednarodni raziskavi PISA (2015) so na področju bralne pismenosti zadovoljujoči vsled več kot desetletnega zavzemanja strokovne javnosti za njen dvig. Navkljub temu (ali pa prav zaradi tega) je potrebno zavzetost k bralni pismenosti usmerjati v njeno zgodnje obdobje, ko se otrok začne z njo srečevati, in jo postopoma v šolskem prostoru načrtno in sistematično tudi razvijati. Prispevek se uvodoma osredotoča na izhodišče pismenosti, ki nakazuje temeljne smernice edukacijskemu prostoru na področju bralne pismenosti. V najspodobnejšem času imajo na razvoj pismenosti vpliv nevroedukacijska spoznanja, ki utemeljujejo novejša teoretske okvire, s čimer je mogoče odgovoriti na številna vprašanja povezana s pismenostjo, hkrati pa nevroznanstveni izsledki vplivajo na sodobno izobraževalno prakso v smislu razvoja in kakovosti poučevanja. Učitelj, ki je opremljen z novimi teoretskimi spoznanji nevroedukacije, zmore globlje razumeti načine učenja otrok in temu prilagoditi poučevalne metode. V nadaljevanju prispevek obrazloži otrokov proces zgodnjega opismenjevanja od faze porajajoče se pismenosti, kjer se otrok seznanja s pismenostjo, preko načrtno in sistematično vodene začetne pismenosti, do prehodne pismenosti, za katero je značilno, da otrok usvoji prve bralne in pisalne veščine, ki jih utrjuje in izpopolnjuje. Učitelj se v fazi začetnega opismenjevanja lahko poslužuje različnih metod in postopkov opismenjevanja, kamor štejemo tudi integrativno metodo, ki jo predstavlja pričujoči prispevek kot študijo primera učenke prvega razreda od začetnega usvajanja črk do samostojnega pisanja besedil. Študija primera predstavlja način poučevanja učitelja, otrokov pogled na način opismenjevanja ter mnenje staršev, ki je povezano z napredkom njihovega otroka. V zaključnem delu prispevka so strnjena spoznanja o učinkih integrativne metode v procesu začetnega opismenjevanja v luči višjih pričakovanj učitelja, ki upošteva diferenciacijo pisnih in bralnih nalog glede na zmožnosti posameznika.

Ključne besede: pismenost, zgodnje opismenjevanje, integrativna metoda opismenjevanja, prvi razred

Zgodnje poučevanje angleščine v osnovni šoli tako in drugače

Simona Kocbek, *Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju*

Predavalnica: Sejna soba 2

11:25-11:45

Angleščina, jezik sveta, je prodrla v naše šolstvo tudi v razrede 1. vzgojno izobraževalnega obdobja. Sodoben način življenja vpleta angleščino v naš vsakdan na vsakem koraku. Otroci se že zelo zgodaj

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

srečajo s tujim jezikom v obliki risank, računalniških iger in elektronskih igrač. Tako je uvedba učenja tujega jezika že v vrtce in prve tri razrede osnovne šole samo logična posledica in aktualizacija.

Že od leta 2007 smo na OŠ Miklavž na Dravskem polju izvajali interesno dejavnost Igraje v angleščino. Dejavnost je potekala od 1. do 3. razreda. Množični vpisi so nakazovali smernice za naprej. V šolskem letu 2014/15 smo bili povabljeni v 1. krog projektnega uvajanja zgodnjega poučevanja tujega jezika. Danes se učenci izkustveno spoznavaajo z angleščino od 1. razreda naprej kot del osnovnošolskega izobraževanja. Osnovni cilj je sprejemanje jezika, razvijanje slušnih in govornih zaznav. V 3. razredu znanje poglobljamo z bralno pismenimi spretnostmi. Učence je zraven njihovih ostalih obveznosti potrebno ustrezno motivirati z najrazličnejšimi oblikami in pristopi. Imajo različno predznanje in različne dispozicije za dojetanje jezika. Naše ure so zapolnjene z didaktičnimi igrami, pesmimi, plesom, gibalnimi igrami, pravljicami, igrami vlog. Uspešnejši učenci iz višjih razredov sodelujejo pri pouku v nižjih. Učenci po usvajanju nove snovi utrjujejo snov na vse zgoraj navedene načine. Po vsakem tematskem sklopu se učenci najprej samo evalvirajo, sledi še vrstniško vrednotenje v dvojicah ali manjših skupinah. Za nadgradnjo je s povezavo po vertikali nastala pravljica Pekarna Mišmaš v angleščini, s katero smo sodelovali v projektu Erasmus +.

Ključne besede: zgodnje poučevanje angleščine, različni pristopi, utrjevanje, vrednotenje, vertikala

Igra vlog pri pouku podjetništva

Monika Lotrič, Srednja šola Jesenice

Predavalnica: Sejna soba 2

11:45-12:05

V programu strojni tehnik poučujem predmet organizacija in poslovanje. Ker se bodo v bližnji prihodnosti dijaki soočili z iskanjem službe, veliko pozornosti namenjam zaposlitvenim razgovorom, ki v razredu potekajo s pomočjo igre vlog. Dijake razdelim v pare, eden prevzame vlogo direktorja podjetja, drugi pa odigra kandidata za razpisano delovno mesto. Dijaki imajo tri šolske ure časa, da se pripravijo na razgovor, ki ga odigrajo pred sošolci. V prvem letu se je za veliko pomanjkljivost izkazalo, da dijaki niso mogli videti svojega nastopa in se posledično iz svojih napak nekaj naučiti. V naslednjih letih sem pridobila soglasje dijakov, da vse nastope posnamemo s kamero in jih nato skupaj pokomentiramo in ocenimo. Že samo snemanje je močno vplivalo na kakovost nastopov dijakov, še pomembnejša pa je bila evalvacija igre vlog pri ogledu posnetkov. Poleg vsebinskega dela razgovora, smo se lahko osredotočili tudi na neverbalno govorico dijakov, pomena katere se dijaki sami ne zavedajo dovolj. Vsako leto imamo pred sabo šolske primere neprimernih gest, ki ne sodijo na zaposlitveni razgovor, zelo praktično nam uspe tudi pokazati, kako neprijetno je zamujanje. Na drugi strani pa lahko vidimo dijake, ki so s svojim nastopi zgled sošolcem. Vsak zase lahko ugotovi, kaj dela prav in kaj narobe. Metoda igre vlog in uporaba kamere tako na zelo preprost način močno povečata učinkovitost pouka.

Ključne besede: podjetništvo, zaposlitveni razgovor, igra vlog, video posnetek, evalvacija

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Raziskovanje učencev in dijakov – popestritev, posebnost ali načrtna dejavnost

Igor Lipovšek, *Zavod RS za šolstvo*

Predavalnica: Sejna soba 2

12:05-12:25

Učni načrti vseh predmetov omenjajo ali celo izrecno zahtevajo raziskovanje kot nujni in nedeljivi del pouka. Praksa kaže, da je v osnovni in srednji šoli raziskovanja med poukom malo, več ga je v obšolski dejavnosti učencev in dijakov. Slabost tega dejstva je, da doseže manjšino; prednost, da vključi motivirane učence in dijake ter spodbuja in opira njihovo samoiniciativnost.

Najbolj sistematično se raziskovalne zmožnosti razvijajo z raziskovalnimi nalogami, ki nastajajo od pol leta do leto in pol ob pomoči šolskega ali zunanjega mentorja. Raziskovalne naloge se praviloma predstavlja na šoli, boljše se udeležijo območnih srečanj, najboljše sodelujejo na državnem srečanju. Izdelovanje raziskovalnih nalog ni dejavnost, ki bi bila neposredno vezana na šolski program. Vodijo jo nevladne organizacije in občine; nekatere občine dejavnost podpirajo manj, druge manj.

Ključni motivacijski dejavnik, poleg samomotiviranja raziskovalcev, so šole in različno usposobljeni in motivirani mentorji; pogosto tudi starši. Najboljše raziskovalne naloge z državnega srečanja se po obsegu, kakovosti, metodologiji, raziskovalni pronicljivosti in rezultatih primerjajo s fakultetnimi diplomami.

Zato so ključna vprašanja, na katera bi bilo treba odgovoriti: kako v raziskovalno dejavnost vključiti več učencev in dijakov, kako z raziskovalno dejavnostjo prežeti šolo in jo omogočiti vsakemu učencu in dijaku in ali so obstoječe oblike raziskovalnega dela ustrezne.

Ključne besede: raziskovanje, učenec, dijak, mentor, šola

Besedilne naloge v obrnjeni vlogi

Manja Podgoršek in Alenka Lipovec, *Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru*

Predavalnica: Sejna soba 2

12:25-12:45

Besedilne naloge se v gradivih za učence in učitelje običajno pojavljajo v vlogi, ko morajo učenci nalogo z razumevanjem prebrati ter v skladu s kontekstom pridobiti odgovor na vprašanje, ki ga naloga zahteva. V raziskavi, ki jo predstavljamo, pa smo navodila za reševanje naloge oblikovali ravno obratno; udeleženci so morali na osnovi podane simbolne reprezentacije- enačbe oblikovati besedilno nalogo. V raziskavi je sodelovalo 75 bodočih učiteljev razrednega pouka, ki so v sklopu predmeta Didaktika matematike I podali zapis življenjske besedilne naloge, ki je bila skladna z enačbo s seštevanjem $x+43=61$ ter enačbo z množenjem $5 \cdot \square=55$. Rezultati so pokazali, da abstraktnost matematičnega pojma vpliva na ustreznost načina zapisa življenjske besedilne naloge ob podanem številskem izrazu, medtem ko razlik v načinu zapisa manjkajočega člena v številskem izrazu (pri seštevanju je bil to x , pri množenju pa znak \square) z rezultati nismo mogli povezati. Študenti so sicer pri obeh izrazih v relativno visokem deležu (nad 80 % za množenje oz. nad 90 % za seštevanje) podali skladen kontekst, vendar so bili pri zapisu naloge seštevanja uspešnejši. Na osnovi rezultatov te raziskave ugotavljamo, da lahko stopnjo razumevanja matematičnih pojmov kot učitelji preverjamo tudi na način, ki je prikazan. Iz besedilnega zapisa, ki ga poda študent, je mogoče zaznati, v kolikšni meri razume izraz, ki je podan. Vnos takšnih nalog v avtentično šolsko okolje (v našem primeru k pouku matematike v 4. razredu) naj za učitelja predstavlja diagnostično sredstvo preverjanja stopnje razumevanja otrok, ne pa tudi sredstvo vrednotenja znanja.

Ključne besede: matematika, besedilne naloge, razumevanje, študenti

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Razvoj modela učenja skozi umetnost

Vid Lenard, Vrtec Šentvid

Predavalnica: Sejna soba 2

14:35 - 14:55

V vrtcu Šentvid smo na podlagi raziskave o ustvarjalnosti predšolskih otrok, dve leti razvijali interdisciplinaren model spodbujanja ustvarjalnosti. Model povezuje področja kurikuluma v smiselno celoto in omogoča zgodnje učenje skozi umetnost z namenom razvijanja ustvarjalnega mišljenja. Skupina strokovnih delavcev in zunanjih strokovnjakov (umetnikov) je z otroki preizkušala različne metode gibalno-plesnega ustvarjanja in dognanja povezovala z likovno umetnostjo. V nadaljnjem procesu raziskovanja interdisciplinarne metodologije smo k razvoju modela povabili še glasbenika in fotografa, ki nam je pomagal glasbene in zvokovne improvizacije nadgraditi z likovno in plesno umetnostjo. Pripravili smo gledališko predstavo, v kateri smo prikazali naš ustvarjalni proces in stične točke med umetnostmi. V predstavitvi bodo predstavljeni rezultati raziskave, proces razvoja modela in primeri dobre prakse.

Ključne besede: zgodnje učenje, ustvarjalnost, ples, glasba, likovna umetnost

Prepričanja učiteljev predmeta likovna umetnost o strokovni kompetentnosti za določeno likovno nalogo s področja prostorskega oblikovanja in vpliv teh prepričanj na motivacijo za nadaljnje poučevanje

Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo

Predavalnica: Sejna soba 2

14:55 - 15:15

Obstaja več razlogov za izbor teme. Zahteve po obravnavanju tem s področja motivacije pri likovni vzgoji so stalnice, ki prihajajo iz učiteljskih vrst iz osnovnih in srednjih šol. Povezane so z motiviranjem in discipliniranjem učencev, manj ali nič pa z motivacijo učiteljev samih.

Prispevek govori o motivaciji učiteljev, o njihovih prepričanjih o lastni samo-učinkovitosti (angl.: self-efficacy beliefs). Prispevek je študija primera uporabe te razsežnosti v njihovem dodatnem spopolnjevanju. Izhajali smo iz prepričanja, da so ključ za uspešno uresničevanje ciljev šolske preнове le motivirani učitelji. Naša preciznejše zastavljena predpostavka v študiji pa je bila, da je likovni pedagog, ki je prepričan v lastno pedagoške in ustvarjalne kompetence, s tem tudi visoko motiviran za: 1) lastno ustvarjalno delo in 2) za likovno pedagoško delo. Vprašali smo se, kako motivirati večjo skupino likovnih pedagogov na seminarju stalnega strokovnega spopolnjevanja, kdaj, kje in s čim.

V tej, t. i. skicozni študiji je bila za zbiranje podatkov uporabljena anketna metoda z dvema, delno različnima vprašalnikoma, pred in po opravljenem eksperimentu (likovna naloga v trajanju 180 minut). Oblikovani sta bili dve enaki raziskovalni vprašanji za vse tri eksperimentalne skupine učiteljev.

Na osnovi naših izkušenj in teorije smo pričakovali, da se bodo prepričanja udeležencev o lastni kompetentnosti za poučevanje nalog iz prostorskega oblikovanja, s tem pa za posledično dobro motivacijo za nadaljnje likovno pedagoško delo, dvignila na višjo raven, kar se je zadovoljivo uresničilo, ne glede na navidezno metodološko preprostost te študije.

Ključne besede: učitelji likovne umetnosti, osnovna in srednja šola, motivacija, prepričanje, samo-učinkovitost

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Raziskava o pedagoški dokumentaciji pri doživljajskem poslušanju glasbe

Bogdana Borota, *Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem*

Predavalnica: Sejna soba 2

15:15 - 15:35

Doživljajsko poslušanje glasbe je osrednji način poslušanja glasbe v vrtcu in prvih razredih osnovne šole. Doživljanje glasbe pri otroku prepoznamo, ko ga izrazi. Eden od načinov izražanja glasbenih doživetij je risanje. Risbe obravnavamo kot pedagoško dokumentacijo o otrokovi učni izkušnji. Ne vrednotimo jih z umetniškimi kriteriji, pač pa jih spoznavamo kot medij, preko katerega nam otrok sporoča, kaj je slišal, prepoznal in doživel. Zato je osrednji namen kvalitativne empirične raziskave preveriti, ali tovrstna pedagoška dokumentacija ter sam postopek analize in interpretacije nudijo vpogled v otrokovo izkušnjo doživljajskega poslušanja glasbe. Uporabljena je bila deskriptivna metoda raziskovanja. Raziskava, ki je v slovenskem prostoru novost, je potekala v dvajsetih vrtcih, v po enem oddelku otrok drugega starostnega obdobja. Iz vsake skupine sodelujočih otrok smo izbrali po pet risb, ki so nastale po poslušanju glasbe. Skupaj smo analizirali sto risb. Z analizo in interpretacijo risb smo želeli dobiti odgovore na osrednji raziskovalni vprašanje: katere vrste risb nastajajo po poslušanju glasbe ter kako jih otroci interpretirajo. Risbe smo razvrstili v skupine glede na kriterije, kot so risanje likovnih podob, likovnih elementov in/ali glasbenih simbolov. Interpretacijo risb pa smo izvedli ob pomoči polstrukturiranih intervjujev z otroki. Besedila smo nato vsebinsko analizirali. Rezultati kažejo, da otroci po poslušanju glasbe rišejo risbe z likovnimi podobami in likovnimi elementi, redkeje pa v risbe vključijo glasbene simbole. Risbe znajo interpretirati, tako da pripovedujejo o izvenglasbenih in glasbenih asociacijah ter o glasbi sami. Iz pripovedi razberemo tudi, da glasbo doživljajo kot lepo in da v glasbi prepoznavajo nekatere glasbene prvine, kot so tempo, dinamika in zvočna barva. Pomembna je ugotovitev, da raznovrstna pedagoška dokumentacija, ki jo interpretiramo skupaj z otrokom, nudi odraslemu vpogled v učno izkušnjo otroka, ob enem pa daje možnost za poglobljanje razumevanja otrokovega učenja in doživljanja glasbe.

Ključne besede: kvalitativna raziskava, glasbena vzgoja, pedagoška dokumentacija, doživljajsko poslušanje glasbe, likovno izražanje doživetij

Evald Flisarjeva *Alica v nori deželi* in Slavoj Žižek

Milena Mileva Blažič, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*,

Predavalnica: Sejna soba 2

15:35 - 15:55

Britanski pisatelj, Lewis Carroll je vplival tudi na slovenske (mladinske) avtorje z *Alico v Čudežni deželi* (1865) in *Alico v deželi ogledal* (1871). Sodobni slovenski pisatelj Evald Flisar je napisal trilogijo o Alici kot fantastično pripoved (*Alica v nori deželi*, 2008), dramo (*Alica v nori deželi: ekološka farsa*, 2010) in grafično novelo (*Alica v Poteruniji*, 2013, ilustracije P. Kovačič). V njegovi trilogiji, posebej v *Alici v nori deželi* (2008) se zrcali filozofija slovenskega teoretika Slavoja Žižka o *Patološkem narcisu kot družbeno nujni formi subjektivnosti* (1985).

Trilogija *Alica* je doživela velik uspeh v Sloveniji, grafični roman *Alica v Poteruniji* (*Alice in Poterunia*) je 2014 bil uvrščen na listo *The White Raven International Jugendbibliothek*, 2014 in na knjižnih sejnih v Bologni in Frankfurtu. *Alica v nori deželi* (2008) je fantastična pripoved (112 strani) ima dvajset poglavij. Besedilo oz. tekst je namenjeno mladim, kontekst odraslim. Dežela Poterunija je simbol za

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

dvomilijonsko Slovenijo in/ali vsak nedemokratski sistem, v katerem patološki narcis vodi družbo. V besedilu je predstavljen tip politika, ne glede ali je bivši (Poterspot) ali bodoči predsednik (Poter Pots), oba sta enaka, ker se identificirata z družbenim zakonom. Patološki narcizem je dobil samostojno "teoretsko konsistenco" sprva v predsedniku Poterpotsu, potem Poterju Potsu, ki ima "obsesivne simbole". Racionalizira jih z razbijanje potov (glinastih posod na glavah prebivalcev, z namenom, da jih utiša). Alica nastopa kot "pravi jaz", ker je nase prevzela vlogo simbolnega poslanstva. Žižek analiza slovensko nacionalno identiteto, ki je instanca materinskega zakona, ki subjekt, v našem primeru Alico, notranje zadolži, ji naloži simbolno poslanstvo.

Flisar je preko Poterunije prikazal, kako se globalni kapitalizem bliža svojemu koncu, zaradi politikov patoloških narcisov, porušenega ravnovesja ekonomskega sistema, genske revolucije in socialnih razlik. Žižek v knjigi *Velike ideje, male knjige*, 2008, govori o subjektivnem, objektivnem in sistemskem nasilju. Flisar je te velike ideje udejanji v mali oz. veliki knjigi subjektivno preko patološkega narcisa, objektivno (discipliniranje prebivalcev z »utišachi«) in sistemsko nasilje (vojaška podpora Modrega in rdečega častnika). Flisar in Žižek pišeta o katastrofalnih posledicah ideologije, preko individualizirane univerzalnosti -- Flisar Alice, Žižek Slovenije, oboje pa je relevantno za svetovni kontekst.

Ključne besede: Lewis Carroll, Evald Flisar, Slavoj Žižek, Alica v nori deželi

Inovativni pristop k poučevanju pri predmetu komunikacija s pomočjo aplikacije Powtown

Miha Povšič, *Srednja šola Jesenice*

Predavalnica: Sejna soba 2

16:15 - 16:35

Komuniciranje je neizbežna interakcija vsakega človeka. Na kakšen način komunicira in ali je le to primerno, pa je večkrat vprašljivo. Eden izmed ključnih dejavnikov pravilnega komuniciranja je zavedanje se napak v komunikaciji. Pri poučevanju predmeta Komunikacija se večina učiteljev zateka k uporabi frontalnega pouka z uporabo prosojnic, le te pa so prevečkrat statične in zgolj navajajo določene informacije, ne spodbujajo pa aktivnega učenja in vključevanja posameznika, da znanje preveri s pomočjo lastnih izkušenj. Pri takšnem navajanju podatkov si človeški možgani zapomnijo zgolj 10% zapisanih informacij po preteku treh dni.

Če so podatki prikazani preko animacije kot del zgodbe, pa si naši možgani zapomnijo do 6,5x več informacij po preteku treh dni. Za preverjanje takšne trditve, je bila pri pouku komunikacije uporabljena aplikacija Powtoon, ki uporabniku omogoča enostavno ustvarjanje animirane zgodbe.

Najprej so dijaki svoje dosedanje znanje o pravilih komuniciranja, tako verbalnega kot neverbalnega, odigrali igre vlog, ki so jih snemali. Po končanem delu smo si videoposnetke ogledali in dijaki so morali s pomočjo ogleda videoposnetka ugotoviti napake v medsebojni komunikaciji. Nato so v naslednjih učnih urah s pomočjo aplikacije Powtoon izdelali krajšo predstavitev o pravilih komunikacije.

Uporaba aplikacije je pri dijakih vzbudila zanimanje, hkrati pa se je interdisciplinarno povezala z znanjem računalništva.

Ključne besede: komunikacija, Powtoon, sodelovalno učenje, inovativno učenje

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Kaj mladostnika resnično osrečuje

Nataša Kne, *Gimnazija Kranj*

Predavalnica: Sejna soba 2

16:35 - 16:55

Zahteva po srečnosti se zdi glavni imperativ sodobne družbe. Z reklamnih panojev nas vsakodnevno nagovarjajo brezhibni nasmeški, revije svetujejo, kako biti srečen. Številne raziskave pa imajo enak imenovalec, ljudje nismo srečni, kot bi v družbi izobilja pričakovali. Mladostniki v teh raziskavah navajajo, da se sramujejo svojih teles, da se bojijo prihodnosti, da nekaj veljaš, če imaš dovolj denarja in dobro plačano službo. Kje se je prava srečnost porazgubila? Odgovore o dobrem življenju so iskali in našli starogrški filozofi. Tako Aristotel srečnost opredeljuje kot razumsko aktivnost (egon), ki je skladna z vrlino, njen najvišji cilj pa je srečnost. Po drugi strani Kantova deontološka etika srečnost postavi ob stran in kot glavno moralno gonilo človeka vidi dolžnost, s pomočjo katere delamo tisto kar je prav, pa če nas to osrečuje ali ne. Bistvo dobrega življenja tako ni nujno, da je srečnost za vsako ceno, temveč možnost, da živimo življenje, ki ima smisel.

Ključne besede: srečnost, dolžnost, užitek, Aristotel, Epikur, Kant

Uporaba aplikacije Kahoot pri utrjevanju znanja iz obtočil

Miha Povšič, *Srednja šola Jesenice*

Predavalnica: Sejna soba 2

16:55 - 17:15

Uporaba računalnika in posledično računalniških programov je dandanes pri pouku nujno potrebna. Ko učitelj predela učno snov jo nato s pomočjo različnih učnih metod želi utrditi. Pri tem večkrat naleti na vsesplošni problem, s katerim se dandanes srečuje vse več učiteljev – apatičnost učencev. Med aktivne načine poučevanja spadajo tudi glasovalne naprave, s katerimi učenci lahko med utrjevanjem učne snovi glasujejo, vendar si le redke šole lahko privoščijo takšne naprave.

Glede na raziskave ima večina otrok v šoli pametne telefone, ki se lahko s pravilno uporabo spremenijo v glasovalne naprave. S pomočjo aplikacije Kahoot, učence spodbudimo k aktivnem sodelovanju med učno uro.

Opravljena je bila raziskava med dijaki 2. letnikov pri utrjevanju znanja iz obtočil. Dijaki so se o obtočilih učili preko frontalnega pouka, samostojnega dela s pomočjo računalnikov ter skupinskega dela pri izdelavi krajših predstavitev.

Dijaki kontrolne skupine so za utrjevanje znanja reševali učni list, pravilnost odgovorov pa so nato preverili s pomočjo učbenika in zvezka.

Dijaki eksperimentalne skupine pa so za utrjevanje znanja uporabili program Kahoot. S pomočjo pametnih telefonov so dijaki podajali svoje odgovore na zastavljena vprašanja in prejeli takojšnje povratne informacije o pravilnosti le tega in ugotavljali kdo je odgovoril pravilno in najhitreje. Po utrjevanju znanja so dijaki pisali pisno ocenjevanje znanja, pri katerem so dijaki eksperimentalne skupine dosegali boljše rezultate, kot dijaki kontrolne skupine. Cilj moje raziskave je spodbuditi učitelje k uporabi pametnih telefonov in programa Kahoot za utrjevanje znanja ali preverjanje znanja nove učne snovi.

Ključne besede: aktivno sodelovanje, Kahoot, pametni telefoni

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Izobraževanje učiteljev o družinski tematiki

Tanja Pavlič, *Osnovna šola Elvire Vatovec Prade*

Predavalnica: Sejna soba 2

17:15 - 17:35

V prispevku razmišljamo o izobraževanju, refleksiji, samorefleksiji kot pomembnem dejavniku na profesionalni poti učiteljev in učiteljic, tudi v primeru, ko gre za spreminjanje pojmovanja učiteljev o družini in družinskih spremembah ter posledično o spremenjenem načinu delovanja, tudi v primeru obravnave družinske tematike v šolski praksi.

Glede na spreminjanje in pluralizacijo družinskega življenja v zadnjih desetletjih, tako v svetu kot v Sloveniji, se posledično pojavlja različna interpretacija omenjenih pojavov v šolski praksi. Družinska tematika se v osnovni šoli pogosto obravnava neposredno in posredno od prvega do devetega razreda pri različnih predmetih.

V procesu vseživljenjskega učenja se sprašujemo, kakšne kompetence potrebujejo učitelji in učiteljice, da bi upoštevali učenčeve posebnosti in njihovo aktivno vlogo pri pouku. Že v času študija bi lahko s pomočjo novih informacij in znanj pregledali svoja prepričanja, po potrebi ovrgli stereotipe, ki se nanašajo na različne družine. Kasneje pa morajo učitelji osmišljat svojo prakso, jo reflektirati in prevrednotiti svoja pojmovanja.

Predstavili bomo rezultate kvalitativne raziskave v katero je bilo zajetih 50 osnovnošolskih učiteljic iz Obalno-kraške regije ter 314 učiteljic iz celotne Slovenije v okviru kvantitativne naloge. Na osnovi rezultatov intervjujev in anketnih vprašalnikov smo poskušali ugotoviti, kakšne izkušnje imajo osnovnošolske učiteljice z izobraževanjem o družinski tematiki ter njihovo pripravljenost za nadaljnje izobraževanje.

Podali smo primere dobre izobraževalne prakse na izobrazbeni poti študentov, tudi iz sorodnih strok.

Ključne besede: družina, družinske spremembe, učitelji, izobraževanje, profesionalni razvoj

Kako poučujemo učence z disleksijo

Erika Golob, *Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha*

Predavalnica: Sejna soba 2

17:35 - 17:55

Posamezniku z disleksijo je dandanes veliko lažje omogočiti, da se bo lahko uspešno soočal z izzivi, ki ga zanj predstavljajo izobraževalni sistem, družbeno in delovno okolje, saj ga okolje ne želi več popraviti, temveč mu pomagati, da bodo v ospredju predvsem njegova močna področja ter da se bo razvil v čim bolj samostojnega in samozavestnega posameznika. Znana so šibka in močna področja posameznika z disleksijo, zato jih lahko razvijamo oziroma krepimo in spodbujamo. Za delo z otroki z disleksijo imamo smernice, kako prilagoditi pisna preverjanja znanja ter kako oblikovati učno uro, da bo učenec z disleksijo najboljše napredoval.

Leta 2013 je bila na vzorcu 160-tih osnovnošolskih učiteljev angleščine izvedena anketa o poučevanju učencev z disleksijo. Prvoten cilj ankete je bil ugotoviti, ali slovenski učitelj potrebuje nadaljnje izobraževanje na to temo. Analiza podatkov kaže, da je disleksija v slovenskih osnovnih šolah močno prisotna, saj je v skoraj vsakem razredu učenec s potrjeno motnjo. Rezultati analize kažejo na dobro delo z učenci z disleksijo, sploh če upoštevamo dejstvo, da je pojem disleksija kot specifična motnja branja in pisanja opredeljen šele v besedilu *Navodila za izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo za devetletno osnovno šolo*, ki je bilo sprejeto na

SEKCIJA: Inovativni pristopi k učenju in poučevanju

Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje leta 2003. Že 11 let kasneje so učitelji dobro seznanjeni s težavami in prednostmi, ki jih prinaša disleksija, ter vlagajo veliko truda v prilagajanje pouka potrebam učencev z disleksijo, predvsem pa prilagajajo gradiva. Rezultati ankete kažejo, da učitelji najpogosteje prilagajajo pisne preizkuse, pri tem so posebej pozorni na razmik med vrsticami, večji tisk, primerno pisavo in razmerje med besedilom in ozadjem. Kljub temu pa je iz analize razvidno, da vsi učitelji ne spoštujejo prilagoditev, zapisanih v individualnem načrtu, ali pa niso zakonsko zavezani k temu, saj poučujejo učence, ki nimajo odločb o prilagoditvah v učnem procesu.

Ključne besede: disleksija, splošne smernice in prilagoditve, prilagoditve gradiv in metod poučevanja

POSTERJI

Novi pristopi k spodbujanju otrokove sposobnosti širitve znananja s pomočjo orodij po de Bonu

Vanja Jovičević, *Osnovna šola Nove Fužine*

Predavalnica: Atrij poster

Naš šolski sistem učence zelo dobro opremi s podatkovnim znanjem, dobro razvijejo konvergentno razmišljanje, pomanjkljiv pa je na področju spoznavnih strategij. Prav tako nespodbudno deluje na ustvarjalno razmišljanje. Poslanstvo izobraževanja pa je gotovo oboje - ob široki bazi podatkov, naučiti učence razmišljati učinkovito, kritično in ustvarjalno. Kakovost življenja in kakovost učenja sta odvisni od kakovosti razmišljanja. Le-to pa ni odvisno od naše inteligence. Razmišljanje je namreč večšina, ki se je lahko naučimo tako kot vsake druge veščine (npr. branja, pisanja...).

Dr. Edward de Bono je avtor programa CORT za neposredno poučevanje razmišljanja v šolah. Program se uspešno poučuje v vsaj 44 državah po svetu.

V prispevku bom predstavila del de Bonovega programa, CORT 1, kot novega pristopa za neposredno poučevanje razmišljanja in kot uporabe novega, učinkovitega didaktičnega sredstva pri pouku vseh starostnih skupin. S pomočjo orodij po CORT 1 učenci širijo svojo moč zaznave. Cilj uporabe te metode je, da ustvarimo v razredu situacijo, ki učencem omogoča aktivirati njihove neizkoriščene zmogljivosti in spodbuja učni potencial otrok. Z uporabo orodij CORT 1 v samem učnem procesu so učenci veliko bolj vpleteni v vsebino pouka in sami osredotočeno razmišljajo o snovi. Posledica takega načina je pridobivanje funkcionalnega znanja.

S tem pristopom vnašamo v pouk novost, katere cilj je, da otroke naučimo jasnega, širokega, sodelovalnega in konstruktivnega razmišljanja, da uporabijo lastno pamet kolikor je le mogoče. Vse to bodo bolj kot kadarkoli v prihodnosti potrebovali in prav z orodji po de Bonu lahko to dosežejo.

Ključne besede: orodja za razmišljanje, de Bono, osredotočenost, sodelovalno razmišljanje, širina razmišljanja

O (ne)učinkovitosti in (ne)pravičnosti izobraževalnih politik in praks

Urška Štremfel, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij poster

Znanstvena izhodišča prispevka so sodobne razprave o javnopolitičnih instrumentih (vključno z mednarodnimi raziskavami znanja), s katerimi Evropska komisija vodi, usmerja in nadzira države članice, da s kolektivnim reševanjem problemov skupaj dosežajo zastavljene cilje. Osrednja pozornost je na dosežkih učencev in učenk, ki jih države članice na podlagi kulture performativnosti primerjajo v mednarodnih primerjalnih lestvicah dosežkov (npr. Ball, 1999). Na podlagi teh uvrstitev in večinoma poenostavljenih analiz dosežkov Evropska komisija in druge mednarodne organizacije (npr. OECD) državam posredujejo priporočila, v katerih predlagajo vsebinske ukrepe za (domnevno) izboljšanje uspešnosti izobraževalnega sistema in s tem gospodarske konkurenčnosti države. Navedena priporočila pogosto temeljijo na idejah neoliberalizma tako, da ukrepe za izboljšanje utemeljujejo na načelu učinkovitosti (angl. efficiency), ob strani pa puščajo druga pomembna načela izobraževanja, na primer načelo pravičnosti (angl. equity). Tako poseganje Evropske komisije in drugih mednarodnih organizacij (npr. OECD) v tradicionalna načela (ne le postsocialističnih) nacionalnih izobraževalnih sistemov je v ospredju aktualnih edukacijskih razprav: ne le razmerje

POSTERJI

med učinkovitostjo in pravičnostjo izobraževalnih politik in praks, temveč tudi vprašanje njune (ne)komplementarnosti (Baye in Demeuse, 2008; Woessmann, 2008; Forssbaeck in Oxelheim, 2014). Cilj prispevka je na podlagi izsledkov analiz kompleksnega teoretskega okvira ter formalnih dokumentov Evropske unije in Slovenije na področju izobraževanja nasloviti odprto edukacijsko znanstveno relevantno vprašanje »Ali sta učinkovitost in pravičnost izobraževalnih politik in praks resnično komplementarni in ali je visoke dosežke v mednarodnih raziskavah znanja v Sloveniji mogoče učinkovito dosegati ob večjem upoštevanju načela pravičnosti izobraževalnih politik in praks?«, ter pojasniti, zakaj so navedeni uvidi pomembni za spoštovanje temeljnih načel in strateških usmeritev Slovenije pri razvoju nacionalnega izobraževalnega sistema v prihodnje.

Ključne besede: učinkovitost, pravičnost, izobraževalne politike in prakse, Slovenija, Evropska unija

Izvajanje predšolskih programov za ogrožene otroke: ali sploh, zakaj in kako?

Jerneja Jager, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij poster

V Sloveniji so otroci, ki niso vključeni v vrtec, najpogosteje tisi, ki so najbolj prikrajšani (otroci iz družin z nizkim socialno-ekonomskim statusom, priseljenci, Romi). Številne raziskave dokazujejo, da visokokakovostna predšolska vzgoja prinaša dolgoročne koristi tako za posameznika (otroka) kot za družbo; za najbolj prikrajšane otroke pa je visokokakovostna predšolska vzgoja še posebej pomembna zaradi zagotavljanja učnih izkušenj, potrebnih za otrokov razvoj in učenje.

Namen raziskave, opravljene v okviru doktorske disertacije avtorice prispevka, ki je merila odnos ravnateljev in strokovnih delavcev vrtcev ter predstavnikov lokalnih skupnosti do izvajanja predšolskih programov za ogrožene otroke (PPOO), je bil pridobiti uvid v stanje na področju izvajanja predšolskih programov za ogrožene otroke v Republiki Sloveniji, cilji raziskave pa ugotoviti, (1) ali in kako jih izvajajo v slovenskih vrtcih, (2) kateri dejavniki vplivajo na izvajanje PPOO in (3) kakšen je odnos strokovnih delavcev vrtca ter predstavnikov lokalnih skupnosti do izvajanja PPOO.

Raziskava je bila zasnovana na kombinaciji kvantitativnega in kvalitativnega pedagoškega raziskovanja. Uporabljena je bila triangulacija med metodami. V kontekstu kvantitativnega raziskovanja je bila uporabljena deskriptivna in kavzalna neeksperimentalna metoda raziskovanja, v kontekstu kvalitativnega raziskovanja pa polstrukturirani intervjuji z anketiranimi vodstvenimi delavci vrtcev in predstavniki lokalnih skupnosti ter fokusni intervjuji s strokovnimi delavci vrtcev. V vzorec je bilo zajetih 30 % slovenskih vrtcev (310 strokovnih delavcev) in 11 predstavnikov lokalnih skupnosti.

Ugotovili smo visoke ocene zastopanosti ogroženih otrok v krajih, v katerih delujejo v raziskavo vključeni vrtci, prav tako visoke ocene deležev ogroženih otrok, vključenih v vrtece, na drugi strani pa nizko stopnjo zavedanja tako ravnateljic, strokovnih delavk kot tudi predstavnic lokalnih skupnosti o pomenu zagotavljanja kakovostne predšolske vzgoje vsem otrokom. Nizka stopnja zavedanja se kaže v nizkem številu vrtcev in vzgojiteljic, ki izvajajo predšolske programe za ogrožene otroke. Iz pridobljenih rezultatov smo izluščili dejavnike, ki vplivajo na izvajanje PPOO, in priporočila za izboljšanje izvajanja PPOO v Republiki Sloveniji.

Ključne besede: ogroženi otroci, predšolski programi, ranljive skupine, prikrajšanost, raziskava

POSTERJI

Celostna šola

Dimitrij Beuermann, *Zavod RS za šolstvo*

Predavalnica: Atrij poster

V okviru nedavne raziskave (Beuermann, 2008) je bilo ugotovljeno, da učenci, pa tudi odrasli, zmorejo brez napak razdeliti poljubne opise sveta, ki nas obdaja, v tri jasno ločene pomenske skupine (Beuermann, 2011, str. 111); trdimo lahko, da le-te oblikujejo in izpolnjujejo »Zemljevid šolskega polja«. Gibanje po tem Zemljevidu zahteva na materialni ravni jasno razlikovanje med »VIRI«, torej predmeti, ki se gibljejo, skupaj s svojimi stalnimi, bistvenimi lastnostmi, (Schiller, 2017, str. 27) in spreminjajočimi se stanji, ki opisujejo njihove načine gibanja, spreminjanja, rasti ali napredovanja, torej »DEJAVNOSTI«; na miselni ravni proces vodijo in usmerjajo »CILJI«.

Šolske politike lahko umestijo izhodišče načrtovanja šolskega dela na vsakega izmed teh področij Zemljevida: doživeli smo vsebinsko načrtovanje, v obdobju kapitalizma je v ospredju ciljno načrtovanje, vedno pa najdemo tudi šolska področja, kjer je najpomembnejše načrtovanje dejavnosti. Gaber et al. (2016, str. 77) opozarjajo na prihajajoče nove racionalnosti hibridne ekonomije, kjer se prepletajo ekonomije trga, skupnosti in državne skrbi; šola bi morala tudi v prihodnje najti v njih svoje mesto.

Ta ali ona izhodišča seveda že sama po sebi določajo razlike v oblikovanju šolskih vsebin, ciljev in dejavnosti, toda opozoriti velja, da na Zemljevidu šolskega polja izjemno pomembna tudi izbira »SMERI« potovanja. Ločimo lahko med poustvarjalno in ustvarjalno smerjo učenja in poučevanja [Beuermann, 2017] in prav zadnja se neposredno povezuje z porajajočo se novo ekonomijo samooskrbe (Gaber et al., *ibid.*). Nedvomno temelji danes celotna svetovna družba predvsem na razporejanju in izkoriščanju bogastva [6], ki ga je ustvarila ustvarjalna manjšina in izdelala poustvarjalna večina. Toda za bodočo srečo ljudi in državno uspešnost mora šolska politika v prihodnje zagotoviti podporo vsem različnim oblikam ekonomij; oziroma na šolskem polju skrbeti za dobre smeri potovanja po Zemljevidu šolskega polja in različnim ciljem in dejavnostim načrtovati in zagotoviti kar najboljšo porazdelitev virov.

Ključne besede: zemljevid šolskega polja, ustvarjalnost, poustvarjalnost, ekonomija

Profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vrtcu

Renata Lük, *Vrtec Otona Župančiča Maribor*

Predavalnica: Atrij poster

Z razvojem informacijsko-komunikacijske tehnologije se razvija in spreminja tudi šolstvo. Ali se tega zavedamo? Ali in koliko smo pripravljeni narediti na področju dodatnega izobraževanja? Nam je to omogočeno? Ali potreba po profesionalnem razvoju izhaja iz nas samih ali nam jo določajo drugi? Ali spremljamo svoj lastni napredek in razvoj?

Profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju je vseživljenjski proces, ki se prične z začetnim izobraževanjem strokovnih delavcev in se zaključuje z njihovo upokojitvijo. Kakovost profesionalnega razvoja strokovnih delavcev je tako odvisna od kakovosti njim namenjenih izobraževalnih programov in usposobljenosti njihovih izvajalcev, od uvajanja v pedagoški poklic in od podpore, ki jim je zagotovljena v različnih fazah profesionalnega razvoja. Vseživljenjsko učenje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju je eden od temeljev njihovega profesionalnega razvoja.

POSTERJI

Strokovni delavec naj bi bil predvsem spodbujevalec kakovostnega znanja učencev, njihovih ustvarjalnih potencialov in s tem promotor družbenega napredka. Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje strokovnim delavcem omogoča kakovostno opravljanje pedagoškega poklica.

Profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju je vseživljenjski proces, ki se prične z začetnim izobraževanjem strokovnih delavcev in se zaključi z njihovo upokojitvijo. Kako lahko spremljamo lastni profesionalni razvoj? Ali pedagoški delavci spremljamo svoj lastni razvoj? Imamo lastno mapo (listovnik/portfolio) profesionalnega razvoja?

Listovnik profesionalnega razvoja je ciljno naravnana zbirka dokumentov, ki so nastali kot rezultat posameznikovega (izkustvenega, poglobljenega) učenja in jih spremljajo obrazložene in utemeljene refleksije. Refleksija je osnova za samoevalvacijo pedagoških delavcev in zavoda kot celote. Refleksija pomaga izkušnje spremeniti v znanje. In prav na slednjem področju imamo veliko možnosti.

Ključne besede: profesionalni razvoj, vrtec, refleksija, listovnik

Refleksija - gibalno učiteljeve poklicne rasti

Barbara Ercigoj, *Osnovna šola Elvire Vatovec Prade*

Predavalnica: Atrij poster

V sodobnih pojmovanjih učiteljevega poklicnega razvoja in rasti zajema pojem refleksije osrednje mesto. Razmišljujoče ali premišljeno ravnanje temelji na refleksiji, brez nje ni premišljenega ravnanja in tudi ne razvoja. Refleksija pomembno pripomore k rasti in razvoju učitelja, je gibalno učiteljeve poklicne rasti. Refleksija je nujni spremljevalec osebnostnega in strokovnega razvoja – gre za proces ozaveščanja, ki je osnovni pogoj oz. začetni korak k spreminjanju. Refleksija pa je temelj samoevalvacije.

In zakaj raziskovati lastno prakso? Ker je to prvi korak do poučevanja z metodami, katerih učinkovitost je znanstveno dokazana. Promovira globljo refleksijo o učiteljevi identiteti. Poveča učiteljevo razumevanje učencev in učiteljevo sposobnost analiziranja podatkov. Opolnomoči učitelja. Pomaga pri spremembi iz učitelja „prenašalca znanja“ v mentorja/spodbujevalca učenja. Ima pozitiven vpliv na znanje učencev.

V letu 2015 smo na šoli pričeli z izvajanjem projekta LINPILCARE pod okriljem Zavoda za šolstvo RS.

Razvojni prioriteti naše šole v tem projektu sta:

- Učenci bodo skozi različne dejavnosti opolnomočeni s strani učiteljev za samoevalvacijo.
- Na osnovi predznanja in dosežkov bodo učenci načrtovali svoje učenje. Sodelovali bodo pri samovrednotenju znanja.
- Kot metodo kvalitativne raziskave sem uporabila anketni vprašalnik. Na podlagi raziskovalnih vprašanj sem želela ugotoviti, kako strokovni delavci na naši šoli o poklicni rasti in razvoju sploh razmišljajo ter kako to dosegaajo.

Kajti samo preko lastne refleksije lahko učitelj tudi učence uspešno usmerja v proces refleksije in samoevalvacije.

Ključne besede: refleksija, poklicna rast, ozaveščanje, samoevalvacija, samovrednotenje

POSTERJI

Počutje romskih učencev v osnovni šoli v Mariboru

Milanka Munda, *Osnovna šola Ludvika Pliberška Maribor*

Predavalnica: Atrij

poster

Raziskava Počutje romskih učencev v Mariboru se ukvarja z Romi v Mariboru, izpostavlja pa romske učence osnovnih šol. Izhodiščna točka raziskave je nizka izobraženost Romov. Predstavljene so njihove kulturne posebnosti. Tradicija Romov je močno povezana z muslimansko vero in ta jim narekuje, da se hitro nehajo izobraževati in se posvetijo skrbi za družino. A življenje te skupnosti se v zadnjih desetletjih hitro spreminja. Tradicionalne vrednote se umikajo novemu: mladi se poročajo pozneje, izobražujejo se dlje, kar dokazuje tudi naša raziskava. Intervjuvali smo 77 romskih učencev in dobili odgovor na vprašanje, kakšne so aspiracije romskih otrok do izobraževanja ter kakšne so aspiracije romskih staršev glede izobraževanja svojih otrok. Raziskava je potrdila, da je Romom šolanje pomembno ter da razumejo in se zavedajo pomena izobrazbe za kvalitetnejše življenje.

Ključne besede: Romi v Mariboru, romski učenci, počutje v šoli, odnos do šole, aspiracije Romov do izobraževanja

Izzivi gospodinjskega opismenjevanja v osnovnošolskem izobraževanju

Stojan Kostanjevec, Francka Lovšin Kozina in Martina Erjavšek, *Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani*

Predavalnica: Atrij

poster

Pomembna naloga osnovnošolskega izobraževanja je, da izvaja vzgojno-izobraževalne procese, ki učencem omogočajo usvajanje znanj in življenjskih veščin, ki vplivajo na kakovost osebnega in družbenega življenja. Gospodinjsko izobraževanje, katerega cilj je, da usposobi učence za samostojno in praktično reševanje različnih življenjskih situacij, lahko pomembno prispeva k uresničevanju temeljnih ciljev izobraževanja. Strokovne vsebine različnih disciplin, ki jih uvrščamo v gospodinjsko izobraževanje z namenom gospodinjskega opismenjevanja otrok in mladostnikov, so v največjem obsegu vključene v obvezni osnovnošolski predmet gospodinjstvo, ki se izvaja v 5. in 6. razredu osnovne šole. Namen raziskave je bil, ugotoviti stališča različnih deležnikov o procesu gospodinjskega opismenjevanja, ki se izvaja v osnovnošolskem izobraževanju in ugotoviti potrebe sodobne družbe po aktualizaciji področij in ciljev gospodinjskega izobraževanja. Pri raziskavi je bila uporabljena kvantitativni pristop raziskovanja. Podatki so bili zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika, ki je vseboval odprti tip vprašanj. V raziskavo je bilo vključenih 90 osnovnošolskih učiteljev, učencev 9. razreda in staršev. Rezultati raziskave so pokazali, da deležniki vključeni v raziskavo zaznavajo zlasti problematiko aktualnosti izobraževalnih vsebin predmeta gospodinjstvo, števila ur, ki so v predmetniku namenjene gospodinjstvu, in umeščenosti vsebin predmeta v vzgojno-izobraževalna obdobja. Pojavlja se tudi problem kompetentnosti učiteljev, ki poučujejo gospodinjstvo, kar je lahko povezano z ustreznostjo njihove izobrazbe in odnosom do poučevanja vsebin gospodinjstva. Raziskava je pokazala, da je pomembno, da učenci v procesu formalnega izobraževanja razvijejo funkcionalno gospodinjsko pismenost, ki vključuje znanja in veščine s področja trajnostnega razvoja in potrošnje, tekstila, finančne pismenosti in zdravega življenjskega sloga s poudarkom na zdravem prehranjevanju. Menimo, da je treba na osnovi ugotovitev raziskave oblikovati model gospodinjskega izobraževanja, ki bo omogočil doseganje funkcionalne gospodinjske pismenosti otrok, to pa bo

POSTERJI

pripomoglo tudi k dvigu kakovosti življenja posameznika in družbe.

Ključne besede: izobraževanje, osnovna šola, gospodinjstvo, gospodinjstvo izobraževanje, gospodinjstva pismenost

Učitelj kot idejni vodja

Jože Korošec, Šolski Center Ljubljana

Predavalnica: Atrij poster

Projektne naloge so ena izmed oblik skupinskega dela za dijake. Pri strokovnih predmetih ali modulih se razredni učiteljski zbori odločajo za medpredmetno povezovanje v okviru projektnih nalog, kjer si dijaki izbirajo teme in skupine, kako bodo delovali. Izberejo si učitelja mentorja, ki jih bo vodil in usmerjal. Že nekaj let spremljamo dijake pri izboru in sami izdelavi projektnih nalog. Ugotavljamo, da so izredno uspešne in kakovostno izdelane naloge, predvsem tiste pri katerih dijaki povezujejo teoretični del znanja s prakso. Ugotovitve kažejo, da so projektne naloge nekaj posebnega pri dijakih, katere učitelj posreduje dijakom kot izziv, da sami, podajo naslov projektne naloge ter kratek opis izvedbe. Naloge se navezujejo na že pridobljeno znanje, kako ga bodo vključili v samo projektno nalogo in nalogo tudi nadgradili z novimi znanji ter smo izvedbo. Tu je pomembna vloga učitelja-mentorja, da dovoli dijakom takšen izbor pri katerem se tudi sam učitelj sooča z nastalimi težavami, ki nastajajo pri izvedbi naloge. Učitelj je tisti, ki usmerja in vodi dijake, da uspešno izvedejo naloge. Ugotovitve kažejo, da je motivacija dijakov za samo delo veliko večja pri tistih nalogah, katere si dijaki izberejo sami, večje zadovoljstvo dijakov, pridobivajo na samozavesti, da so skozi izobraževanje dosegli neko mero znanja, katerega lahko s pomočjo učitelja-mentorja uspešno gradijo in dosežejo visoko zastavljene cilje. Učitelj je tisti, ki usmerja dijaka, ga vzpodbuja, motivira, mu pomaga, da pri nastajanju problemov, težav, ne obupa. Rezultati projektnih nalog kažejo, kjer dijaki sami izbirajo naloge, da so uspešnejši v učnem procesu, so samozavestnejši, lažje komunicirajo, so veliko bolj motivirani za delo, se hitreje vključujejo v skupinsko delo in posledično tudi v družbo in s tem dosežemo namen projektnih nalog.

Ključne besede: učitelj, dijak, kakovost, tehnologija in informacije, znanje

Naravoslovje - izziv za preučevanje poučevanja in učenja

Zvonka Kladnik, JVIZ Mozirje OE OŠ Rečica ob Savinji

Predavalnica: Atrij poster

Učenje je dinamičen proces, in posameznik, ki se uči, bi si naj znal dinamiko učenja prilagoditi. Študije so pokazale, da imajo otroci neverjetno sposobnost samousmerjevalnega učenja, preden sploh dobijo kakršna koli formalna navodila. Ravno zaradi tega je izrednega pomena, da učitelj skozi svojo poklicno obdobje raziskuje lastno učenje in učenje učencev. Pri vzgojno-izobraževalnem delu, kjer je vključen učitelj in učenec se učenje vrši na obeh straneh in tega bi se morali učitelji dobro zavedati, saj z osmišljanjem svojega učenja lažje razumemo in spremljamo učenje učencev. Otrokom vse preveč dopovedujemo, kakšni bi morali biti, pri tem pa nam zmanjka časa, da bi opazovali, kaj v resnici govorijo in delajo. Proces učenja je nenehno raziskovanje. Učencem moramo dovoliti, da se motijo, in nato, da sami popravijo zmote, ki so jih naredili. Kot učitelji pa smo preveč ustrezljivi in neučakani in odgovore posredujemo prehitro ali že kar v naprej. S tem ne spodbujamo otrokovega

POSTERJI

kreativnega mišljenja in njegove naravne danosti po raziskovanju in odkrivanju novega. Saj je intelektualni razvoj proces preoblikovanja in bogatenja misli kot rezultat posameznikove interakcije z okoljem.

Poučevanje naravoslovje je ena izmed dobrih priložnosti, kjer lahko učitelj raziskuje, tako svoje, kot učenčevo učenje. Zgodnje učenjem naravoslovja, ki ga izvajam na šoli, kjer učenci z uporabo pripomočkov, lastnimi izkušnjami in dejavnostmi pridejo do rešitev in se pri tem učijo sem videla kot izziv za poglobljeno raziskovanje učenja. Pozorno sem opazovala, kako učenci na določeni stopnji razmišljajo in se učijo. Prišla sem do ugotovitve, da je potrebno učencem dati čas za raziskovanje, za naloge obvladljive težavnosti, potrebujejo čas, da se prepričajo ali bodo njihovi odgovori sprejeti. Čas, ki je nujno potreben, da se naučijo, kako se je treba učiti, ter da razvijejo samozaupanje vase kot v neodvisnega učenca.

Ključne besede: dinamika učenja, metaučenje, raziskovanje učenja, napake in učenje, čustva in učenje.

Dosežek finančne pismenosti v raziskavi PISA 2012 ter napovedna moč atribucijskih stilov

Ana Mlekuž in Ana Kozina, *Pedagoški inštitut*

Predavalnica: Atrij poster

V prispevku na mednarodni in na nacionalni ravni ugotavljamo napovedno moč atribucijskih stilov (različnih načinov pripisovanja vzrokov uspehu in neuspehu) za dosežke iz finančne pismenosti v mednarodni raziskavi PISA 2012. Teoretični okvir predstavlja v motivacijski literaturi široko sprejeta atribucijska teorija (Weiner, 1985, 2010), ki razlaga različne načine pripisovanj vzrokov uspehu in neuspehu. V analizah smo uporabili podatkovno bazo PISA 2012 - mednarodno podatkovno bazo ter slovensko podatkovno bazo.

PISA meri atribucijski stil z dvema nizoma vprašanj: (i) pripisovanje vzrokov za neuspeh in (ii) pripisovanje vzrokov za uspeh. Slednji sklop vprašanj je podrobneje analiziran v prispevku. V prvem koraku bomo s faktorsko analizo analizirali postavke, ki v raziskavi PISA merijo način pripisovanja vzrokov za uspeh. Na podlagi izločevalnih kriterijev bomo na mednarodni ravni identificirali dva faktorja: notranji lokus kontrole in zunanji lokus kontrole. Oba indeksa bosta nato uporabljena v regresijskih modelih (multipla regresija) PISA dosežkov finančne pismenosti. Podatke bomo primerjali na nacionalni in mednarodni ravni ter z izbranimi državami.

V prispevku bomo torej preverili, ali lahko načini pripisovanj vzrokov za uspeh dijakov napovejo dosežke finančne pismenosti v raziskavi PISA. Preverili bomo, ali dijaki, ki dosegajo višje vrednosti notranjega lokusa kontrole dosegajo tudi višje dosežke finančne pismenosti v raziskavi PISA, in obratno, ali dijaki, ki dosegajo višje vrednosti na zunanjem lokusu kontrole dosegajo pomembno nižje dosežke finančne pismenosti v raziskavi PISA.

Ključne besede: atribucijska teorija, lokus kontrole, dijaki, PISA, dosežek, finančna pismenost

